

TOWARZYSTWO NAUKOWE PŁOCKIE
SOCIETAS SCIENTIARUM PŁOCENSIS

ISSN 1233-6696

SPRAWOZDANIE
z działalności
Towarzystwa Naukowego Płockiego
za rok 2024

TOWARZYSTWO NAUKOWE PŁOCKIE
SOCIETAS SCIENTIARUM PLOCENSIS

ISSN 1233-6696

SPRAWOZDANIE
z działalności
Towarzystwa Naukowego Płockiego
za rok 2024

STOWARZYSZENIE
TOWARZYSTWO NAUKOWE
PŁOCKIE

09-402 Płock, pl. Narutowicza 8
tel./fax 24 262 26 04, 24 366 99 50
www.tnp.org.pl

Płock, kwiecień 2025 r.

CZŁONEK
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO
PANI/PAN

.....

.....

ZAWIADOMIENIE

Na podstawie § 22 pkt 3 i § 24 Statutu Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego zawiadamia, że w poniedziałek 2 czerwca 2025 r. o godz. 16.45, a o godz. 17.00 w drugim terminie, w Sali Konferencyjnej im. Marii i Aleksandra Macieszów w siedzibie Towarzystwa odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW

Zawiadamiając o powyższym, uprzejmie prosimy
o wzięcie udziału w Walnym Zebraniu

Sekretarz Generalny

dr Tomasz Piekarski

Prezes

prof. Zbigniew Kruszewski

PORZĄDEK DZIENNY
ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZEBRANIA
CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA –
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO

w dniu 2 czerwca 2025 r.

1. Zagajenie i uczczenie zmarłych członków.
2. Wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zebrania.
3. Wybór protokolanta Zwyczajnego Walnego Zebrania.
4. Przyjęcie porządku dziennego obrad.
5. Wręczenie Jubilatom okolicznościowych dyplomów.
6. Wybór Komisji Uchwał i Wniosków.
7. Sprawozdanie Zarządu z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2024.
8. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok 2024.
9. Wytyczne do planu pracy na rok 2025.
10. Plan finansowy na rok 2025.
11. Dyskusja.
12. Podjęcie uchwał w sprawach: przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Komisji Rewizyjnej; udzielenia absolutorium członkom Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia wytycznych do planu pracy oraz planu finansowego.
13. Wolne wnioski.
14. Spotkanie okolicznościowe w ogrodzie z okazji 205. rocznicy powstania Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Rada naukowa:

ks. Daniel Brzeziński, Grzegorz Gołębiewski, Andrzej Kansy,
Zbigniew Kruszewski (przewodniczący), Andrzej Marciniak,
Jan Milner, Tomasz Piekarski

Redakcja: Zespół

Zdjęcia: Archiwum TNP

Skład: Piotr Wolski

Druk: Mediakolor Sp. z o.o., Płock

SPIS TREŚCI

A. Protokół Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego z 3 czerwca 2024 r.	7
B. Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2024	43
I. Sprawy organizacyjne	43
II. Działalność naukowa i popularyzatorska	47
Konferencje, sesje, odczyty, wystawy oraz inne wydarzenia naukowe i popularnonaukowe	47
Praca w sekcjach	58
Granty	77
III. Udział TNP w konferencjach, sesjach naukowych i innych wydarzeniach	78
IV. Sprawozdanie z działalności Proseminarium Naukowego przy TNP	83
V. Działalność Oddziału TNP w Łęczycy	84
VI. Działalność Fundacji Odnowy Zabytków Płocka im. B. Krzywoustego	91
VII. Działalność wydawnicza TNP	92
VIII. Sprawozdanie z działalności Biblioteki im. Zielińskich TNP	95
IX. Sprawozdanie z działalności Archiwum TNP	104
X. Sprawozdanie z działalności Muzeum TNP	106
XI. Wizyty gości w TNP	108
XII. Sprawy różne	111
XIII. Sprawy administracyjne i gospodarcze	113

XIV. Dotacje i darowizny	119
XV. Sprawozdanie finansowe	132
XVI. Rejestr członków zwyczajnych według stanu na 31 grudnia 2024 r.	136
 C. Artykuły	 143
Zbigniew Kruszewski, <i>Etos naukowy zasadą funkcjonowania regionalnych ogólnych towarzystw naukowych. Towarzystwo Naukowe Płockie</i>	143
Iwona Hofman, <i>Problemy towarzystw naukowych w świetle obowiązującego prawa</i>	159
Ewa Gizińska, <i>Halina Rutska (1868–1932) – pierwsza płocka muzealniczka</i>	171

A.

**PROTOKÓŁ POSIEDZENIA
ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZEBRANIA
CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA –
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO
obradującego dnia 3 czerwca 2024 r.
w drugim terminie o godz. 17.00 w siedzibie Towarzystwa
na podstawie § 24 Statutu TNP**

Prezes TNP prof. SWPW dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski powitał zebranych i poinformował, że Towarzystwo Naukowe Płockie na dzień 3 czerwca 2024 r. liczy 286 członków zwyczajnych. Ponieważ w Walnym Zebraniu uczestniczy mniej niż połowa członków Towarzystwa, w pierwszym terminie nie może dojść do skutku.

W drugim terminie o godz. 17.00 prof. Zbigniew Kruszewski ponownie powitał zebranych, a szczególnie członków honorowych TNP – marszałka województwa mazowieckiego Adama Struzika oraz dr. Mariana Chudzyńskiego – a następnie otworzył Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Uczestnicy zebrania uprawnieni do głosowania wg wpisów na liście (50 osób): Daniela Żuk, Irena Trojanek-Gago, Jerzy Chojnacki, Grzegorz Michalak, Janusz Regel, Maria Chmielewska, Stanisław Antoszkiewicz, Paweł Śliwiński, Halina Płuciennik, Teresa Dobrosielska, Barbara Pabiniak, Zbigniew Kruszewski, Janusz Zieliński, Tomasz Piekarski, Henryk Malesa, Andrzej Gałkowski, Grzegorz Gołębiwski, Andrzej Marciniak, Jan Milner, Mirosław Grabecki, ks. Daniel Brzeziński, Konrad Burdyka, Zofia Kuźniewska, Adam Struzik, Andrzej Kansy, Jan Bolesław Nycek, Jan Waluś, Mariusz Sarniak, Jolanta Tymińska-Góralczyk, Tadeusz Zombirt, Tadeusz Nowakowski, Rajmund Głowacki, Rafał Kania, Małgorzata Kamińska, Andrzej Dwojnych, Iwona Paradowska-Olkowska, Marcin Lutomierski, Grzegorz Jachimiak, Waldemar Podel, Krystyna Grochowka-Iwańska,

ks. Andrzej Gretkowski, Emilia Kielbasiewicz, Marek Szczygieski, Anna Stogowska, Ewa Walczak, Mariusz Portalski, Ewa Gizińska, Jarosław Wanecki, ks. Wojciech Kućko, Marianna Rybicka.

Goście uczestniczący w zebraniu wg wpisów na liście (1 osoba): Janina Franciszka Antoszkiewicz.

Pracownicy TNP uczestniczący w zebraniu wg wpisów na liście (4 osoby): Dorota Krawczyńska, Agnieszka Ciechomska, Hanna Woroniecka, Maciej Wróbel.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
Od lewej: prof. Zbigniew Kruszewski – prezes, dr inż. Grzegorz Michalak – przewodniczący Walnego Zebrania, dr Tomasz Piekarski – sekretarz generalny

Ad 1: Zagajenie i uczczenie zmarłych członków

Na wstępie zgromadzeni odśpiewali hymn Towarzystwa. Zwyczajne Walne Zebranie otworzył prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski słowami: „Otwieram doroczne Walne Zebranie. Zgodnie ze zwyczajem

z żalem komunikuję, iż w roku sprawozdawczym 2023 odeszło od nas na zawsze czworo członków. Uczcijmy Ich pamięć wspomnieniem”:

Lekarz Krystyna Jodłowska – zmarła 4 stycznia 2023 r. Miała 76 lat. Była członkiem TNP od 2006 r. Pediatra, neonatolog, ordynator w szpitalu w Sierpcu, działaczka społeczna i samorządowa.

Urodziła się 10 lutego 1946 r. w Żyrardowie, gdzie ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego. Absolwentka Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie. Pracę rozpoczęła w szpitalu w Mławie, gdzie odbyła staż podyplomowy oraz uzyskała specjalizację pierwszego stopnia z pediatrii. W 1975 r. zamieszkała w Sierpcu i podjęła pracę na oddziale dziecięcym miejscowego szpitala; następnie od 1984 r., przez 22 lata kierowała oddziałem noworodkowym. Specjalizację drugiego stopnia z neonatologii uzyskała w 1989 r. W latach 1990–1993 była dyrektorem ówczesnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sierpcu, później kilkakrotnie pełniła w ZOZ funkcję zastępcy dyrektora do spraw medycznych. Ponad 15 lat przewodniczyła Zarządowi Związku Zawodowego Lekarzy przy ZOZ w Sierpcu. Poza pracą zawodową była zaangażowana w działalność społeczną, m.in. w sierpeckim Oddziale TNP oraz w działalność samorządową. W latach 1988–1990 była radną Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku – sprawowała funkcję wiceprzewodniczącej Komisji Zdrowia. Po zmianach ustrojowych w kraju, w 1990 r. została radną I kadencji Rady Miasta i Gminy Sierpc (1990–1994) z funkcją przewodniczącej Komisji Zdrowia, Oświaty i Spraw Społecznych. Po kolejnej reformie administracyjnej, w wyborach samorządowych w 1998 r. została wybrana radną I kadencji Rady Powiatu Sierpeckiego i zarazem pierwszą przewodniczącą Rady. Reprezentowała starostę sierpeckiego i powiat sierpecki w Związku Powiatów Polskich, zwłaszcza w kwestiach służby zdrowia. Za swoją pracę zawodową i społeczną odznaczona m.in. Odznaką „Za zasługi dla województwa płockiego” oraz wyróżniona medalami Rady Miasta Sierpca.

Dr Jan Przedpelski – zmarł 2 lutego 2023 r. Miał 85 lat. Był członkiem TNP od 1986 r., działał w Sekcji Historycznej, pełniąc w niej funkcję członka Zarządu w latach 2006–2021. Doktor nauk humanistycznych, znawca historii Żydów polskich i płockich, lekarz weterynarii.

Urodził się 25 listopada 1937 r. w Płocku. Po maturze w Liceum Ogólnokształcącym im. marsz. Stanisława Małachowskiego w Płocku, w 1954 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynarii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując w 1960 r. dyplom lekarza weterynarii. Przez rok pracował w Zakładzie Fizjologii Zwierząt na macierzystym wydziale. W latach 1961–1962 odbył staż pracy, uczestnicząc w akcji zwalczania gruźlicy bydła w województwie białostockim. Następnie powrócił do Płocka i od lipca 1962 r. przez ponad trzy lata pracował jako lekarz weterynarii i asystent hodowlany w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym. W latach 1965–2000 był zatrudniony jako inspektor w Weterynaryjnym Inspektoracie Sanitarnym przy Płockich Zakładach Drobiarskich, pełniąc tam od 1978 r. funkcję kierownika. W roku 2000 przeszedł na emeryturę, pracując jeszcze do 2012 r. w niepełnym wymiarze czasu pracy w Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej w Płocku.

Poza pracą zawodową interesował się historią i kulturą Żydów w Polsce i na świecie, ale również historią powszechną oraz religiami świata. W latach 1984–1991 uczęszczał na seminarium doktoranckie przy Towarzystwie Naukowym Płockim, co zaowocowało obroną rozprawy doktorskiej na temat „Martyrologia i heroizm Żydów płockich w latach II wojny światowej” i uzyskaniem stopnia doktora nauk humanistycznych w 1991 r. na Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego. Przez krótki czas prowadził wykłady o historii Żydów płockich w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Był autorem około 60 publikacji ogłoszonych drukiem w dwutygodniku „Słowo Żydowskie” oraz w polskojęzycznej prasie izraelskiej „Kurier Nowiny” i lokalnej prasie płockiej („Notatki Płockie”, „Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny” i „Kurier Mazowiecki”). Autor książki *Żydzi płoccy. Dzieje i martyrologia 1939–1945* (Płock 1993) oraz współautor książek: *To co zostało: Cmentarze żydowskie w Polsce* (Białystok 2000; wydanie niemieckie – Darmstadt 1999); *Dzieje Płocka*, tom 2: *Dzieje miasta w latach 1793–1945* (Płock 2006); *Żydzi płoccy w dziejach miasta*, razem z dr. Jerzym Stefańskim (Płock 2012). Otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień: Order Sztandaru Pracy I Klasy, Medal 40-lecia Polski Ludowej, Odznakę Zasłużonego Pracownika Rolnictwa,

Odznakę Zasłużonego Działacza Związku Zawodowego Pracowników Rolnych i Złotą Odznakę Zasłużonego Pracownika Przemysłu Spożywczego i Skupu.

Mgr Andrzej Borczuk – zmarł 12 lutego 2023 r. Miał 72 lata. Był członkiem TNP od 2014 r., w 2018 r. został przewodniczącym Sekcji Nauk Technicznych. W TNP organizował konferencje i odczyty, których sam również wiele wygłosił.

Urodził się 21 października 1950 r. Pochodził z Piotrkowa Trybunalskiego, gdzie w 1971 r. w Państwowej Szkole Technicznej ukończył dwuletnie studium w zakresie automatyki przemysłowej. Następnie podjął zaoczne studia wyższe na Wydziale Mechaniczno-Technologicznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach uzyskując w 1978 r. tytuł magistra ze specjalnością: mechanika. W późniejszych latach podnosił swoje kompetencje zawodowe. W 2006 r. na Politechnice Łódzkiej ukończył studia podyplomowe w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa przemysłowego i uzyskał kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami oraz uprawnienia jako audytor systemu zarządzania środowiskowego; rok później – studia podyplomowe na Politechnice Warszawskiej z zakresu zarządzania projektami. Odbił liczne kursy i szkolenia, głównie z obszaru składowania, utylizacji i recyklingu odpadów różnego typu. Był autorem patentu pod nazwą „Komora kalibracyjna radarowego miernika poziomu cieczy” – rozwiązania zastosowanego później w ponad 20 instalacjach w zakładach chemicznych.

Działalność zawodową rozpoczął w 1971 r. w Stacji Doświadczalnej Zakładów „Unitra – Lamina” w Koszalinie; następnie pracował w Katowicach, m.in. w Hucie Metali Nieżelaznych „Szopienice”. W 1978 r. podjął pracę w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Rafineryjnego w Płocku, później przez 6 lat był dyrektorem Wojewódzkiej Kolumny Transportu Sanitarnego w Płocku. W latach 1989–2002 był prezesem Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „Amago” Sp. z o.o. w Płocku zajmującego się przerobem polimerów biodegradowalnych. W kolejnych latach pracował w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach koło Płocka, w spółce Petro-Remont, w PKN Orlen. W latach 2014–2015 był prezesem

Przemysłowego Centrum Badawczo-Rozwojowego w Bydgoszczy, skąd przeszedł na emeryturę. W 2013 r. zainicjował utworzenie i został prezesem Stowarzyszenia Klaster Przemysłowy Dolina Polimerowa. W 2014 r. wszedł w skład Rady ds. Innowacyjności i Działalności Badawczo-Rozwojowej przy Prezydencie Miasta Płocka. Wyróżniony Medalem 40-lecia Polski Ludowej, Nagrodą Zespołową Ministra Gospodarki II stopnia za opracowanie i wdrożenie do produkcji mikroobrabiarki laserowej oraz Medalem za Zasługi dla Pożarnictwa

Ks. prof. dr hab. Michał Marian Grzybowski – zmarł 29 czerwca 2023 r. Miał 85 lat. Był członkiem TNP od 1968 r., w 2015 r. otrzymał godność członka honorowego; w latach 2002–2018 pełnił funkcję wiceprezesa Towarzystwa – w Zarządzie odpowiadał za sprawy naukowe i działalność Biblioteki im. Zielińskich, w latach 2002–2014 był przewodniczącym Komisji Badań Naukowych, w latach 2009–2018 sprawował opiekę nad seminarium doktoranckim, a w latach 1984–2018 był sekretarzem Sekcji Historycznej. Kapłan katolicki, wybitny naukowiec, historyk.

Urodził się 8 września 1937 r. w Starej Wsi w powiecie przasnyskim. W Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku odbył studia filozoficzno-teologiczne zwieńczone przyjęciem święceń kapłańskich w 1960 r. Równoległe z pracą duszpasterską wikariusza i prefekta w Płocku, Pomiechowie i Zakroczymiu, kontynuował studia wyższe w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, które ukończył w 1968 r. uzyskaniem tytułu magistra teologii. W 1977 r. za rozprawę poświęconą kościelnej działalności biskupa płockiego Michała Jerzego Poniatowskiego uzyskał w ATK stopień doktora nauk teologicznych w zakresie historii Kościoła. W 1989 r. za pracę o szkolnictwie elementarnym na Mazowszu północnym na przełomie XVIII i XIX w. Rada Naukowa Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii. W 1999 r. otrzymał nominację profesorską.

Działalność naukowo-dydaktyczną rozpoczął jako nauczyciel historii w Niższym Seminarium Duchownym, a od 1991 r. pracował również jako wykładowca akademicki. Przez 20 lat wykładał w różnych uczelniach: na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,

w Mazowieckiej Wyższej Szkole Humanistyczno-Pedagogicznej w Łowiczu, w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku, na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, w toruńskim i plockim Wyższym Seminarium Duchownym oraz w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Był promotorem około 700 prac licencjackich, magisterskich i podyplomowych oraz 14 doktoratów. Jego dorobek naukowy przekracza 800 publikacji, z których większość została poświęcona historii Płocka i Mazowsza, zwłaszcza dziejom Kościoła i szkolnictwa. Do ważniejszych opracowań należą: *Kościelna działalność Michała Jerzego Poniatowskiego biskupa plockiego 1773–1785* (Warszawa 1983); *Wojna polsko-rosyjska 1920 r. w Płocku i na Mazowszu* (Płock 1990); *Kalendarium życia Antoniego J. Nowowiejskiego biskupa plockiego 1908–1941* (Płock 1992); *Martyrologium duchowieństwa diecezji plockiej w latach 1939–1945* (Włocławek–Płock 2002); *Kościół katolicki w Płocku w latach 1793–2003* (Płock 2004); dziewięciotomowe *Duchowieństwo diecezji plockiej* (Płock 2007–2022); oraz *Episkopat plocki w latach 1075–2015. 940 lat istnienia diecezji* (Płock 2015) – książka napisana wspólnie z prof. Leszkiem Zygnierem. Opublikował też liczne monografie parafii diecezji plockiej oraz edycje materiałów źródłowych do dziejów ziemi plockiej, a także opracowania katalogów i elenchusów diecezji plockiej od 1772 r. Był również autorem biogramów w *Polskim Słowniku Biograficznym* i *Słowniku Polskich Teologów Katolickich*. Przygotował i wygłosił ponad 150 odczytów i referatów.

Pełnił też wiele ważnych funkcji w administracji kościelnej jako dyrektor Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej, a następnie dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego (w latach 1974–1990) i wicedyrektor Archiwum Diecezjalnego w Płocku. Angażował się społecznie, m.in. uczestniczył w pracach Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich przeciw Narodowi Polskiemu. Oprócz TNP należał do Mazowieckiego Towarzystwa Kultury i Towarzystwa Opieki nad Zabytkami. Za swoją działalność otrzymał wiele nagród i wyróżnień, w tym: tytuł Kanonika Honorowego Kapituły Katedralnej Płockiej, Wielki Order Świętego

Zygmunta, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal Zygmunta Głogera, Medal „Pro Masovia”, Medal „Za zasługi dla miasta Płocka”. W 2018 r. otrzymał tytuł Super Płocczanina Roku.

Ad 2: Wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zebrania

Prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski zaproponował kandydaturę dr. inż. Grzegorza Michalaka na przewodniczącego zebrania. Po wyrażeniu zgody i wobec braku innych kandydatur przystąpiono do głosowania.

Za wnioskiem oddano 49 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosy wstrzymujące 1.

Ad 3: Wybór protokolanta Zwyczajnego Walnego Zebrania

Z kolei przewodniczący obrad dr inż. Grzegorz Michalak zaproponował kandydaturę mgr Agnieszki Ciechomskiej jako protokolantki zebrania. Wobec braku innych kandydatów i po wyrażeniu zgody przystąpiono do głosowania.

Za wnioskiem oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosy wstrzymujące 0.

Ad 4: Przyjęcie porządku dziennego obrad

Przewodniczący zebrania zaproponował przyjęcie porządku dziennego obrad. W tym miejscu sekretarz generalny dr Tomasz Piekarski wniósł o uzupełnienie porządku dziennego obrad o punkt – wręczenie prof. SWPW dr. hab. inż. Zbigniewowi Kruszewskiemu prezesowi Towarzystwa Naukowego Płockiego dyplomu członka honorowego TNP. Ten zaszczytny tytuł przyznało prof. Z. Kruszewskiemu Walne Zebranie Członków TNP w 2023 r. Następnie przewodniczący obrad dr inż. Grzegorz Michalak poddał pod głosowanie następujący porządek obrad:

Porządek dzienny

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków
Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego
w dniu 3 czerwca 2024 r.

1. Zagajenie i uczczenie zmarłych członków.
2. Wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zebrania.
3. Wybór protokolanta Zwyczajnego Walnego Zebrania.
4. Przyjęcie porządku dziennego obrad.
5. Wręczenie dyplomu Członka Honorowego TNP.
6. Wręczenie Jubilatów okolicznościowych dyplomów.
7. Wybór Komisji Uchwał i Wniosków.
8. Sprawozdanie Zarządu z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2023.
9. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok 2023.
10. Wytyczne do planu pracy na rok 2024.
11. Plan finansowy na rok 2024.
12. Dyskusja.
13. Podjęcie uchwał w sprawach: przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Komisji Rewizyjnej; udzielenia absolutorium członkom Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia wytycznych do planu pracy oraz planu finansowego.
14. Wolne wnioski.

Za wnioskiem oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosy wstrzymujące 0.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP. Moment wręczenia dyplomu Członka Honorowego Towarzystwa Naukowego Płockiego prof. Zbigniewowi Kruszewskiemu (z prawej), którego dokonali członkowie Zarządu TNP i przewodniczący obrad (od lewej): dr Grzegorz Gołębiwski, ks. prof. Daniel Brzeziński, dr Tomasz Piekarski i dr inż. Grzegorz Michalak

Ad 5: Wręczenie dyplomu Członka Honorowego Towarzystwa Naukowego Płockiego

Wiceprezes TNP ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński oraz wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiwski wręczyli prezesowi TNP prof. SWPW dr. hab. inż. Zbigniewowi Kruszewskiemu dyplom członka honorowego Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski złożył podziękowania wszystkim członkom Towarzystwa i nadmienił, iż dyplom odebrał równo 204 lata po pierwszym założycielskim zebraniu członków 3 czerwca 1820 r. Dla wszystkich zebranych przygotowano też upominki w postaci publikacji prezesa TNP.

Ad 6: Wręczenie Jubilatów okolicznościowych dyplomów

Następnie wręczono dyplomy dla członków obchodzących okrągłą rocznicę wstąpienia do Towarzystwa Naukowego Płockiego w roku sprawozdawczym 2023. Dyplomy wręczył prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski oraz sekretarz generalny TNP dr Tomasz Piekarski. Były to następujące osoby:

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba lat w TNP
1.	dr inż. Bohdan Godlewski	55
2.	adw. Marek Szczygieski	55
3.	not. Maria Świecka	55
4.	mgr Jerzy Żochowski	50
5.	mgr inż. Stanisław Antoszkiewicz	45
6.	mgr Stanisław Bombrych	45
7.	mgr Wanda Kaczanowska	45
8.	mgr inż. Wojciech Krzywiński	45
9.	mgr Halina Pluciennik	45
10.	mgr inż. Władysław Skalny	45
11.	mgr Anna Ostrowska	40
12.	mgr Danuta Chojnacka	35
13.	mgr Maria Wiśniewska	35
14.	prof. Wilhelm Brinkmann	30
15.	inż. Stanisław Brodzki	30
16.	mgr Jerzy Chojnacki	30
17.	mgr Mirosław Grabecki	30
18.	Jerzy Stachurski	30
19.	dr Ewa Bartuś	25
20.	prof. Andrzej Kansy	25
21.	mgr Katarzyna Majzner	25

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
Adw. Marek Szczypiński (z lewej) odbiera dyplom z okazji 55-lecia członkostwa
w Towarzystwie z rąk prezesa prof. Zbigniewa Kruszewskiego
i sekretarza generalnego dr Tomasza Piekarskiego

Ad 7: Wybór Komisji Uchwał i Wniosków

Przewodniczący obrad poinformował członków, iż wpłynęły następujące kandydatury do Komisji Uchwał i Wniosków: dr Maria Chmielewska, mgr inż. Paweł Tomasz Śliwiński, mgr inż. Jan Henryk Waluś.

Wobec braku innych kandydatów i po wyrażeniu zgody przez wymienione osoby, przystąpiono do głosowania.

Za wyborem Komisji Uchwał i Wniosków w takim składzie oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosy wstrzymujące 0.

Ad 8: Sprawozdanie Zarządu z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2023 – dr Grzegorz Gołębiwski, wiceprezes Towarzystwa Naukowego Płockiego

Panie Przewodniczący, Panie Prezesie, Panie Sekretarzu Generalny,
Szanowni Członkowie Towarzystwa Naukowego Płockiego!

W 2023 r. Towarzystwo Naukowe Płockie liczyło 288 członków, co uwidacznia tendencję malejącą: w 2022 r. było to 308 członków, w 2021 r. – 320 członków, w 2020 r. – 332 członków, a w latach 2019–2018 – 335–336 członków. Tak więc w ciągu ostatnich 5 lat liczba członków zmniejszyła się o prawie 50 osób. Jest to wynik odchodzenia pokolenia, które wstępowało do TNP jeszcze za prezesury dr. inż. Jakuba Chojnackiego oraz rezygnacji – głównie z powodu wieku – i skreślenia z listy z powodu niepłacenia składek. W ubiegłym roku zmarło 4 członków, przyjęto również 4, natomiast aż 19 osób zrezygnowało z członkostwa (zob. s. 50–51 *Sprawozdania*). Nowe przyjęcia – zwykle po kilka w roku – tych ubytków nie rekompensują. W rezultacie Towarzystwo Naukowe Płockie staje się stowarzyszeniem coraz bardziej elitarnym, bowiem przyjmowane są głównie osoby z co najmniej stopniem doktora.

Natomiast odnosząc się do aktywności naukowej TNP w 2023 r. – w ubiegłym roku w TNP odbyły się 22 wydarzenia naukowe, w tym dwie ogólnopolskie konferencje:

- 20 czerwca 2023 r. – konferencja *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne województwa płockiego w latach 1975–1999 na tle porównawczym*, będąca podsumowaniem Grantu Naukowo-Badawczego Prezesa TNP, którego kierownikiem był dr Tomasz Piekarski;
- 15 grudnia 2023 r. – konferencja *Wybrane aspekty rozwoju miasta Płocka w zakresie technologii informatycznych, ekonomii i kultury*. Konferencja odbyła się w trybie hybrydowym: część referatów wygłoszono w siedzibie TNP, a część on-line.

Z innych wydarzeń naukowych warto odnotować przygotowane przez Sekcję Dialogu spotkanie wspomnieniowe *Wokół osoby i twórczości ks. prof. Michała Mariana Grzybowskiego*, w czasie którego wygłoszone zostały cztery referaty, poświęcone osobie zmarłego w 2023 r. byłego wiceprezesa TNP i znanego historyka Mazowsza. Oprócz tego każda z sekcji oraz Oddział TNP w Łęczycy organizowały – na miarę swoich możliwości – odczyty, prelekcje i promocje publikacji, czego szczegółowy wykaz znajdziecie Państwo w drukowanym *Sprawozdaniu* za 2023 r.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
Przy mównicy wiceprezes dr Grzegorz Gołębiwski składa sprawozdanie
z działalności Towarzystwa w 2023 r. Za stołem (od lewej):
prezes prof. Zbigniew Kruszewski, przewodniczący obrad
dr inż. Grzegorz Michałak i sekretarz generalny dr Tomasz Piekarski

Szanowni Państwo!

W minionym roku Zarząd TNP zbierał się regularnie na comiesięcznych zebraniach, za wyjątkiem miesięcy wakacyjnych. Tematyka zebrań obejmowała głównie sprawy naukowe, organizacyjne, finansowe i członkowskie. Spróbujemy przedstawić je w kolejności chronologicznej:

- w styczniu 2023 r. wycofał się najemca tzw. zbrojowni, która będzie wykorzystana na potrzeby TNP;
- w lutym 2023 r. nastąpił zakup nowoczesnego, profesjonalnego projektora, laptopa i nagłośnienia, co podniosło jakość techniczną wystąpień prelegentów;

- w marcu 2023 r. Zarząd podjął decyzję o kontynuowaniu współpracy z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina w Warszawie. Dotychczasowa współpraca zaowocowała zdigitalizowaniem ok. 20 000 stron muzykaliów, wytworzono też dane do 515 muzykaliów ze zbiorów TNP. Zarząd TNP wyraził zgodę na zmianę formatu „Notatek Płockich” z A4 na B5 od numeru 1/2023, co generalnie spotkało się z pozytywnym przyjęciem czytelników i autorów. W pomieszczeniach TNP kręcono sceny do filmu *Wodnik*, który ma służyć zapobieganiu kradzieży dzieł sztuki.

Realizując wnioski z Walnego Zebrania TNP w 2023 r. Zarząd przyjął dwa wnioski:

- dr Ewy Gizińskiej, dotyczący upamiętnienia Haliny Rutskiej pomnikiem-laweczką, czym miała się zająć wnioskodawczyni, choć szanse realizacji są chyba niewielkie;
- wniosek mgr. Mariusza Portalskiego w sprawie większego zwrócenia uwagi w działaniach TNP na młodzież szkolną i akademicką. Miała się tym zająć Sekcja Pedagogiczna.

Sejmik Województwa Mazowieckiego 23 maja 2023 r. przyznał TNP dotację w wysokości 80 000 zł na wymianę 5 okien oraz drzwi do ogrodu (TNP wnioskowało o prawie 298 000 zł). Poza tym z Urzędu Marszałkowskiego TNP otrzymało 20 000 zł dotacji na digitalizację trzech starodruków i czasopisma „Ziemia Mazowiecka”, wydawanego w latach 1959–1961.

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 19 czerwca 2023 r. zaakceptowano ofertę prywatnej firmy na cyklinowanie podłóg w budynku przy pl. Narutowicza 8 na sumę 130 000 zł. Na wniosek Zarządu Agencja Ochrony Top Secret zamontowała w siedzibie TNP dwie kamery przy wejściu oraz rozbudowała system alarmowy za łączną sumę 3700 zł. W dalszym ciągu toczy się postępowanie sądowe z współwłaścicielem nieruchomości przy pl. Narutowicza 5 w sprawie zniesienia współwłasności. Współwłaściciele są skłonni pójść na ugodę pod warunkiem przekazania przez TNP 160 000 zł za nadmetraż oraz

230 000 zł jako dopłatę przy zniesieniu współwłasności. Zarząd TNP na takie warunki się nie zgodził.

W lipcu 2023 r. „Notatki Płockie” otrzymały 20 punktów na nowej liście Ministerstwa Edukacji i Nauki w dyscyplinach naukowych historia i literaturoznawstwo, natomiast „Rocznik TNP”, wydawany przez Akademię Mazowiecką otrzymał 40 punktów. Niestety, po sformowaniu nowego rządu w grudniu 2023 r. i objęciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przez Dariusza Wiecezorka punkty nadane przez poprzedniego ministra zostały cofnięte. A zatem „Notatki Płockie” nie mają punktów, zaś „Rocznik TNP” wrócił do poziomu 20 punktów. Odpowiednie wnioski zostały złożone do nowego ministra nauki i szkolnictwa wyższego.

We wrześniu 2023 r. TNP zostało zaproszone przez marszałka województwa mazowieckiego do Grupy Roboczej ds. Europejskiej Sieci Reginów Chemicznych. Jako swego przedstawiciela Zarząd TNP desygnował prof. Andrzeja Marciniaka.

Do września 2023 r. konserwacji poddano dwie jednostki archiwalne ze spuścizny Aleksandra Macieszy oraz trzy starodruki z XVI–XVII w. Zdigitalizowano też cztery jednostki archiwalne ze spuścizny Aleksandra Macieszy, jeden starodruk oraz czasopismo „Ziemia Mazowiecka”. W ramach prac remontowych w budynku przy pl. Narutowicza 8 wycyklinowano i polakierowano: salę wystawową na poddaszu, wszystkie pomieszczenia na pierwszym piętrze, schody i barierki. Pomalowano większość pomieszczeń na poddaszu i pierwszym piętrze.

W związku z wyprowadzką z Płocka p. Wiesławy Rydz od września 2023 r. czytelnia Biblioteki im. Zielińskich TNP jest czynna w środy w godz. 10.00–15.00, aczkolwiek dla pracowników naukowych i w uzasadnionych przypadkach książki mogą być udostępniane w ustalonym indywidualnie terminie.

Na wniosek prezesa Zbigniewa Kruszewskiego sekretarz generalny TNP dr Tomasz Piekarski opracował tekst dotyczący Towarzystwa Naukowego Płockiego do *Słownika polskich towarzystw naukowych*, który ma być wydany z inicjatywy Rady Towarzystw Naukowych przy PAN. Jest to drugie, uzupełnione i uaktualnione

wydanie. Poprzednie ukazało się 20 lat temu – w 2004 r. Tekst ten został zamieszczony w aktualnym *Sprawozdaniu* za 2023 r.

Jesienią 2023 r. nastąpiła wymiana stolarki okiennej i drzwi do ogrodu w budynku przy pl. Narutowicza 8. Jak już wspomniano – dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego wynosiło blisko 80 000 zł, wkład własny TNP – 234,29 zł. Dotychczas z dotacji Urzędu Marszałkowskiego wymieniono 23 okna i dwoje drzwi. W 2023 r. TNP pozyskało 5 grantów na wymianę stolarki okiennej i drzwi oraz digitalizację i konserwację zbiorów na łączną sumę 163 000 zł. W październiku 2023 r. przy drzwiach wejściowych do siedziby TNP zamontowano wideofon, co podyktowane było względami bezpieczeństwa.

Szanowni Państwo!

Szczegółowe dane dotyczące aktywności poszczególnych sekcji, Oddziału TNP w Łęczycy oraz udziału członków Zarządu, przewodniczących sekcji i innych osób w różnych wydarzeniach naukowych i rocznicowych znajdziecie Państwo w *Sprawozdaniu* za rok 2023.

Dziękuję za uwagę.

Ad 9: Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok 2023 – mgr Teresa Dobrosielska, przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Naukowego Płockiego

Panie Przewodniczący, Panie Prezesie, Szanowni Członkowie Towarzystwa Naukowego Płockiego!

Przedmiotem zainteresowania Komisji Rewizyjnej była realizacja zadań zaplanowanych i wykonanych w 2023 r., zadań merytorycznych, a szczególnie związanych z sytuacją finansową i gospodarczą. Ważnym aspektem tej analizy była zgodność realizowanych zadań z przepisami prawa, ze Statutem i uchwałami.

Komisja Rewizyjna na posiedzeniu 12 marca br. dokonała oceny całokształtu działalności TNP w 2023 r. w zakresie zadań statutowych oraz działalności finansowej. Bardzo cenne wyjaśnienia w tych sprawach udzieliła dyrektor Biura Zarządu TNP Dorota Krawczyńska oraz skarbnik TNP Jan Miner – osoby, których profesjonalizm, duże

doświadczenie i ogromne zaangażowanie w pracach TNP są nie do przecenienia. Przy tej analizie pomocne były sprawozdania finansowe, a także dokumentacja biurowa. Dla Komisji cenne były również systematyczne konsultacje z Panią Dyrektorem oraz Skarbnikiem między innymi na temat kłopotów, jak i sukcesów w realizacji zaplanowanych zadań.

Realizacja zaplanowanych zadań to przedmiot systematycznie dyskutowany na posiedzeniach Zarządu TNP, w których uczestniczyła przewodnicząca Komisji Rewizyjnej. Serdecznie dziękuję za zaproszenia, z których systematycznie korzystałam.

Towarzystwo Naukowe Płockie w grudniu 2023 r. liczyło 288 członków zwyczajnych, 1 członka wspierającego oraz 10 członków honorowych. W 2023 r. przyjęto 4 nowych członków, zmarły również 4 osoby. Mocą uchwały Zarządu skreślono z listy członków 19 osób. Podyktowane to było niepłaceniem składek lub rezygnacją.

Różnorodne są formy działalności TNP. Działalność naukowa i popularyzatorska to między innymi konferencje, odczyty i inne wydarzenia naukowe. Komisja Rewizyjna zwróciła uwagę na niektóre z nich (zresztą bardzo ciekawe), oto przykłady:

- sesja na temat *Fredrowskie inspiracje we współczesnej edukacji* zorganizowana przez Sekcję Pedagogiczną;
- spotkanie wspomnieniowe *Wokół osoby i twórczości ks. prof. Michała Mariana Grzybowskiego* zorganizowane przez Sekcję Dialogu wspólnie z Kurią Diecezjalną;
- konferencja podsumowująca projekt pt. *Cykl interdyscyplinarnych spotkań naukowych – Nauka i wiedza w praktyce* realizowany przez Sekcję Pedagogiczną.

Na wyróżnienie zasługują również wydarzenia organizowane bezpośrednio przez Zarząd TNP. Oto niektóre przykłady:

- pokaz dzieł Mikołaja Kopernika – współuczestnictwo TNP w ogólnopolskiej wystawie ksiąg Mikołaja Kopernika w Toruniu;
- ogólnopolska konferencja naukowa dotycząca Grantu Prezesa TNP *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne w latach 1975–1999 na tle porównawczym*;
- odczyt na temat zasług Aleksandra Macieszy dla Płocka;

- konferencja naukowa na temat aspektów rozwoju miasta Płocka.

Na uwagę zasługuje również udział TNP w sesjach naukowych i innych wydarzeniach na terenie całego kraju. Oto przykłady:

- uroczystość w Pałacu Prezydenckim w Warszawie na zakończenie obchodów 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę (udział prezesa i wiceprezesów TNP);
- Warszawa – Senat RP – konferencja na temat *Funkcjonowania towarzystw naukowych w Polsce*;
- Kraków – Polska Akademia Umiejętności – udział w uroczystym posiedzeniu naukowym;
- udział TNP w wielu innych ważnych wydarzeniach.

Czynny udział w tych konferencjach, sesjach naukowych i innych uroczystościach brał prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski, a także inni członkowie Zarządu TNP.

Dokładne informacje na temat aktywności TNP, głównie w obszarze nauki, zawiera *Sprawozdanie z działalności... za rok 2023* – proponuję Państwu tę ciekawą lekturę.

Członkowie TNP pracują w 6 sekcjach. Bogata i ciekawa jest działalność naukowa i popularyzatorska członków Sekcji Historycznej pod kierownictwem dr. Grzegorza Gołębiewskiego. Odczyty, wykłady, sesje naukowe, wystawy to formy tych działań. Warto też zwrócić uwagę na bogaty wykaz publikacji autorstwa członków tej Sekcji. Dokładny wykaz umieszczony jest w *Sprawozdaniu*.

Również w Oddziale TNP w Łęczycy tematyką wielu odczytów były wydarzenia historyczne. Członkowie tego Oddziału aktywnie uczestniczyli w ważnych wydarzeniach środowiska lokalnego. Bardzo interesującą tematykę w ciekawych i różnorodnych formach realizowała Sekcja Pedagogiczna. Warto też podkreślić, że TNP w 2023 r. kontynuowało współpracę z Instytutem Matematyki Uniwersytetu w Bydgoszczy. To kolejne działanie na rzecz rozwoju nauki.

Należy również zauważyć, że w wydanej 2023 r. przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk książce *Spoleczny wymiar działalności towarzystw naukowych* autorami kilku artykułów są członkowie TNP.

Komisja Rewizyjna poznała również ważne przedsięwzięcia realizowane przez Biuro Zarządu TNP, Bibliotekę im. Zielińskich, Archiwum oraz Muzeum. Działalność ta jest w pełni zgodna ze Statutem TNP oraz regulaminami.

Działalność wydawnicza TNP w 2023 r. to łącznie 40 arkuszy wydawniczych publikacji, których wykaz znajduje się w *Sprawozdaniu*.

Komisja Rewizyjna na posiedzeniu 12 marca objęła kontrolą bilans za rok sprawozdawczy 2023 ze szczególną uwagą na rachunek zysków i strat. W 2023 r. TNP nadal nie otrzymało dotacji na działalność Biblioteki im. Zielińskich TNP. Finansowanie tej placówki oraz realizacja innych przedsięwzięć była w części wspierana z dotacji od osób prawnych i fizycznych. Analiza rachunku zysków i strat za 2023 r. wskazuje na ujemny wynik finansowy w wysokości ponad 167 000 zł.

Zgodnie z ustaleniami Zarządu TNP z 2023 r. część pieniędzy pozyskanych ze sprzedaży budynku w Wyszogrodzie przeznaczono na remont budynku siedziby TNP przy placu Narutowicza 8 w Płocku. W 2023 r. wykonano większość zaplanowanych prac. Dalsze trwają.

Analiza różnego rodzaju działań przeprowadzonych przez TNP w 2023 r. pozwala na następujące wnioski. Taka działalność Zarządu i członków TNP spowodowała, że praca i dorobek kulturalny tej placówki znany jest w całym kraju. To efekt ogromnego zaangażowania członków Zarządu, ścisłej współpracy członków Towarzystwa oraz wiedza, profesjonalizm i doświadczenie pracowników zatrudnionych w tej placówce. Szczególna tu rola prezesa, członka honorowego prof. Zbigniewa Kruszewskiego, posiadającego ogromne umiejętności i doświadczenie w organizowaniu i kierowaniu działalnością naukową i publiczną. Taka działalność prof. Zbigniewa Kruszewskiego jest niezwykle cenna i wartościowa dla Płocka i Mazowsza. Podejmowane przez niego działania odgrywają wielką rolę w upowszechnianiu nauki i kultury w społeczeństwie. To ocena nie tylko Komisji Rewizyjnej, ale również słowa skierowane do Pana prof. Kruszewskiego w liście gratulacyjnym od Prezydium Polskiej Akademii Nauk 14 listopada 2023 r.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej składa jej przewodnicząca
Teresa Dobrosielska (zdjęcie górne), a plan pracy na rok 2024
omawia sekretarz generalny dr Tomasz Piekarski (zdjęcie dolne)

Wymienione czynniki w dużym stopniu zdecydowały, że działalność TNP w 2023 r. była w pełni prawidłowa, pożyteczna i wartościowa. Podczas realizacji zadań przestrzegane były przepisy prawa.

Komisja Rewizyjna ocenia pozytywnie wszystkie wyniki uzyskane w działalności TNP w 2023 r. Bardzo wysoko zostaje oceniony pełen profesjonalizm i zaangażowana praca członków Zarządu. Komisja Rewizyjna wnioskuje więc o udzielenie członkom Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego absolutorium.

Ad 10: Wytyczne do planu pracy na rok 2024 – dr Tomasz Piekarski, sekretarz generalny Towarzystwa Naukowego Płockiego

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Prezesie, Szanowni Państwo!

Część planów działań przygotowanych na 2024 r. została już zrealizowana. Wykonanych zostało wiele zamierzeń poszczególnych sekcji.

Zacznę od wykładu członka honorowego TNP oraz marszałka województwa mazowieckiego Pana Adama Struzika w ramach spotkania *Europa jaką lubimy. 20 lat później*, który miał miejsce 24 maja 2024 r. W części artystycznej przedstawiono utwór Juliana Tuwima *Kwiaty polskie* w interpretacji dyrektora Teatru Dramatycznego w Płocku Pana Marka Mokrowieckiego.

W marcu 2024 r. w Muzeum Mazowieckim w Płocku odbył się wykład członka TNP dr. Marcina Lutomińskiego poświęcony twórczości Stanisława Jachowicza. Z tej okazji przygotowano też małą, jednodniową wystawę archiwalnych wydań dzieł pisarza, wypożyczonych ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich. Ponadto ze zbiorów TNP wypożyczono wielkoformatowy obraz autorstwa Tadeusza Zaremby *Nie rozdziobią nas kruki i wrony* na monograficzną wystawę czasową *Tadeusz Zaremba (1940–2013). Konserwator zabytków, muzealnik, artysta malarz* w Muzeum Mazowieckim w Płocku, którą prezentowano w okresie luty–marzec 2024.

Pozostałe wytyczne do planu pracy Towarzystwa Naukowego Płockiego przedstawiają się następująco.

Oddział TNP w Łęczycy zrealizował już kilka spośród zaplanowanych odczytów, wśród nich:

- 13 lutego – mgr Andrzej Doliński *Historia Żydów łęczyckich*;
- 23 lutego – prof. Anna Kowalska Pietrzak – *Opowieści z piastowskich dworów – życie książęcych rodzin w okresie rozbięcia dzielnicowego*;
- 20 marca – dr Tomasz Stolarczyk – *Łęczycza w kronice Polski, Litwy i Żmudzi Macieja Strykowski*;
- 25 marca w Domu Kultury w Łęczycy odbyła się projekcja filmu Krystyny i Stanisława Pawlaków *Podlasie*.
- 22 kwietnia – prof. Maria Wichowa wygłosiła wykład *Łęczyckie bajanie o Borucie Panie*;
- 15 maja – prof. Jacek Pietrzak zaprezentował odczyt *General Władysław Anders 1892–1970*;
- Pozostał do realizacji zaplanowany w październiku wykład dr. Adrianny Szczerby pt. *Powstanie państwa polskiego*.

Sekcja Historyczna zaplanowała wykłady dr. Grzegorza Gołębiewskiego: *Zalety i wady PRL. Próba oceny w 35-lecie upadku komunizmu w Polsce* (czerwiec 2024) oraz *Czy jednostka może zmienić bieg historii? Samospalenia motywowane politycznie w XX–XXI w.* (wrzesień 2024). Ponadto we wrześniu wykład Pauliny Gołębiewskiej na temat rzeźbiarza Ludwika Pyrowicza pochodzącego z Płocka oraz wystawa *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny*.

Sekcja Dialogu zaplanowała 6 czerwca 2024 r. spotkanie połączone z promocją książki pt. *Los zbiorów inkunabulów Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku* (ks. prof. W. Graczyk, prof. J. Marszalska). Z kolei w październiku wykład *Tradycje synodalne diecezji płockiej* (ks. prof. W. Góralski, prof. L. Zygmunt). W listopadzie spotkanie *Przed jubileuszem 950-lecia diecezji płockiej*.

W ramach Sekcji Pedagogicznej 29 lutego odbył się wykład prof. Lubow Żwanko pt. *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji*

Charkowa na przełomie XIX i XX wieku połączony z prezentacją książki: Lubow Żwanko, Dmytro Kibkało, *Per aspera ad astra. Listy Leona Cienkowskiego (1822–1887)*. Na 20 czerwca prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska oraz studenci kierunków pedagogicznych Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku zaplanowali sesję tematyczną *Badania pedagogiczne studentów – przykłady i dobre praktyki*. 26 września 2024 r. w MSCDN w Płocku odbędzie się prelekcja dr. Marcina Lutomińskiego nt. *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku*. W listopadzie prof. Małgorzata Kamińska oraz zaproszeni prelegenci zaprezentują referaty nt. *Edukacja włączająca – systemowa inkluzja czy bezpieczna iluzja?*

Sekcja Nauk Społecznych planuje osiem odczytów, spośród nich już kilka zrealizowanych, w tym bardzo interesujący dr. Bartosza Działoszyńskiego *Dzieła Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP* pod patronatem Wydziału Filozoficznego UW oraz Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. 9 maja odbył się odczyt dr. Arkadiusza Fordońskiego *Instrumentalizacja problematyki światopoglądowej przez ugrupowania polityczne w Polsce*.

Sekcja Nauk Humanistycznych również zrealizowała kilka przedsięwzięć m.in. w lutym ks. dr Krzysztof Lis wygłosił odczyt nt. *Historia i teraźniejszość działalności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą* z okazji jubileuszu 100-lecia obecności Salezjanów w Czerwińsku. 21 marca odbyła się promocja tomiku poezji *Słowa jak kłosa*. W maju odczyt dr Teresy Kaczorowskiej *Maciej Kazimierz Sarbiewski polski Horacy z Mazowsza*.

Podobnie jak w ubiegłym roku Towarzystwo Naukowe Płockie jest partnerem Instytutu Matematyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy realizującego cykl wykładów z dziedziny nauk ścisłych.

Towarzystwo Naukowe Płockie w ramach konkursu grantowego dla organizacji pozarządowych ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Płocka pozyskało dotację w kwocie 8000 zł na wydanie monografii prof. Michała Trubasa *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000*. Promocję książki zaplanowano we wrześniu 2024 r. Natomiast w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych

ogłoszonego przez Fundację „Fundusz Grantowy dla Płocka” Towarzystwo złożyło wniosek dotyczący konserwacji 3 starodruków (w 4 wol.) z XVII–XVIII wieku ze zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich (wnioskujemy o 21 000 zł.) Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w czerwcu br.

W roku 2024 Towarzystwo Naukowe Płockie będzie kontynuować prace remontowe przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej zabytkowej siedziby TNP w ramach dotacji otrzymanej z Samorządu Województwa Mazowieckiego w kwocie: 99 975 zł.

Dziękuję bardzo.

Ad 11: Plan finansowy na rok 2024 – mgr Jan Milner, skarbnik Towarzystwa Naukowego Płockiego

Skarbnik TNP Jan Milner na wstępie zaznaczył, iż po raz dwudziesty pierwszy przedstawia plan finansowy na przyszły rok. Wygląda on następująco (kwoty podane w złotych):

PRZYCHODY	793 000
Składki członkowskie	9000
Dotacje i dopłaty	130 000
1,5% podatku	17 000
Darowizny	6500
Przychody finansowe	50 000
Pozostałe przychody	20 000
Przychody za wynajem	550 000
Usługi kserograficzne	500
Kwerendy i lekcje	3000
Sprzedaż wydawnictw	5000
Pozostała sprzedaż	2000
KOSZTY	1 068 000
Materiały i media	324 000

Materiały biurowe	7000
Energia elektryczna	120 000
Energia ciepła	180 000
Woda	15 000
Pozostałe (środki czystości, inne)	2000
Usługi obce	242 300
Wywożenie odpadów	12 000
Telefony oraz SMS	1500
Ochrona mienia	4000
Usługi informatyczne	40 000
Usługi pocztowe	4000
Usługi bankowe	800
Usługi drukarskie	30 000
Inne usługi obce (remonty, awarie)	150 000
Płace i pochodne	342 900
Wynagrodzenia	290 000
Ubezpieczenia społeczne	45 000
ZFŚS	6000
Szkolenia, badania profilaktyczne	500
Podróże służbowe i ryczałty	1400
Pozostałe koszty	158 800
Podatki i opłaty	75 000
Ubezpieczenie mienia	6000
Stypendia, konkursy	4000
Zakup książek i czasopism	500
Obsługa prawna	6000
Sprzątanie i obsługa nieruchomości	38 000
Obsługa księgowości (Biuro Rachunkowe)	29 000
Wydawnictwa gratis	300
WYNIK	-275 000

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
 Na temat finansów Towarzystwa mówi skarbnik Jan Milner (zdjęcie górne).
 Uchwały Walnego Zebrania odczytuje przewodnicząca Komisji
 Uchwał i Wniosków dr Maria Chmielewska (zdjęcie dolne)

W komentarzu do przedstawionego planu finansowego skarbnik TNP mgr Jan Milner stwierdził, iż należy podnieść składkę członkowska, która od wielu lat wynosi 60 zł i obecnie nie pokrywa kosztów korespondencji, druku *Sprawozdania* czy „Notatek Płockich” otrzymywanych przez członków. Odnośnie do przychodów finansowych, to oprocentowanie bankowe jest bardzo niskie, natomiast nie można ulokować ich w obligacjach, których stowarzyszenia nie mogą kupować. Przychody za wynajem to najwyższa pozycja. TNP wynajmuje prawie wszystkie lokale, natomiast nie może podnosić czynszu, pomimo rosnących kosztów, gdyż istnieje obawa utraty najemców. Z kolei jeżeli chodzi o koszty najwyższą pozycję niezmiennie stanowi energia ciepła – liczona od kubatury. Koszt usług bankowych został natomiast obniżony, ponieważ wiele operacji udaje się realizować on-line. Punkt „inne usługi obce” dotyczy usuwania awarii, które są związane ze starą substancją mieszkaniową i obejmuje np. wymianę oświetlenia na energooszczędne w magazynach Biblioteki, ale też zakup serwera itp. Ze względu na podniesienie przez rząd minimalnego wynagrodzenia, także płace pracowników należało odpowiednio dostosować.

Dziękuję za uwagę.

Ad 12: Dyskusja

Mgr inż. Mariusz Portalski – członek Towarzystwa Naukowego Płockiego

Mgr inż. Mariusz Portalski odniósł się do szkolnictwa technicznego w Polsce. W 2014 r. był głównym organizatorem konferencji *Nauka gospodarce – gospodarka nauce*. Obecny na sali marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik zgłosił wtedy referat nt. wykorzystanie środków unijnych w gospodarce i nauce. Wkrótce będzie nowe rozdanie środków unijnych umacniających działania rozwojowe. Raport NIK z 2018 r. dotyczący matematyki, zawierał porównanie innowacyjności unijnych państw, gdzie jesteśmy dwa miejsca za Bułgarią, bodajże na 36 miejscu. Do zrobienia jest praca u podstaw. Po roku 1989 zanegowano całość dorobku pedagogicznego

Polski od 1945 r. jako dorobek poprzednich osób i ekip. W Płocku trzy szkoły, które nieźle uczą, tj. Małachowianka, Jagiellonka i III LO, założyły że przyjmą po trzy klasy, na dzisiaj nie wiadomo o jakim profilu, jak i czy będą tam rozszerzenia z obszaru fizyki. Płock był ostatnim miastem na prawach powiatu, jeśli chodzi o liczbę maturzystów wybierających fizykę, czyli 6%. W innych miastach jak Radom, Ostrołęka, Siedlce, Warszawa było to powyżej 10%. Prelegent zaproponował, by sekcje TNP w porozumieniu i w uzgodnieniu z Urzędem Miasta „spróbowaly opracować potrzeby dodatkowych środków, by pokazać młodzieży coś innego”. TNP wielokrotnie podejmowało się wielu ważnych inicjatyw i tym razem też można znaleźć jakieś środki, których w budżecie z pewnością nie znajdziemy.

Ad 13: Podjęcie uchwał w sprawach: przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego; przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Komisji Rewizyjnej; udzielenia absolutorium członkom Zarządu; przyjęcia i zatwierdzenia wytycznych do planu pracy oraz planu finansowego

Po odczytaniu treści każdej z uchwał przez przewodniczącą Komisji Uchwał i Wniosków dr Marię Chmielewską odbyło się ich głosowanie.

Uchwała nr 1/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków

Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego

z dnia 3 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu
z działalności TNP za rok 2023

Na podstawie § 23 pkt 2 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się i zatwierdza sprawozdanie Zarządu z działalności TNP za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

Uchwała nr 2/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków

Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego

z dnia 3 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego TNP
za rok 2023

Na podstawie § 23 pkt 2 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się i zatwierdza sprawozdanie finansowe za rok 2023, składające się z:

- wprowadzenia do sprawozdania finansowego;
- bilansu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2023 r., który po stronie aktywów i pasywów wykazuje kwotę 5 072 978,82 zł (słownie: pięć milionów siedemdziesiąt dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt osiem złotych 82/100);
- rachunku zysków i strat za okres 2023 r., wykazujący wynik finansowy ogółem w kwocie (-) 167 126,42 zł: (słownie: (minus) sto sześćdziesiąt siedem tysięcy sto dwadzieścia sześć złotych 42/100);
- dodatkowych informacji i objaśnień.

§ 2

Strata za rok 2023 w wysokości (-) 167 126,42 złotych (słownie: (minus) sto sześćdziesiąt siedem tysięcy sto dwadzieścia sześć złotych 42/100) zostanie pokryta z zysku osiągniętego w latach następnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

Uchwała nr 3/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków

Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego

z dnia 3 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Komisji Rewizyjnej
TNP za rok 2023

Na podstawie § 23 pkt 2 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się i zatwierdza sprawozdanie Komisji Rewizyjnej TNP za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

Uchwała nr 4/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków

Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego

z dnia 3 czerwca 2024 r.

w sprawie udzielenia członkom Zarządu TNP absolutorium

Na podstawie § 23 pkt 2 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwala co następuje:

§ 1

Walne Zebranie Członków TNP udziela członkom Zarządu TNP pokwitowania z wykonania przezeń obowiązków w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

Uchwała nr 5/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków
Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego
z dnia 3 czerwca 2024 r.
w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia wytycznych pracy TNP
na rok 2024

Na podstawie § 23 pkt 3 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się i zatwierdza wytyczne pracy TNP na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

Uchwała nr 6/2024

Zwyczajnego Walnego Zebrania Członków
Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego
z dnia 3 czerwca 2024 r.
w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia planu finansowego TNP
na rok 2024

Na podstawie § 23 pkt 4 Statutu TNP Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się i zatwierdza plan finansowy TNP na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Za przyjęciem Uchwały oddano 50 głosów, przeciwko oddano 0 głosów, głosów wstrzymujących 0.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.

Na pierwszym planie (od prawej): członek honorowy TNP, marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik i wiceprezes TNP ks. prof. Daniel Brzeziński

Ad 14: Wolne wnioski

Komisja Uchwał i Wniosków w składzie:

- dr Maria Chmielewska – przewodnicząca
- mgr inż. Paweł Tomasz Śliwiński,
- mgr inż. Jan Henryk Waluś,

nie przestawiła wniosków ze Zwyczajnego Walnego Zebrania Stowarzyszenia – Towarzystwa Naukowego Płockiego w dniu 3 czerwca 2024 r.

3 czerwca 2024 r. Zwyczajne Walne Zebranie Członków TNP.
Obrady podsumowuje prezes prof. Zbigniew Kruszewski

Na koniec zebrania głos zabrał prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski, który zaapelował o większą działalność społeczną członków organizacji. W poprzednich latach Towarzystwo zatrudniało więcej pracowników, którzy byli angażowani w działania TNP, co obecnie przy 3,5 etatu jest niemożliwe. Zarząd z radością otwiera się

na pomysły członków w zakresie organizowania konferencji, spotkań, wystaw czy wydawania publikacji. Nauka nie jest w Polsce doceniana, ale aby nie odstawać od reszty świata, należy postawić na młodych badaczy i promowanie nauki. Ważne są nowe drogi i inwestycje jednak wszystko zaczyna się od pomysłu.

Następnie prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski złożył podziękowania za dobrą współpracę pracownikom Towarzystwa na czele z dyrektorem Biura Zarządu Dorotą Krawczyńską oraz całemu Zarządowi i wszystkim członkom Towarzystwa Naukowego Płockiego. Zaprosił także wszystkich obecnych na poczęstunek w ogrodzie TNP.

Przewodniczący zebrania dr inż. Grzegorz Michalak ogłosił: „Wobec wyczerpania porządku obrad niniejszym zamykam Walne Zebranie Członków Towarzystwa Naukowego Płockiego”. Na tym zakończono obrady w dniu 3 czerwca 2024 r.

Przewodniczący zebrania
dr inż. Grzegorz Michalak

Protokolant zebrania
mgr Agnieszka Ciechomska

B.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO ZA ROK 2024

I. SPRAWY ORGANIZACYJNE

1. Statut, regulaminy

Stowarzyszenie – Towarzystwo Naukowe Płockie działa w oparciu o Statut uchwalony 17 czerwca 2019 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie i zatwierdzony 14 sierpnia 2019 r. przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydz. Gospodarczy KRS.

Podstawą działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego są również uchwalone przez Zarząd TNP regulaminy wewnętrzne Biura Zarządu, Biblioteki Naukowej im. Zielińskich, Archiwum i Muzeum oraz Regulamin Proseminarium Naukowego przy Towarzystwie Naukowym Płockim i Regulamin Wydawnictwa Naukowego Towarzystwa Naukowego Płockiego.

2. Status OPP

Towarzystwo Naukowe Płockie zostało zarejestrowane jako organizacja pożytku publicznego 21 października 2004 r. w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XXI Wydz. Gospodarczy KRS pod numerem: 0000136357.

3. Członkowie

W dniu 31 grudnia 2024 r. Towarzystwo liczyło 283 członków zwyczajnych, jednego członka wspierającego oraz 10 członków honorowych (w kolejności alfabetycznej):

- prof. dr hab. Janusz Adamowski
- prof. dr hab. Katarzyna Chałasińska-Macukow
- dr Marian Chudzyński
- prof. dr hab. Iwona Hofman

- prof. dr hab. inż. Michał Kleiber
- prof. dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski
- prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik
- dr Tomasz Makowski
- lek. Adam Struzik
- abp prof. dr hab. Stanisław Wielgus

W roku sprawozdawczym 2024 przyjęto 4 nowych członków zwyczajnych:

- ks. dr Bartosz Leszkiewicz
członkowie wprowadzający: ks. prof. Daniel Brzeziński,
dr Tomasz Piekarski
- mgr Mariusz Olbromski
członkowie wprowadzający: mgr Jan Milner, dr Tomasz Piekarski
- dr Renata Sikora
członkowi wprowadzający: ks. prof. Daniel Brzeziński, mgr Jan Milner
- dr Wojciech Wasilewski
członkowie wprowadzający: mgr Jan Milner, dr Tomasz Piekarski

W roku sprawozdawczym żadna osoba nie złożyła rezygnacji z członkostwa ani nie została skreślona z rejestru członków z powodów regulaminowych.

W roku sprawozdawczym zmarło 8 członków:

- mgr inż. Stanisław Gontarek (zm. 2 stycznia 2024 r.)
- dr Jerzy Stefański (zm. 1 kwietnia 2024 r.)
- inż. Jarosław Nowakowski (zm. 10 maja 2024 r.)
- dr Ewa Jancewicz (zm. 21 lipca 2024 r.)
- mgr inż. Wojciech Krzywiński (zm. 12 września 2024 r.)
- mgr inż. Bolesław Solarski (zm. 8 października 2024 r.)
- mgr inż. Józef Konieczny (zm. 3 listopada 2024 r.)
- not. Maria Świecka (zm. 9 listopada 2024 r.)

4. Zarząd Towarzystwa

Prezes	prof. SWPW dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski
Wiceprezes	dr Grzegorz Gołębiowski przewodniczący Komisji Wydawniczej, redaktor naczelny „Notatek Płockich”
Wiceprezes	ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński przewodniczący Komisji Badań Naukowych, odpowiedzialny za sprawy naukowe, Bibliotekę im. Zielińskich i Proseminarium Naukowe
Sekretarz Generalny	dr Tomasz Piekarski odpowiedzialny za sprawy wewnętrzne i organizacyjne (członkowie, sekcje, oddział)
Skarbnik	mgr Jan Milner odpowiedzialny za skarb, sprawy finansowe i prawne
Członkowie	prof. PW dr hab. inż. Andrzej Marciniak odpowiedzialny za konferencje, odczyty naukowe i wystawy prof. AMP dr hab. Andrzej Kansy odpowiedzialny za inicjatywy naukowe i społeczne Zarządu TNP, współpracę z towarzystwami naukowymi i innymi partnerami, w tym zagranicznymi

5. Komisja Rewizyjna

Przewodnicząca	mgr Teresa Dobrosielska
Członkowie	dr Andrzej Dwojnych mgr inż. Kazimierz Mieszczyński mgr inż. Paweł Śliwiński mgr inż. Jan Waluś

6. Komisje, sekcje i ich przewodniczący

Komisja Badań Naukowych:

Przewodniczący – ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński

W skład Komisji Badań Naukowych wchodzi 6 następujących sekcji (obok nazwiska przewodniczących):

- Sekcja Dialogu – prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier
- Sekcja Historyczna – dr Grzegorz Gołębiewski
- Sekcja Nauk Humanistycznych – dr Wioletta Żórawska
- Sekcja Nauk Społecznych – dr Waldemar Podel
- Sekcja Nauk Technicznych – p.o. prof. PW dr hab. inż. Andrzej Marciniak
- Sekcja Pedagogiczna – prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska

Komisja Wydawnicza:

Przewodniczący – dr Grzegorz Gołębiewski

Członkowie – prof. AMP dr hab. Andrzej Kansy, dr Tomasz Kruszewski

7. Pracownicy Towarzystwa Naukowego Płockiego

(stan na 31 grudnia 2024 r.)

mgr Dorota Krawczyńska – dyrektor Biura Zarządu TNP

mgr Agnieszka Ciechomska, kustosz – kierownik Archiwum TNP i Biblioteki im. Zielińskich TNP

dr Joanna Kacperska-Michota – pracownik Biblioteki im. Zielińskich TNP ($\frac{1}{4}$ etatu)

Maciej Wróbel – kierownik Muzeum TNP ($\frac{1}{4}$ etatu)

Hanna Woroniecka – pracownik gospodarczy

Razem: 5 pracowników na 3 $\frac{1}{2}$ etatu

II. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I POPULARYZATORSKA

Konferencje, sesje, odczyty, wystawy oraz inne wydarzenia naukowe i popularnonaukowe

1. 25 stycznia 2024 r.: *Uźródło pamięci... Historia sercem opowiadana przez bohaterów II wojny światowej* – prelekcja Romy Ludwickiej z udziałem członków Płockiego Koła Polskiego Związku Kombatanów i byłych Więźniów Politycznych w Warszawie. Spotkanie zorganizowała Sekcja Nauk Humanistycznych, a poprowadziła przewodnicząca dr Wioletta Żórawska.
2. 22 lutego 2024 r.: *Historia i teraźniejszość działalności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą* – odczyt ks. dr. Krzysztofa Lisa SDB zorganizowany przez Sekcję Nauk Humanistycznych z okazji jubileuszu 100-lecia obecności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą. Spotkanie poprowadziła dr Wioletta Żórawska.

29 lutego 2024 r. Wykład pt. *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa na przełomie XIX i XX wieku* wygłasza prof. Lubow Żwanko

3. 29 lutego 2024 r.: *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa na przełomie XIX i XX wieku* – wykład prof. dr hab.

Lubow Żwanko, połączony z promocją książki: Lubow Żwanko, Dmytro Kibkało, *Per aspera ad astra. Listy Leona Cienkowskiego (1822–1887)*. Spotkanie zorganizowała Sekcja Pedagogiczna we współpracy z Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, a poprowadzili je prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska, przewodnicząca Sekcji oraz członek Sekcji dr Marcin Lutomiński z WN UMK w Toruniu.

4. 14 marca 2024 r.: *Błędy medyczne przy zabiegach medycyny estetycznej. Aspekty prawne* – odczyt adw. dr. Sławomira Wolframa zorganizowany przez Sekcję Nauk Społecznych, podczas którego omówiono kwestie odpowiedzialności za niewłaściwie przeprowadzony zabieg medycyny estetycznej. Dyskusję poprowadził przewodniczący Sekcji Nauk Społecznych dr Waldemar Podel.
5. 21 marca 2024 r.: *Słowa jak kłosy* – spotkanie promujące tomik poezji ks. Huberta Komorowskiego, członka TNP oraz Anny Zmysłowskiej zatytułowany *Tandem literacki*. Spotkanie zorganizowała Sekcja Nauk Humanistycznych, a poprowadziła przewodnicząca dr Wioletta Żórawska.
6. 4 kwietnia 2024 r.: *Dopuszczalność odbywania posiedzeń oraz podejmowania uchwał na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość przez walne zgromadzenie spółdzielni mieszkaniowej* – odczyt dr Małgorzaty Agaty Panek zorganizowany przez Sekcję Nauk Społecznych. Dr Małgorzata Agata Panek jest radcą prawnym, adiunktem w Akademii Mazowieckiej w Płocku i członkiem TNP. Spotkanie poprowadził przewodniczący Sekcji Nauk Społecznych dr Waldemar Podel.
7. 18 kwietnia 2024 r.: *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowskiego* – odczyt dr. Tomasza Stolarczyka, pracownika Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, członka Zarządu Oddziału TNP w Łęczycy.
8. 25 kwietnia 2024 r.: *Dziela Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP* – odczyt dr. Bartosza Działoszyńskiego, adiunkta na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego, zorganizowany przez Sekcję Nauk Społecznych w związku z 300. rocznicą urodzin

Immanuela Kanta (1724–1804). Prezentacja teorii filozofa została oparta na starodrukach Kantowskich ze zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich, których wystawa towarzyszyła odczytowi (14 starodruków z XVIII wieku). Spotkanie zorganizowano pod patronatem Wydziału Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, a poprowadził je skarbnik TNP Jan Milner.

25 kwietnia 2024 r. Odczyt poświęcony filozofii Immanuela Kanta
wygłasza dr Bartosz Działoszyński

9. 9 maja 2024 r.: *Instrumentalizacja problematyki światopoglądowej przez ugrupowania polityczne w Polsce* – odczyt dr. Arkadiusza Fordońskiego, adiunkta z Akademii Mazowieckiej w Płocku, zorganizowany przez Sekcję Nauk Społecznych. Spotkanie poprowadziła dr Mariola Szewczyk-Jarocka, wiceprzewodnicząca Sekcji.

16 maja 2024 r. Odczyt poświęcony twórczości Macieja Kazimierza Sarbiewskiego wygłasza dr Teresa Kaczorowska

10. 16 maja 2024 r.: *Maciej Kazimierz Sarbiewski – polski Horacy z Mazowsza* – odczyt dr Teresy Kaczorowskiej, prezes Zarządu Academia Europaea Sarbieviana, zorganizowany przez Sekcję Nauk Humanistycznych i poprowadzony przez przewodniczącą dr Wiolettę Żórawską.
11. 24 maja 2024 r.: *Europa jaką lubimy. 20 lat później. Polska* – wydarzenie nawiązujące do cyklu spotkań *Europa jaką lubimy*, które odbywały się w TNP przez cały rok 2004, przybliżających historię i kulturę poszczególnych krajów Unii Europejskiej. Podczas spotkania z okazji 20. rocznicy akcesji Polski do struktur europejskich, marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik, członek honorowy TNP, wygłosił okolicznościowy wykład nt. dwóch dekad obecności Polski w Unii i płynących z tego korzyści. Druga część spotkania miała charakter artystyczny – fragmenty *Kwiatów polskich* Juliana Tuwima prezentował Marek

24 maja 2024 r. Spotkanie z okazji 20. rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Okolicznościowy wykład wygłasza marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik – członek honorowy TNP

Mokrowiecki, dyrektor Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku. Na koniec krótkie osobiste refleksje związane z tematem prezentowali słuchacze. Spotkanie poprowadził prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.

12. 6 czerwca 2024 r.: *Zaginiony zbiór inkunabułów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku* – odczyt członka TNP ks. prof. dr. hab. Waldemara Graczyka i prof. dr. hab. Jolanty M. Marszałskiej, pracowników naukowych Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, połączony z promocją książki autorstwa prelegentów pt. *The Lost Collection of Incunabula of the Seminary Library in Plock* (Biblioteka Narodowa, Warszawa 2023). Spotkanie poprowadził prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier, przewodniczący Sekcji Dialogu, która była organizatorem spotkania.

13. 13 czerwca 2024 r.: *PRL – państwo sukcesu czy porażki? Próba bilansu w 35-lecie upadku komunizmu w Polsce* – odczyt dr. Grzegorza Gołębiewskiego, przewodniczącego Sekcji Historycznej, wiceprezesa TNP, stanowiący próbę odpowiedzi na pytanie, czy Polska rządzona przez komunistów była państwem sukcesu czy porażki. Uwzględniono ewolucję systemu komunistycznego na przestrzeni kilkudziesięciu lat oraz różne płaszczyzny funkcjonowania państwa: polityczną, gospodarczą, społeczną, kulturalną i inne.
14. 18 czerwca 2024 r.: *Badania pedagogiczne studentów – przykłady i dobre praktyki* – sesja tematyczna zorganizowana przez Sekcję Pedagogiczną, która była poświęcona prezentacji rezultatów eksploracji badawczych studentek kierunków pedagogicznych Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Przedstawiono różne rozwiązania metodologiczne oraz propozycje zastosowania metod zbierania i analizy danych. Studentki zapoznały uczestników sesji z koncepcjami badawczymi przyjętymi w zrealizowanych pracach dyplomowych oraz kluczowymi wynikami i wnioskami z badań własnych, a także ze swoimi doświadczeniami dotyczącymi przebiegu procesu planowania i realizacji poszukiwań badawczych. Spotkanie poprowadziła prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska, przewodnicząca Sekcji Pedagogicznej.
15. 20 czerwca 2024 r.: *Początki farmacji stosowanej na ziemiach płockich* – odczyt Wiktorii Bęczkowskiej zorganizowany przez Sekcję Historyczną.
16. 5 września 2024 r.: *Ludwik Pyrowicz – rzeźbiarz nagrobków z Płocka i symbolika jego twórczości* – odczyt Pauliny Gołębiewskiej, studentki historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, zorganizowany przez Sekcję Historyczną i poprowadzony przez jej przewodniczącego dr. Grzegorza Gołębiewskiego.
17. 9 września 2024 r.: *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia” w odnalezionym fragmencie rękopisu z Płocka* – odczyt dr. Pawła Figurskiego zorganizowany przez Sekcję Dialogu, podczas którego prelegent omówił odnaleziony w Staatsbibliothek w Berlinie fragment późnośredniowiecznego rękopisu, opatrzonego

przedwojennymi pieczętami Biblioteki Seminaryjnej w Płocku i zawierającego nieznany dotychczas przekaz tekstu średniowiecznego hymnu *Gaude, mater Polonia*. Dr Paweł Figurski, członek TNP, jest adiunktem w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk oraz stypendystą Fundacji Humboldta na Uniwersytecie w Ratyzbonie (2022–2024). Spotkanie poprowadził prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier, przewodniczący Sekcji Dialogu.

19 września 2024 r. Otwarcie wystawy fotografii *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny*. Gości wernisażu witają (od lewej): wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski, autorka zdjęć Anna Sierocka i kuratorka wystawy Paulina Gołębiewska

18. 19 września 2024 r.: *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny* – otwarcie wystawy fotografii Anny Sierockiej, zorganizowanej przez Sekcję Historyczną. Pokazano kilkadziesiąt fotografii przydrożnych kapliczek Lubelszczyzny, na których w sposób przekrojowy zaprezentowano ich charakterystyczne cechy oraz styl typowy dla regionu. Autorka zdjęć – Anna Sierocka to absolwentka liceum plastycznego w Nałęczowie, studentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Kuratorką wystawy była Paulina Gołębiewska, a oficjalnego otwarcia dokonał dr Grzegorz Gołębiewski, wiceprezes TNP, przewodniczący Sekcji Historycznej. Wystawa była czynna do 15 listopada 2024 r. w sali wystawowej TNP.

19. 24 września 2024 r.: *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000* – spotkanie autorskie i promocja książki prof. US dr. hab. Michała Trubasa, zorganizowane w ramach realizacji zadania publicznego pt. *Publikacja na temat historii płockiego garnizonu w latach 1945–2000* dofinansowanego przez Miasto Płock. Książka ma układ problemowo-chronologiczny i składa się z sześciu rozdziałów oraz załączników. Autor prof. Michał Trubas to emerytowany pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, pułkownik dyplomowany WP w stanie spoczynku, w latach 1996–2000 szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego i dowódca garnizonu Płock, członek TNP. Spotkanie poprowadził dr Grzegorz Gołębiwski, wiceprezes TNP, przewodniczący Sekcji Historycznej. W ramach dostępności cyfrowej, na stronie internetowej Towarzystwa Naukowego Płockiego zamieszczono nagranie ze spotkania, które przebiegało z udziałem tłumacza języka migowego. Książkę udostępniono także w wersji cyfrowej na stronie internetowej www.tnp.org.pl

24 września 2024 r. Spotkanie promujące książkę *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000*. Od lewej: autor prof. Michał Trubas oraz tłumacz języka migowego Mariusz Umyszkiewicz

20. 26 września 2024 r.: *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku* – szkolenie skierowane do nauczycieli języka polskiego i historii, bibliotekarzy, ale otwarte również dla wszystkich zainteresowanych tematem, zorganizowane przez Sekcję Pedagogiczną we współpracy z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Płocku. Szkolenie poprowadził członek TNP dr Marcin Lutomiński – filolog polski, badacz i popularyzator literatury polskiej, pracownik Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.
21. 27 września 2024 r.: *Zbiory specjalne Towarzystwa Naukowego Płockiego jako cenne dziedzictwo kulturowe* – odczyt ks. prof. UMK dr. hab. Daniela Brzezińskiego, wiceprezesa TNP, towarzyszący prezentacji efektów konserwacji starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP dofinansowanej przez Fundację „Fundusz Grantowy dla Płocka”. Prezentację przygotowała i omówiła Agnieszka Ciechomska, kierownik Archiwum i Biblioteki im. Zielińskich TNP. Uczestnicy mieli również możliwość obejrzenia w gablotach oryginalnych starodruków poddanych zabiegom konserwatorskim.

27 września 2024 r. Spotkanie poświęcone prezentacji efektów konserwacji starodruków z Biblioteki im. Zielińskich TNP dofinansowanej przez Fundację „Fundusz Grantowy dla Płocka”. Odczyt nt. zbiorów specjalnych Biblioteki wygłosił wiceprezes TNP ks. prof. Daniel Brzeziński – na zdjęciu w rozmowie z Arkadiuszem Ciesielskim, członkiem Zarządu „Funduszu Grantowego dla Płocka” (z prawej)

22. 28 października 2024 r.: *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau* – prezentacja książki ks. kan. Mariana Ofiary (Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2024), którą omówił ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński, wiceprezes TNP. Spotkanie zorganizowała Sekcja Dialogu we współpracy z Wydziałem ds. Rodzin Kurii Diecezjalnej Płockiej, Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Diecezji Płockiej i Fundacją „Pokolenie”, a poprowadził przewodniczący Sekcji Dialogu prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier.
23. 28 listopada 2024 r.: *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich w Polsce 1989–2024* – odczyt Jarosława Waneckiego, członka TNP, lekarza pediatry, kierownika Ośrodka Kultury i Historii Lekarskiej Naczelnej Izby Lekarskiej, w latach 2010–2018 prezesa Okręgowej Rady Lekarskiej w Płocku, od 2009 r. prezesa Płockiego Towarzystwa Przyjaciół Teatru. Odczyt zorganizowała Sekcja Historyczna, a poprowadził dr Waldemar Podel, przewodniczący Sekcji Nauk Społecznych.
24. 9 grudnia 2024 r.: *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej. Debata o historii i jej znaczeniu dla współczesności* – spotkanie zorganizowane przez Sekcję Dialogu we współpracy z Wydziałem ds. Rodzin Kurii Diecezjalnej Płockiej oraz Zespołem ds. Naukowych Komitetu Organizacyjnego Jubileuszu 950-lecia Diecezji Płockiej. Wygłoszono następujące referaty:
- prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier – *Początki diecezji płockiej i Kościoła na Mazowszu*,
 - ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski – *Kapituły i instytucje diecezjalne*,
 - prof. AFiB Vistula dr hab. Radosław Lolo – *Szkolnictwo i kształcenie duchowieństwa*,
 - ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński – *Najstarsze świadectwa liturgii diecezji płockiej*.
- Spotkanie poprowadził ks. dr Wojciech Kućko, sekretarz Sekcji Dialogu.

9 grudnia 2024 r. Debata zapowiadająca Jubileusz 950-lecia Diecezji Płockiej (1075–2025). Na zdjęciu prelegenci (od lewej): ks. prof. Wojciech Góralski, prof. Radosław Lolo, ks. prof. Daniel Brzeziński i prof. Leszek Zygmier

25. W 2024 r. Towarzystwo Naukowe Płockie kontynuowało współpracę z Instytutem Matematyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy sprawując patronat nad cyklicznymi seminariami naukowymi Instytutu. Odbłyły się następujące wykłady stacjonarnie w siedzibie IM UKW w Bydgoszczy:

- dr Waldemar Sieg – *Retrakcje kawalkami ciągle* (7 marca 2024 r.),
- mgr Dawid Krasieński – *Properties of arithmetics progrssions in increasing sequence of T_0 -topologies on the set of positive integers* (21 marca 2024 r.),
- dr Piotr Sworowski – *O L^R -calce Kurzweila-Henstocka raz jeszcze* (4 kwietnia 2024 r.),
- prof. UG dr hab. Piotr Szuca – *Game Theoretic Characterization of Baire One Functions* (18 kwietnia 2024 r.),

- dr Łukasz Matysiak – *Reszty kwadratowe, liczby bezkwadratowe, preferencje, topologia idealów bezkwadratowych* (9 maja 2024 r.),
- prof. Selma Baghli-Bendimerad – *Mild solutions for different evolution equations and inclusions with various delays* (23 maja 2024 r.),
- prof. ucz. dr Paulina Szyszkowska – *Topologie na zbiorze liczb naturalnych generowane przez ciągi arytmetyczne* (5 grudnia 2024 r.).

Praca w sekcjach

SEKCJA DIALOGU

Zarząd Sekcji Dialogu:

Przewodniczący prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier

Sekretarz ks. dr Wojciech Kućko

Członek dr Kazimierz Waluch

Sekcja liczy 24 członków.

W ciągu 2024 r. odbyły się cztery posiedzenia Sekcji:

1. 6 czerwca 2024 r.: odczyt ks. prof. dr. hab. Waldemara Graczyka i prof. dr hab. Jolanty Marszalskiej *Zaginiony zbiór inkunabulów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku* połączony z prezentacją książki *The Lost Collection of Incunabula of the Seminary Library in Plock*.
2. 9 września 2024 r.: odczyt dr. Pawła Figurskiego *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia” w odnalezionym fragmencie rękopisu z Płocka*.
3. 28 października 2024 r.: prezentacja książki ks. kan. Mariana Ofiary *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau* – prowadzenie ks. prof. Daniel Brzeziński.
4. 9 grudnia 2024 r.: *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej. Debata o historii i jej znaczeniu dla współczesności*. Referaty wygłosili:

prof. PANS dr hab. Leszek Zygmier, ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski, ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński, prof. AFiB Vistula dr hab. Radosław Lolo; prowadzenie: ks. dr Wojciecha Kućko.

6 czerwca 2024 r. Prof. Jolanta Marszałska i ks. prof. Waldemar Graczyk wygłaszają odczyt nt. zaginionego zbioru inkunabułów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku

28 października 2024 r. Prezentacja książki ks. kan. Mariana Ofiary *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau*, którą poprowadził ks. prof. Daniel Brzeziński

SEKCJA HISTORYCZNA

Zarząd Sekcji Historycznej:

Przewodniczący	dr Grzegorz Gołębiowski
Wiceprzewodnicząca	dr hab. Anna Maria Stogowska
Sekretarz	dr Tomasz Piekarski

Sekcja liczy 72 członków.

Działalność naukowa i popularyzatorska

1. 5–7 kwietnia 2024 r.: uczestnictwo dr. inż. Konrada Jana Walusia w VIII Międzynarodowym Spotkaniu Miłośników Pieniądza Zastępczego w Bardzie.
2. 18 kwietnia 2024 r.: odczyt dr. Tomasza Stolarczyka, członka Zarządu Oddziału TNP w Łęczycy *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowskiego*, wygłoszony w siedzibie TNP w Płocku.
3. 28 maja 2024 r.: referat dr. Mariusza Żuławnika (współautorstwo z mgr. Januszem Piwowarem) *Płockie duchowieństwo – ofiary DL Soldau*, wygłoszony w Działdowie podczas konferencji *Prawda i pamięć o ofiarach II wojny światowej*.
4. 5 czerwca 2024 r.: referat prof. UMK dr. hab. Grzegorza Radomskiego *Między tradycją w wyzwaniach globalizacji. Suwerenność w dyskursie współczesnego ruchu narodowego w Polsce*, wygłoszony w czasie konferencji naukowej *Suwerenność w myśli politycznej XX–XXI wieku*, zorganizowanej przez UMCS w Lublinie.
5. 13 czerwca 2024 r.: odczyt dr. Grzegorza Gołębiewskiego *PRL – państwo sukcesu czy porażki? Próba bilansu w 35-lecie upadku komunizmu w Polsce*, wygłoszony w TNP.
6. 20 czerwca 2024 r.: odczyt Wiktorii Bęczkowskiej *Początki farmacji stosowanej na ziemiach płockich*, wygłoszony w TNP.

7. 5 września 2024 r.: odczyt Pauliny Gołębiewskiej *Ludwik Pyrowicz – rzeźbiarz nagrobków z Płocka i symbolika jego twórczości*, wygłoszony w TNP.
8. 19 września 2024 r.: referat prof. UMK dr. hab. Grzegorza Radomskiego „*Poza Edenem*”. *Ruch narodowy w Polsce wobec wyzwań globalizacji*, wygłoszony w czasie 6. Kongresu Politologii w Łodzi pt. *Polityka przyszłości. Trendy – Perspektywy – Wyzwania*.
9. 19 września – 15 listopada 2024 r.: wystawa fotografii Anny Sierockiej *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny* w sali wystawowej TNP.
10. 21 września 2024 r.: udział dr. inż. Konrada Jana Walusia w XIX Ogólnopolskim Seminarium Numizmatycznym *Pieniądze często kosztują zbyt wiele* w Muzeum w Praszce.
11. 26–27 września 2024 r.: referat prof. AMP dr. hab. Zofii Kuźniewskiej *Rola więziennictwa w kształtowaniu postaw pokojowych. Dzieje więziennictwa i skazanych na terenie Królestwa Polskiego w latach 1815–1918* wygłoszony w czasie konferencji międzynarodowej *Pokój fundamentem człowieczeństwa. Teoria a praktyka edukacyjna*, zorganizowanej przez Akademię Mazowiecką w Płocku i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.
12. 8 października 2024 r.: referat dr. Ewy Gizińskiej *Halina Rutska (1868–1932). Kobieta, która stworzyła płockie muzeum* na konferencji *Dlaczego nie było wielkich muzealniczek? Historia muzealnictwa w Polsce*, która odbyła się w Łazienkach Królewskich w Warszawie.
13. 14 listopada 2024 r.: referat dr. inż. Konrada J. Walusia *Współczesne bony i talony* wygłoszony na zebraniu Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział w Poznaniu.
14. 28 listopada 2024 r.: odczyt Jarosława Waneckiego *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich w Polsce 1989–2024*, wygłoszony w TNP.
15. 5 grudnia 2024 r.: referat prof. UMK dr. hab. Grzegorza Radomskiego *Sztuka jako instrument komunikowania politycznego w Polsce współczesnej. Wybrane przykłady*, wygłoszony w czasie konferencji naukowej *Komunikowanie polityczne w ponowoczesności*, zorganizowanej przez UMCS w Lublinie.

16. 14 grudnia 2024 r.: referat dr. Tomasza Piekarskiego *Gospodarcze i społeczne skutki transformacji ustrojowej lat 90. XX wieku. Przykład województwa płockiego*, wygłoszony w czasie ogólnopolskiej konferencji naukowej *Wobec odmienności*, zorganizowanej przez Ośrodek Badawczy Facta Ficta oraz Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu w Siedlcach; obrady online.
17. 17 grudnia 2024 r.: referat dr. Tomasza Piekarskiego *Studia i studenci województwa płockiego w latach 1975–1989*, wygłoszony w czasie konferencji naukowej *Studenci w Polsce Ludowej w latach 1945–1989*, zorganizowanej przez Uniwersytet Gdański i Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku.
18. Redakcja naukowa przez dr. Tomasza Kordalę albumu *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Ludzie – badania – zbiory*, Płock 2024.
19. Redakcja naukowa przez dr. Tomasza Piekarskiego monografii *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne województwa płockiego w latach 1975–1999*, Płock 2024.

18 kwietnia 2024 r. Dr Tomasz Stolarczyk wygłasza odczyt pt. *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowskiego*

Publikacje

1. Marian Chudzyński, *Osadnictwo holenderskie – olęderskie (olenderskie) i niemieckie nad środkową Wisłą. Zarys dziejów*, cz. 1, „Notatki Płockie” 2024, nr 3, s. 28–52.
2. Marian Chudzyński, *Osadnictwo holenderskie – olęderskie (olenderskie) i niemieckie nad środkową Wisłą. Zarys dziejów*, cz. 2, „Notatki Płockie” 2024, nr 4, s. 20–44.
3. Grzegorz Gołębiewski, *Tadeusz, Lucjan i Martyna Włoczkowscy – działalność niepodległościowa i społeczna oraz praca zawodowa*, „Rocznik Sierpecki” 2024, t. 2, s. 77–105.
4. Grzegorz Gołębiewski, [rec.] Zygmunt Krasiński, *Uwagi o szlachcie polskiej*, wybrał i wstępem poprzedził Marcin Lutomierski, „Amor Patriae Nostra Lex”, zeszyt 9, wyd. Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, Opinogóra 2023, ss. 36, [w:] „Notatki Płockie” 2024, nr 1, s. 102–106.
5. Grzegorz Gołębiewski, *Marceli, Stanisław i Jan Nowogórscy – zasłużeni POW-wiacy i żołnierze Wojska Polskiego z Gostynina*, „Notatki Płockie” 2024, nr 2, s. 52–78.
6. Grzegorz Gołębiewski, [rec.] Mirosław Krajewski, *Genotyp walki i martyrologii Ziemi Dobrzyńskiej. Synowie i córki Ziemi Dobrzyńskiej i obszarów przyległych w walkach o suwerenność i wolność Najjaśniejszej Rzeczypospolitej (1673–1988)*, wyd. Dobrzyńskie Towarzystwo Naukowe, Dobra Ziemia 2023, ss. 771, ilustr., [w:] „Rocznik Dobrzyński” 2024, t. 17, s. 352–356.
7. Grzegorz Gołębiewski, *Płoccy urzędnicy i pracownicy miejscy – uczestnicy wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r.*, „Notatki Płockie” 2024, nr 3, s. 77–110.
8. Grzegorz Gołębiewski, [rec.] Agnieszka Wojciechowska, Marek Wojciechowski, *Płoccy notariusze w dwudziestoleciu międzywojennym*, wyd. Archiwum Państwowe w Płocku, Płock 2023, ss. 108, ilustr., [w:] „Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny” 2024, t. 16, s. 127–130.

9. Grzegorz Gołębiewski, *Stanisław Jankowski – legionista i ochotnik 1920 r., pochowany na cmentarzu w Sierpcu*, „Notatki Płockie” 2024, nr 4, s. 45–60.
10. Grzegorz Gołębiewski, *Zachowanie żołnierzy Armii Czerwonej na terenie powiatów płockiego, sierpeckiego i płońskiego w 1945 i 1946 roku*, [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, pod red. Krzysztofa Sychowicza, Leszka Zygniera, Mariusza Żuławnika, Białystok–Warszawa 2024, s. 521–572.

13 czerwca 2024 r. Przewodniczący Sekcji Historycznej dr Grzegorz Gołębiewski
wygłasza odczyt nt. PRL-u

11. Rafał Kania, *Władza ustawodawcza w myśli politycznej komunistów w początkowym okresie istnienia Polski Ludowej. Zarys problematyki*, [w:] *Sapientia ars vivendi putanda est. Księga jubileuszowa z okazji 60. urodzin profesora Dariusza Szpopera*, pod red. Przemysława Dąbrowskiego, Sopot 2024.

12. Rafał Kania, *Prawne podstawy przymusu ekonomicznego jako metody działania komunistów polskich w latach 1944–1946*, „Dogmatyka Prawa” 2024, t. 1, nr 1.
13. Rafał Kania, *Wizja parlamentaryzmu komunistów w pierwszym okresie przejmowania władzy w powojennej Polsce. Zarys problematyki*, „Teologia Polityczna”, <https://teologiapolityczna.pl/rafał-kania-wizja-parlamentaryzmu-komunistow-w-pierwszym-okresie-przejmowania-wladzy-w-powojennej-polsce-zarys-problematyki> (6.02.2024)
14. Barbara Konarska-Pabiniak, *Marian Czesław Budzyński (1886–1939)*, „Notatki Płockie” 2024, nr 2, s. 70–97.
15. Barbara Konarska-Pabiniak, *Moje Fado. Barbara Konarska-Pabiniak w rozmowie z Leszkiem Skierskim*, Płock 2024, ss. 376.
16. Tomasz Kordala, *Regionalizm historyczny w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Próba bilansu*, [w:] *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Ludzie – badania – zbiory*, pod red. nauk. Tomasza Kordali, Płock 2024, s. 11–57.
17. Tomasz Kordala, *Ogólna charakterystyka zbiorów archeologicznych*, [w:] *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Ludzie – badania – zbiory*, pod red. nauk. Tomasza Kordali, Płock 2024, s. 61–75.
18. Zofia Kuźniewska, *Opiekuńczo-wychowawcza działalność Sióstr Norbertanek w Płocku jako forma wychowania rodzinnego*, Płock 2024, ss. 300.
19. Zofia Kuźniewska, *Współczesne zagrożenia polskiej rodziny katolickiej w wychowywaniu dziecka*, „Studia Włocławskie” 2024, t. 26, s. 229–244.
20. Zofia Kuźniewska, *Wpływ duchowieństwa na rozwój oświaty wśród rodzin wiejskich diecezji płockiej w latach 1726–1893*, „Pedagogika Katolicka. Przegląd Społeczno-Humanistyczno-Teologiczny” 2024, nr 1 (34), s. 78–90.

21. Zofia Kuźniewska, *Rodziny protestanckie na terenie diecezji plockiej w XVIII i XIX w.*, „Pedagogika Katolicka. Przegląd Społeczno-Humanistyczno-Teologiczny” 2024, nr 2 (35), s. 92–103.
22. Zofia Kuźniewska, *Polskie rodziny szlacheckie w XVI–XVIII w. jako środowiska wychowawcze i edukacyjne dla swych córek. Zarys problematyki*, „Ateneum Kapłańskie” 2024, t. 182, z. 3 (691), cz. 2, s. 555–565.
23. Zofia Kuźniewska, *Kobiety ziemi plockiej w powstaniu styczniowym 1863 r.*, „Społeczeństwo. Edukacja. Język” 2024, t. 19, s. 171–181.
24. Zofia Kuźniewska, *Kujawski Witold Konstanty (1938–2021)*, [w:] *Włocławski Słownik Biograficzny*, t. 10, Włocławek 2024.
25. Zofia Kuźniewska, [rec.] Ks. Marian Zdzisław Stepulak, *Najwyższe wartości. Refleksje naukowe, kazania i przemówienia okolicznościowe*, t. 4, Lublin 2024, ss. 276.
26. Tomasz Piekarski, *Obraz polityczny i społeczno-gospodarczy województwa plockiego w latach 1975–1989. Zarys problematyki*, [w:] *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne województwa plockiego w latach 1975–1999*, pod red. nauk. Tomasza Piekarskiego, Płock 2024, s. 9–58.
27. Tomasz Piekarski, *Źródła archiwalne do badań nad dziejami i funkcjonowaniem województwa plockiego w latach 1975–1998*, „Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny” 2024, t. 16, s. 49–84.
28. Tomasz Piekarski, *Bezpieczeństwo dziedzictwa kulturowego. Przykład Płocka*, [w:] *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych w perspektywie doświadczeń subregionu plockiego*, pod red. nauk. Remigiusza Wiśniewskiego i Bogdana Guzińskiego, Płock 2024, s. 7–22.
29. Grzegorz Radomski, *W kokonie państwa narodowego: granice w dyskursie współczesnego ruchu narodowego w Polsce*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2023, vol. 33, s. 157–167 (druk w 2024 r.).
30. Grzegorz Radomski, *Rola i zadania samorządu lokalnego w polityce bezpieczeństwa wspólnot terytorialnych*, [w:] *Bezpieczeństwo*

- i poczucie bezpieczeństwa społeczności lokalnych*, pod red. Pawła Malendowicza i Agnieszki Pazderskiej, Bydgoszcz 2024, s. 49–63.
31. Grzegorz Radomski, *Wybory samorządowe w okresie międzywojennym w opinii Narodowej Demokracji*, [w:] *II Rzeczpospolita: historia i konteksty. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu urodzin i pracy naukowej profesora Janusza Farysia*, pod red. Tomasza Sikorskiego, Henryka Walczaka, Adama Wątor, Szczecin 2024, s. 519–533.
 32. Grzegorz Radomski, *Ruch ludowy w dyskursie Stronnictwa Narodowego (1928–1939)*, [w:] *Relacje między ruchami narodowym i ludowym w latach 1893–1970*, pod red. Michała Gniadka-Zielińskiego i Krzysztofa Kawęckiego, Warszawa 2024, s. 157–170.
 33. Anna Maria Stogowska, *Województwo płockie czynnikiem rozwoju płockiej kultury w latach 1975–1999*, [w:] *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne województwa płockiego w latach 1975–1999*, pod red. nauk. Tomasza Piekarskiego, Płock 2024, s. 163–193.
 34. Anna Maria Stogowska, [rec.] *Ta wojna zmieni wszystko.... Obraz wojny światowej w literaturze wspomnieniowej kobiet. Wybór tekstów źródłowych*, oprac. Aneta Niewęglowska, Ilona Zaleska, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2022, ss. 435, [w:] „Notatki Płockie” 2024, nr 2, s. 107–115.
 35. Anna Maria Stogowska, [rec.] Gustaw Zieliński, *Dzienniki mojego życia*, do druku przygot. Magdalena Owczarczyk, konsultacja naukowa Małgorzata Król, Wydawnictwo KUL, Lublin 2023, ss. 147, [w:] „Notatki Płockie” 2024, nr 4, s. 88–95.
 36. Janusz Szczepański, *Emigracja sezonowa ze wsi guberni płockiej do Prus Wschodnich na przełomie XIX i XX w.*, „Notatki Płockie” 2024, nr 3, s. 53–76.
 37. Konrad Jan Waluś, *Andrzej Bobola nauczyciel, misjonarz, męczennik*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 176, s. 14–17.

38. Konrad Jan Waluś, *Bon na przetwory mięsne*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 176, s. 23.
39. Konrad Jan Waluś, *Bon dla seniora gminy Słupno*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 3–4.
40. Konrad Jan Waluś, *Falszywe marki w Płocku*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 13–15.
41. Konrad Jan Waluś (współautorstwo z Michałem Łukomskim), *Żetony ze słonikiem zamienione na dziecięcą radość*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 16.
42. Konrad Jan Waluś, *Monety dwunominałowe ich obieg i wycofanie*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 18–21.
43. Konrad Jan Waluś, *Los loteryjny Ligi Przyjaciół Żołnierza z 1958 roku*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 22.
44. Konrad Jan Waluś, *Kupon konkursowy Państwowych Zakładów Foto-Przeźroczy*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 177, s. 23.
45. Konrad Jan Waluś, *Odznaka Honorowa z herbem Płocka*, „Kwartalnik Numizmatyczny Grosz” 2024, nr 178, s. 4–9.
46. Konrad Jan Waluś, *Współczesne bony i talony*, „Komunikaty PTN w Poznaniu” 2024, nr 10.
47. Konrad Jan Waluś (współautorstwo z Michałem Łukomskim), *Papiery wartościowe o wypłacie losowej. Zdrapki polskie 1991–2023*, t. 3, wyd. Konrad J. Waluś, Poznań 2024, ss. 380.
48. Konrad Jan Waluś, Jan Henryk Waluś, *Od grosza do grosza. 100 lat w Niepodległej. Relacja z wystawy w Archiwum Państwowym w Płocku*, wyd. Konrad J. Waluś, Płock 2024, ss. 152.
49. Mariusz Żuławnik, *Aby pamięć o nich nie wygasła... Ofiary represji niemieckich i sowieckich z Mazowsza Północnego w programach dokumentacyjnych Instytutu Pamięci Narodowej*, [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, pod red. Krzysztofa Sychowicza, Leszka Zygniera, Mariusza Żuławnika, Warszawa 2024, s. 573–594.

Sprawy różne

1. 24 lipca 2024 r.: udział dr. Grzegorza Gołębiewskiego w pogrzebie członkini TNP, byłego członka Zarządu Oddziału TNP w Sierpcu dr Ewy Jancewicz.
2. 11 października 2024 r.: uzyskanie przez dr. Rafała Kanię stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne, nadanego przez Radę Naukową Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku.
3. Praca dr. Grzegorza Gołębiewskiego w charakterze redaktora naczelnego kwartalnika TNP „Notatki Płockie”, recenzowanie artykułów dla „Notatek Płockich”, kontakty z autorami artykułów i recenzentami.
4. Członkostwo dr. Grzegorza Gołębiewskiego w Radzie Naukowej rocznika „Copernicus. Czasy Nowożytnie i Współczesne”, wydawanego przez UMK w Toruniu.
5. Praca dr. Grzegorza Gołębiewskiego w redakcji „Płockiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego”.
6. Redakcja przez dr. Tomasza Kordalę półrocznika Muzeum Mazowieckiego w Płocku „Nasze Korzenie”, nr 24, czerwiec 2024; nr 25, grudzień 2024.
7. Członkostwo dr. Tomasza Kordali w Radzie Wydawniczej czasopisma „Niepodległość i Pamięć”, wydawanego przez Muzeum Niepodległości w Warszawie.
8. Praca dr. Tomasza Piekarskiego w redakcji kwartalnika TNP „Notatki Płockie”.
9. Praca dr. Tomasza Piekarskiego w charakterze redaktora naczelnego „Płockiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego”, t. 16, Płock 2024.
10. Recenzowanie przez dr hab. Annę Marię Stogowską artykułów dla kwartalnika TNP „Notatki Płockie”.

SEKCJA NAUK HUMANISTYCZNYCH

Zarząd Sekcji Nauk Humanistycznych:

Przewodnicząca dr Wioletta Żórawska

Sekretarz mgr Natalia Hapek

Członek mgr Małgorzata Duch

Sekcja została powołana 30 stycznia 2014 r.

Sekcja liczy 33 członków.

Działalność naukowa i popularyzatorska

1. 25 stycznia 2024 r.: prelekcja Romy Ludwickiej *U źródeł Pamięci... Historia sercem opowiadana przez bohaterów II wojny światowej*.
2. 22 lutego 2024 r.: odczyt ks. dr. Krzysztofa Lisa SDB z okazji 100-lecia obecności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą.

22 lutego 2024 r. Odczyt z okazji 100-lecia obecności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą. Na zdjęciu (od lewej): prelegent ks. dr Krzysztof Lis SDB oraz dr Wioletta Żórawska – przewodnicząca Sekcji Nauk Humanistycznych i Renata Kozakiewicz – dyrektor Zespołu Szkół w Czerwińsku nad Wisłą

3. 21 marca 2024 r.: promocja tomiku poezji ks. Huberta Komorowskiego i Anny Zmysłowskiej *Tandem literacki* (2023). Tytuł spotkania: *Słowa jak kłosa*.
4. 16 maja 2024 r.: odczyt dr Teresy Kaczorowskiej, prezes Zarządu Academia Europaea Sarbieviana na temat: *Maciej Kazimierz Sarbiewski – polski Horacy z Mazowsza*.

SEKCJA NAUK SPOŁECZNYCH

Zarząd Sekcji Nauk Społecznych:

Przewodniczący	dr Waldemar Podel
Wiceprzewodnicząca	dr Mariola Szewczyk-Jarocka
Sekretarz	dr Anna Nowacka

Sekcja liczy 44 członków.

Działalność naukowa i popularyzatorska

1. 14 marca 2024 r.: odczyt adw. dr. Sławomira Wolframa pt. *Błędy medyczne przy zabiegach medycyny estetycznej. Aspekty prawne*.
2. 4 kwietnia 2024 r.: odczyt Małgorzaty Agaty Panek pt. *Dopuszczalność odbywania posiedzeń oraz podejmowania uchwał na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumienia się na odległość przez walne zgromadzenie spółdzielni mieszkaniowej*.
3. 25 kwietnia 2024 r.: odczyt dr. Bartosza Działoszyńskiego pt. *Dziela Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP*.
4. 9 maja 2024 r.: odczyt dr. Arkadiusza Fordońskiego pt. *Instrumentalizacja problematyki światopoglądowej przez ugrupowania polityczne w Polsce*.
5. 28 listopada 2024 r.: prowadzenie przez przewodniczącego Sekcji dr. Waldemara Podla odczytu Jarosława Waneckiego pt. *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich w Polsce 1989–2024*, który został zorganizowany przez Sekcję Historyczną.

14 marca 2024 r. Odczyt nt. aspektów prawnych błędów medycznych
wygłasza dr Sławomir Wolfram (z lewej). Obok przewodniczący
Sekcji Nauk Społecznych dr Waldemar Podel

9 maja 2024 r. Odczyt dr. Arkadiusza Fordońskiego. Prelegenta przedstawia
wiceprzewodnicząca Sekcji Nauk Społecznych dr Mariola Szewczyk-Jarocka

SEKCJA NAUK TECHNICZNYCH

Zarząd Sekcji Nauk Technicznych:

Przewodniczący	p.o. prof. PW dr hab. inż. Andrzej Marciniak
Wiceprzewodniczący	<i>vacat</i>
Sekretarz	mgr inż. arch. Iwona Wierzbicka
Członek	mgr Piotr Szczodrowski

Sekcja powstała w 2014 r.

Sekcja liczy 32 członków.

W roku sprawozdawczym 2024 Sekcja Nauk Technicznych nie organizowała spotkań naukowych i popularyzatorskich.

SEKCJA PEDAGOGICZNA

Zarząd Sekcji Pedagogicznej:

Przewodnicząca	prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska
Wiceprzewodnicząca	dr Agnieszka Głowala
Sekretarz	dr Maria Chmielewska

Sekcja liczy 34 członków.

Działania Sekcji koncentrowały się na realizacji zadań dotyczących następującej problematyki:

- popularyzacja nauki, literatury i problematyki uczenia się przez całe życie,
- prezentacja aktualnych publikacji pedagogicznych,
- prezentacja osiągnięć członków Sekcji oraz dorobku instytucji współpracujących z TNP.

Działalność naukowa i popularyzatorska

1. 29 lutego 2024 r.: wykład prof. dr hab. nauk historycznych Lubow Żwanko *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa na przełomie XIX i XX wieku*.

Prof. Lubow Żwanko jest kierowniczką Centrum Muzealnego Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie. Wykład zorganizowano we współpracy z Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, z którym prof. Żwanko współpracuje jako tłumaczka, m.in. bajek dla dzieci. Przy okazji spotkania odbyła się promocja książki: Lubow Żwanko, Dmytro Kibkało *Per aspera ad astra. Listy Leona Cienkowskiego (1822–1887)* oraz popularyzacja publikacji naukowych WN UMK.

2. 18 czerwca 2024 r.: sesja tematyczna *Badania pedagogiczne studentów – przykłady i dobre praktyki*.

Sesja była poświęcona prezentacji rezultatów poszukiwań badawczych studentek kierunków pedagogicznych Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Przedstawiono różne rozwiązania metodologiczne oraz propozycje zastosowania metod zbierania i analizy danych. Studentki zapoznały uczestników sesji z koncepcjami badawczymi oraz najważniejszymi wynikami i wnioskami z badań własnych. Podzieliły się także swoimi doświadczeniami dotyczącymi przebiegu procesu planowania i realizacji poszukiwań badawczych. Jedna z prac dyplomowych omawianych podczas sesji, we wrześniu 2024 r. została nagrodzona wyróżnieniem przez prezydenta Płocka w XIX edycji konkursu „Dyplom dla Płocka” w roku akademickim 2023/2024 w kategorii prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Była to praca mgr Alicji Walczak „Poczucie zadowolenia z życia i pracy wśród nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz wychowania przedszkolnego na terenie miasta Płocka” przygotowana pod kierunkiem prof. Małgorzaty Kamińskiej.

18 czerwca 2024 r. Sesja tematyczna *Badania pedagogiczne studentów*.
 Prelegentki wraz z organizatorką sesji (od lewej): Paulina Dubiel,
 Maria Leszczyńska, Joanna Świechowicz, Michalina Cendrowska, Alicja Walczak,
 prof. Małgorzata Kamińska – przewodnicząca Sekcji Pedagogicznej,
 Kinga Banach-Pawlicka, Marta Prusińska, Katarzyna Bochińska

3. 26 września 2024 r.: szkolenie dla nauczycieli *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku*.

Szkolenie dla nauczycieli języka polskiego i historii, bibliotekarzy oraz wszystkich pozostałych osób zainteresowanych tematem zostało zorganizowane we współpracy z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Płocku. Prowadzącym szkolenie był dr Marcin Lutomierski – filolog polski, badacz i popularyzator literatury polskiej, edytor, dydaktyk akademicki, pracownik Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, współpracownik instytucji doskonalących nauczycieli języka polskiego w kraju i za granicą, członek m.in. Towarzystwa Naukowego Płockiego, Towarzystwa Naukowego w Toruniu i Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Podczas szkolenia poruszono następujące zagadnienia: Co nam zostało z kultury szlacheckiej?; Jak wygląda jej dziedzictwo materialne i niematerialne w XXI wieku?; Jak uczyć o dziedzictwie szlacheckim młodzież szkolną?

26 września 2024 r. Szkolenie dla nauczycieli pt. *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku*. Na zdjęciu (od lewej): Anna Krusiewicz – nauczyciel konsultant w zakresie języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie w MSCDN Wydział w Płocku, dr Marcin Lutomierski – prelegent, prof. Małgorzata Kamińska – przewodnicząca Sekcji Pedagogicznej

GRANTY

1. *Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej gotyckiej XV-wiecznej kanonii, siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku – etap V* – grant Samorządu Województwa Mazowieckiego na wymianę okna i dwojga drzwi w sali konferencyjnej oraz trzech okien w czytelni zbiorów specjalnych w siedzibie TNP przy pl. Narutowicza 8 w Płocku. Wartość: 99 975,00 zł.
2. *Konserwacja starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP* – grant Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka” na przeprowadzenie zabiegów pełnej konserwacji trzech starodruków (w czterech woluminach). Wartość: 21 100,00 zł.
3. *Publikacja na temat historii płockiego garnizonu w latach 1945–2000* – grant Miasta Płocka na wydanie książki autorstwa prof. Michała Trubasa. Wartość: 8000,00 zł

Mazowsze >> dla zabytków >

Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej gotyckiej XV-wiecznej kanonii – siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku, etap V

Zadanie współfinansowane ze środków
Samorządu Województwa Mazowieckiego

Samorząd
Województwa
Mazowieckiego

Mazowsze.
serce Polski

III. UDZIAŁ TNP W KONFERENCJACH, SESJACH NAUKOWYCH I INNYCH WYDARZENIACH

1. 11 stycznia 2024 r., Kuria Diecezjalna Płocka: spotkanie świąteczno-noworoczne samorządowców Diecezji Płockiej. Uczestniczył prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.
2. 2 lutego 2024 r., Gąbin, Centrum Rekreacyjno-Szkoleniowe: uroczysta gala jubileuszowa z okazji 25-lecia Samorządu Powiatu Płockiego, w której wziął udział prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.
3. 22 marca 2024 r., Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach: otwarcie wystawy stałej *Co było przed pałacem, czyli archeologia sannickiego parku*, będącej zwieńczeniem prac archeologicznych, które od dwóch lat były prowadzone przed budynkiem pałacu. Podczas uroczystości Towarzystwo Naukowe Płockie reprezentował prezes prof. Zbigniew Kruszewski.
4. 3 maja 2024 r., Płock: miejskie obchody Święta Konstytucji 3 Maja. Uczestniczył wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiwski i przewodnicząca Sekcji Pedagogicznej prof. Małgorzata Kamińska.
5. 10 maja 2024 r., Muzeum Mazowieckie w Płocku: uroczysta gala XVII edycji plebiscytu „Z Tumskiego Wzgórza” – Wydarzenie roku 2023, organizowanego przez Redakcję „Tygodnika Płockiego”. Uczestniczyli: prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski i członek Zarządu TNP prof. Andrzej Kansy.
6. 13 maja 2024 r., Książnica Płocka: obchody Ogólnopolskiego Dnia Bibliotekarza i Bibliotek. Uczestniczył prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.
7. 15 maja 2024 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Płocku: uroczysty apel z okazji Dnia Strażaka. Towarzystwo Naukowe Płockie reprezentował prezes prof. Zbigniew Kruszewski.
8. 12 czerwca 2024 r., sala koncertowa Państwowej Szkoły Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Płocku: uroczystość wpisania się do Księgi Chwały najlepszych płockich maturzystów, organizowana przez Prezydenta Miasta Płocka. Zwyczaj ten

wywodzi się z XIX wieku, a zapoczątkował go Kajetan Morykoni – rektor Szkoły Wojewódzkiej Płockiej i współzałożyciel Towarzystwa Naukowego Płockiego w 1820 r. Podczas uroczystości TNP reprezentował prezes prof. Zbigniew Kruszewski.

9. 14 czerwca 2024 r., aula Kujawskiej Szkoły Wyższej we Włocławku: konferencja naukowa *Rola towarzystw regionalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów* połączona z obchodami 45-lecia Włocławskiego Towarzystwa Naukowego, zorganizowana przez WTN i Radę Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN. Konferencję poprowadziła przewodnicząca RTN prof. dr hab. Iwona Hofman, członek honorowy TNP, a referaty wygłosili:

- prof. SWPW dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski, prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego – *Etos naukowy zasada funkcjonowania regionalnych ogólnych towarzystw naukowych. Towarzystwo Naukowe Płockie*,
- prof. ucz. dr hab. Krzysztof Walczak, prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk – *Rola Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w formowaniu regionalnego środowiska naukowego*,
- prof. KSW dr hab. Stanisław Kunikowski, prezes Włocławskiego Towarzystwa Naukowego, członek TNP – *Regionalne towarzystwa naukowe integralną częścią nauki na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów*.

W konferencji jubileuszowej Włocławskiego Towarzystwa Naukowego uczestniczyli również: prof. Andrzej Kansy, członek Zarządu TNP i dr inż. Henryk Rode, członek TNP.

10. 28 lipca 2024 r., Rypin: w uroczystościach 200-lecia pobytu F. Chopina w klasztorze w Oborach k/Rypina oraz w promocji 17. tomu „Rocznika Dobrzyńskiego”, na zaproszenie prof. dr hab. Mirosława Krajewskiego, wzięli udział wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski oraz dr hab. Anna Maria Stogowska.
11. 15 sierpnia 2024 r., Płock: miejskie obchody Święta Wojska Polskiego. Udział wziął wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski.

12. 17–18 sierpnia 2024 r., Płock: miejskie obchody 104. rocznicy obrony Płocka przed bolszewikami w 1920 r. Towarzystwo Naukowe Płockie reprezentował wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski.
13. 7 września 2024 r., Książnica Płocka: XIII edycja *Narodowego Czytania* pod patronatem Pary Prezydenckiej. W czytaniu *Kordiana* Juliusza Słowackiego wziął udział prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.
14. 1 października 2024 r., Uniwersytet Warszawski: Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Uczestniczył prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP.
15. 1 października 2024 r., Politechnika Warszawska: Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Uczestniczył prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP.
16. 5 października 2024 r., Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku: Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Zarząd TNP reprezentowali: wiceprezes dr Grzegorz Gołębiewski, sekretarz generalny dr Tomasz Piekarski oraz skarbnik Jan Milner. Prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski wystąpił w roli gospodarza jako rektor uczelni. W uroczystości udział wzięli również inni członkowie TNP, będący wykładowcami SWPW.
17. 10 października 2024 r., Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie: Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Uczestniczył prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP.
18. 11 października 2024 r., Akademia Mazowiecka w Płocku: Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Uczestniczył prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP.
19. 14 października 2024 r., Wyższe Seminarium Duchowne w Płocku: 430. Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Uczestniczył prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP.
20. 8 listopada 2024 r., bazylika katedralna w Płocku: uroczysta Msza święta pod przewodnictwem ks. kard. Grzegorza Rysia, metropolity łódzkiego, inaugurująca obchody Jubileuszu 950-lecia Diecezji

Płockiej (1075–2025). Uczestniczyli: prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski i wiceprezes TNP ks. prof. Daniel Brzeziński.

21. 11 listopada 2024 r., Płock: miejskie obchody Narodowego Święta Niepodległości. Uczestniczyli: wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiowski, członek Zarządu TNP prof. Andrzej Kansy, przewodnicząca Sekcji Pedagogicznej prof. Małgorzata Kamińska.
22. 29 listopada 2024 r., Akademia Mazowiecka w Płocku: Jubileusz 25-lecia uczelni oraz konferencja naukowa pt. *Szkolnictwo wyższe i nauka wobec nowych wyzwań*, podczas której jeden z referatów wygłosiła prof. Iwona Hofman, przewodnicząca Rady Towarzystw Naukowych PAN, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, członek honorowy TNP. Wśród zaproszonych gości, Towarzystwo Naukowe Płockie reprezentował prezes prof. Zbigniew Kruszewski. W uroczystościach wzięli udział również inni członkowie TNP, będący pracownikami uczelni, w tym rektor Akademii Mazowieckiej w Płocku prof. Maciej Słodki oraz prorektorzy dr Anna Nowacka i prof. Andrzej Kansy.
23. 6 grudnia 2024 r., Muzeum Mazowieckie w Płocku: posiedzenie Rady Muzeum Mazowieckiego w Płocku, w którym jako członek Rady uczestniczył i poprowadził obrady prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.

Biskup Płocki Szymon Stulkowski

NAZWAŁEM WAS PRZYJACIÓŁMI

Płock, dnia 16 września 2024 r.

Nr 1774/2024

Szanowny Panie Profesorze!

Rok 2024 to dla Kościoła płockiego rok wyjątkowy, w nim bowiem rozpoczynamy obchody Jubileuszu 950-lecia jego istnienia. Rocznicowe uroczystości przebiegać będą pod hasłem „Pielgrzymi nadziei - w drodze do Źródła”.

Jubileusz zostanie zainaugurowany Eucharystią w bazylice katedralnej w Płocku 8 listopada 2024 r. (piątek) o godz. 18.00. Będzie jej przewodniczył ks. kardynał Grzegorz Rys, Metropolita Łódzki. Wspólnie będziemy się modlić za Piastów spoczywających na Wzgórzu Tumskim, a także za wszystkich, którzy, sprawując władzę na przestrzeni wieków, kształtowali obraz Kościoła płockiego. Równocześnie wspominając będziemy 880-lecie poświęcenia katedry - matki wszystkich kościołów w Diecezji.

Po Eucharystii (ok. godz. 19.15) zapraszam na agapę do dawnego Opactwa Benedyktynskiego (Tumska 3). Będę wdzięczny za obecność i wspólne spotkanie w tak ważnym dla naszego Kościoła dniu.

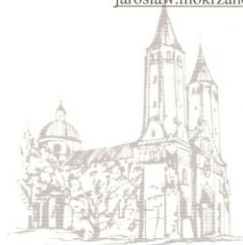
Z nadzieją na spotkanie i pasterskim błogosławieństwem

+ Szymon Stulkowski

* Szymon Stulkowski
Biskup Płocki

Uprzejmie proszę o potwierdzenie udziału w uroczystości do 25 października br. u mojego sekretarza – ks. Jarosława Mokrzanowskiego, (tel. 609-838-997, e-mail: jaroslaw.mokrzanowski@diecezjaplocka.pl).

Szanowny Pan
Prof. dr hab. inż. Zbigniew P. KRUSZEWSKI
Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego
ul. Narutowicza 8
09-402 Płock

ul. Tumska 3, 09-402 Płock, tel. 24/268-04-51, 24/268-04-52
e-mail: kuria@diecezjaplocka.pl, fax 24/262-67-16

IV. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PROSEMINARIUM NAUKOWEGO PRZY TNP

Proseminarium Naukowe przy Towarzystwie Naukowym Płockim zostało powołane decyzją Zarządu TNP w 2019 r. w miejsce dotychczasowego Seminarium Doktoranckiego i działa w oparciu o Regulamin zatwierdzony 13 maja 2019 r.

Zadaniem Proseminarium jest prowadzenie zajęć mających na celu przygotowanie uczestników do samodzielnej pracy naukowej, m.in. poprzez pisanie artykułów naukowych, poznanie metodologii badań w różnych dziedzinach i dyscyplinach nauki oraz przedstawianie i opracowywanie wyników prowadzonej kwerendy. Działalność Proseminarium może odbywać się w różnych formach, tj.:

- spotkania naukowe ze specjalistami określonych dziedzin i dyscyplin nauki;
- posiedzenia naukowe z wystąpieniami jego uczestników oraz dyskusją;
- konsultacje grupowe i indywidualne z kierownikiem Proseminarium.

Kierownikiem Proseminarium Naukowego jest ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński, wiceprezes TNP – odpowiedzialny w Zarządzie za sprawy naukowe. Obowiązki sekretarza pełni pracownik TNP Maciej Wróbel.

W związku ze zmianą dotychczasowej formuły i celu działalności Seminarium Doktoranckiego, a obecnie Proseminarium Naukowego przy TNP, zainteresowani – wzorem lat ubiegłych – mogli w roku sprawozdawczym 2024 korzystać z konsultacji indywidualnych.

V. DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU TNP W ŁĘCZICY

Zarząd Oddziału TNP w Łęczycy:

Przewodniczący	mgr inż. Stanisław Pawlak
Sekretarz	mgr Mirosława Żydek
Skarbnik	mgr Alicja Łosińska
Członkowie	mgr Anna Dłużewska-Sobczak dr Tomasz Stolarczyk

1. W roku sprawozdawczym 2024 Zarząd Oddziału Towarzystwa Naukowego Płockiego w Łęczycy odbył dwa posiedzenia (7 stycznia oraz 20 marca), podczas których omawiano: poczynione i planowane działania Oddziału w 2024 r. we współpracy z Towarzystwem Naukowym Płockim, Archiwum Państwowym w Płocku Oddział w Łęczycy, Muzeum w Łęczycy, Towarzystwem Miłośników Ziemi Łęczyckiej i Łódzkim Towarzystwem Naukowym; stan finansów Oddziału i składki członkowskie; sprawy różne, w tym wydawnicze.

Działalność naukowa i popularyzatorska

1. 13 lutego 2024 r.: mgr Andrzej Doliński wygłosił odczyt pt. *Historia Żydów łęczyckich*.
2. 23 lutego 2024 r.: prof. UŁ dr hab. Anna Kowalska-Pietrzak z Katedry Historii Średniowiecznej Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego wygłosiła odczyt pt. *Opowieści z piastowskich dworów – życie książęcych rodzin w okresie rozbitcia dzielnicowego*, który odbył się w siedzibie łęczyckiego Oddziału Archiwum Państwowego w Płocku.
3. 20 marca 2024 r.: dr Tomasz Stolarczyk wygłosił odczyt pt. *Łęczycza w kronice Polski, Litwy i Żmudzi Macieja Strykowskiego*.
4. 24 marca 2024 r.: projekcja filmu Krystyny i Stanisława Pawlaków pt. *Podlasie*, w sali widowiskowej Domu Kultury w Łęczycy.

5. 22 kwietnia 2024 r.: prof. dr hab. Maria Wichowa wygłosiła odczyt pt. *Zbiór Wiktoryna Grąbczewskiego „Łęczyckie bajanie o Borucie Panie” – dzieło przyjaciela diabelskiego hetmana. Parę uwag historyka literatury*.
6. 15 maja 2024 r.: prof. dr hab. Jacek Pietrzak wygłosił odczyt pt. *General Władysław Anders 1892–1970*.
7. 28 listopada 2024 r.: konferencja naukowa poświęcona Wiktorynowi Grąbczewskiemu, honorowemu obywatelowi Łęczycy, żołnierzowi, pisarzowi, działaczowi społecznemu i regionaliście zorganizowana wspólnie przez Towarzystwo Naukowe Płockie Oddział w Łęczycy oraz Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Konferencja odbyła się w Sali Reprezentacyjnej Ratusza Miejskiego w Łęczycy. Uczestników powitał mgr inż. Stanisław Pawlak, przewodniczący Oddziału TNP w Łęczycy, a następnie głos zabrali prof. dr hab. Andrzej Wicher, przewodniczący Wydziału I ŁTN oraz mgr Wojciech Czapliń, wiceburmistrz Łęczycy. Wygłoszono sześć referatów:
 - prof. dr hab. Maria Wichowa – *Zarys życia i twórczości literackiej Wiktoryna Grąbczewskiego*,
 - dr Anita Grzegorzewska – *Psychodynamika wtórnej oralności „Łęczyckiego bajania o Borucie Panie” Wiktoryna Grąbczewskiego*,
 - dr Urszula Wich-Szymczak – *Wiktoryna Grąbczewskiego śpiewniki harcerskie i żołnierskie*,
 - dr Tomasz Stolarczyk – *Prywatne Muzeum Diabła Polskiego „Przedpiekle” – Wiktoryna Grąbczewskiego kolekcja rzeźb ludowych*,
 - dr Monika Sulejewicz-Nowicka – *Wiktoryn Grąbczewski, „Ekslibrisy Wojsk Obrony Powietrznej Kraju” (Warszawa 1979) – charakterystyka zbioru*,
 - dr Kamila Żukowska – *Wiktoryn Grąbczewski w oczach własnych i w oczach prasy*.

28 listopada 2024 r. Prelegentki wygłaszające referaty podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu w Ratuszu Miejskim w Łęczycy: dr Kamila Żukowska (zdjęcie górne) i dr Anita Grzegorzewska (zdjęcie dolne)

8. Aktywność naukowa dr. Tomasza Stolarczyka, członka Zarządu Oddziału TNP w Łęczycy, reprezentującego TNP w wydarzeniach innych organizatorów:

- referat *Parafia będkowska w świetle wizytacji kanonicznych z XVIII wieku* wygłoszony na konferencji *Po obu stronach Wolbórki. Gmina Będków na przestrzeni dziejów*, Będków, 24 lutego 2024 r.,
- referat *Druki z bibliotek pijarskich w Łowiczu i Wieluniu tłoczone w warszawskich oficynach wydawniczych* wygłoszony na konferencji *400 lat druku w Warszawie*, Warszawa 11–12 marca 2024 r.,
- odczyt *Prace historyczne w bibliotekach pijarskich i paulińskich w XVIII–XIX wieku* wygłoszony w Łódzkim Towarzystwie Naukowym, 19 marca 2024 r.,
- referat *Works devoted to monastic book collections – monographs, source editions of library inventories and catalogues, contemporary printed library catalogs of old prints – prepared in Polish libraries and scientific institutes* wygłoszony na konferencji *Book/ quo vadis book culture*, Martin 23–25 kwietnia 2024 r.,
- referat *Straty bibliotek zakonnych na obszarze obecnej Polski Środkowej w wyniku działań wojennych i represji* wygłoszony na IX Konferencji Naukowej *Oblicza Wojny. Wojna – postęp czy stagnacja?*, Łódź 6–7 czerwca 2024 r.,
- referat *Kasaty klasztorów i ich znaczenie dla bibliotek i księgozbiorów zakonnych z terenów Polski Środkowej w następstwie represji po powstaniu styczniowym* wygłoszony na konferencji *Vojna a školstvo – vojna a spoločnosť – vojna a každodenný život (pramene, dobová tlač a literatúra)*, Prešov 18–19 czerwca 2024 r.,
- referat *Digitalizacja starodruków i zbiorów archiwalnych pochodzenia zakonnego w kościelnych bibliotekach teologicznych i państwowych szansą na zrównoważony rozwój – zrównoważony dostęp do wiedzy* wygłoszony na XXIX Walnym Zgromadzeniu Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”, Łódź, 3–5 września 2024 r.,
- referat *Nauczanie historii w pijarskich szkołach w Wieluniu i Łowiczu w czasach Księstwa Warszawskiego i pierwszych latach*

Królestwa Polskie wygłoszony na konferencji *Dydaktyka historii – dzieje i twórcy*, Wrocław, 26–27 września 2024 r.

Publikacje

1. Tomasz Stolarczyk, *Księgozbiór Klasztoru Paulinów Wielgomłyńskich w świetle inwentarzy z lat 1716–1755*, „Ziemia Częstochowska” 2022, t. 48, s. 45–59.
2. Tomasz Stolarczyk, *Książki historyczne w bibliotece paulinów wielgomłyńskich w świetle Raptularza inwentarza bibliotecznego z 1767 r.*, „Zeszyty Radomszczańskie” 2024, t. 23, s. 5–10.
3. Tomasz Stolarczyk, [rec.] Michał Widera, *Z dziejów parafii w Starokrzepicach. W 110. rocznicę poświęcenia kościoła. From the history of the parish in Starokrzepice. The 110th anniversary of the dedication of the church*, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO, Opole 2023, ss. 500.
4. Tomasz Stolarczyk, *Biblioteki łączyckie i problem czytelnictwa w Łęczycy w latach 1975–1999*, [w:] *Problemy polityczne, gospodarcze i społeczne województwa płockiego w latach 1975–1999*, pod red. nauk. T. Piekarskiego, Wydawnictwo Naukowe Akademii Mazowieckiej w Płocku, Płock 2024, s. 195–209.
5. Tomasz Stolarczyk, *Mandat Fryderyka Augusta króla saskiego i księcia warszawskiego do władz miasta Łęczycy (Varia)*, „Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny” 2024, t. 16, s. 103–107.

Sprawy różne

1. 28 lutego 2024 r.: w Sali Widowiskowej Domu Kultury w Łęczycy odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród „Łęczycki Prometeusz”. Statuetkę otrzymał Stanisław Pawlak – przewodniczący Oddziału TNP w Łęczycy.
2. 3 maja 2024 r.: udział w obchodach Święta Konstytucji 3 Maja na zaproszenie władz Miasta Łęczycy.

28 lutego 2024 r. Gala wręczenia nagród „Łęczycki Prometeusz”.
Podziękowanie za wyróżnienie składu przewodniczący Oddziału TNP
w Łęczycy Stanisław Pawlak

12 listopada 2024 r. Gala Nagrody Sejmiku Województwa Łódzkiego w Dziedzinie Kultury 2024. Na zdjęciu (od lewej): Maciej Bryś – starosta wieluński, wyróżniony
dr Tomasz Stolarczyk – członek Zarządu Oddziału TNP w Łęczycy, Andrzej Chowiś
– radny VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego, dr Zdzisław Włodarczyk –
prezes Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego

3. W drugiej połowie maja 2024 r.: udział w spotkaniach z dyrektorami łączyckich szkół ponadpodstawowych w sprawie zaplanowania współpracy z TNP w roku szkolnym 2024/2025 oraz promocji wydawnictw TNP Oddział w Łęczycy.
4. 8 września 2024 r.: udział w 85. rocznicy Bitwy nad Bzurą (ceremoniał wojskowy, złożenie kwiatów przed Pomnikiem Bohaterów Walk nad Bzurą, Apel Poległych).
9. 14 września 2024 r.: podczas 45. edycji *Łęczycy w Barwach Jesieni* w łączyckim Domu Kultury odbyła się wystawa malarstwa i rysunku autorstwa Mirosławy Żydek, sekretarza Oddziału TNP w Łęczycy.
5. 27 września 2024 r.: udział przewodniczącego Oddziału TNP w Łęczycy Stanisława Pawlaka w X Edycji Nagrody Benedykta Polaka.
6. 1 listopada 2024 r.: członkowie łączyckiego Oddziału TNP współorganizowali z Towarzystwem Miłośników Ziemi Łęczyckiej kwestę na odbudowę zabytkowych pomników na łączyckim cmentarzu.
7. 11 listopada 2024 r.: udział w uroczystościach Narodowego Święta Niepodległości.
8. 7 grudnia 2024 r.: udział przewodniczącego Oddziału TNP w Łęczycy Stanisława Pawlaka w konferencji pt. *Władysław I Łokietek i Kazimierz III Wielki ojciec i syn. Monarchowie z Kujawskiej Ziemi*, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego w Kowalu.
9. 12 listopada 2024 r.: w Filharmonii Łódzkiej odbyła się gala Nagrody Sejmiku Województwa Łódzkiego w Dziedzinie Kultury 2024. Jest to wyróżnienie przyznawane przez samorząd województwa za szczególne osiągnięcia w zakresie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony dóbr kultury regionu. W gronie nagrodzonych znalazł się dr Tomasz Stolarczyk, członek Zarządu Oddziału TNP w Łęczycy.
10. Członkowie TNP Oddział w Łęczycy uczestniczyli również w imprezach organizowanych przez placówki i organizacje łączyckie: Muzeum, Dom Kultury, Bibliotekę Miejską, Bibliotekę Pedagogiczną, szkoły, Towarzystwo Miłośników Ziemi Łęczyckiej, Uniwersytet III Wieku i inne.

VI. DZIAŁALNOŚĆ FUNDACJI ODNOWY ZABYTKÓW PŁOCKA IMIENIA BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO

Zarząd Fundacji:

Prezes Zarządu, Dyrektor Fundacji *vacat*

Członek Zarządu mgr Henryk Malesa

Organem kontrolnym Fundacji była Rada Nadzorcza działająca w składzie: dr Waldemar Podel – przewodniczący oraz mgr inż. Ewa Jaszczak i mgr inż. Ireneusz Szychowski

W roku sprawozdawczym 2024 Fundacja Odnowy Zabytków Płocka imienia Bolesława Krzywoustego nie prowadziła żadnych projektów i nie organizowała żadnych wydarzeń.

W 2024 r. ukazała się książka poświęcona sześćdziesięcioletniej działalności Rady Towarzystw Naukowych PAN, wydana wspólnie przez RTN i Towarzystwo Naukowe Płockie

VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA TNP

1. Działalność wydawnicza prowadzona jest w oparciu o Regulamin Wydawnictwa Naukowego Towarzystwa Naukowego Płockiego, Wytyczne dla autorów i recenzentów publikacji wydawanych przez WN TNP oraz Zasady etyki publikacyjnej WN TNP.
2. W 2024 r. nakładem Towarzystwa Naukowego Płockiego ukazały się następujące publikacje:

- *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2023*. Format A5, objętość 11,5 ark. wyd. Nakład 400 egz. Druk: „Mediakolor” Sp. z o.o., Płock.

Wersja cyfrowa *Sprawozdania...* dostępna na stronie internetowej TNP pod adresem:

<http://www.tnp.org.pl/sis.html>

- „Notatki Płockie” – numer 4 (277) z 2023 r. oraz numery: 1 (278), 2 (279), 3 (280) z 2024 r., redaktor naczelny Grzegorz Gołębiowski. Format B5, objętość łączna 28 ark. wyd. Nakład po 150 egz. Druk: Wydawnictwo i Poligrafia „Iwanowski”, Płock.

Wersja cyfrowa „Notatek Płockich” dostępna na stronie internetowej TNP pod adresem:

http://www.tnp.org.pl/notatki_plockie.html

- Michał Trubas, *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000*, TNP, Płock 2024. Format B5, objętość 27 ark. wyd. Nakład 180 egz. Druk: Wydawnictwo i Poligrafia „Iwanowski”, Płock.

Wersja cyfrowa książki dostępna na stronie internetowej TNP pod adresem:

<http://www.tnp.org.pl/publikacjetnp.html>

- Iwona Hofman, Andrzej Grzywacz, Zbigniew Kruszewski, Tadeusz Majsterkiewicz, *Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Sześćdziesiąt lat aktywności społecznej*, TNP, RTN PAN, Warszawa 2024. Format B5, objętość 9,5 ark. wyd. Nakład 150 egz. Druk: Wydawnictwo i Poligrafia „Iwanowski”, Płock.

Wersja cyfrowa książki dostępna na stronie internetowej PAN pod adresem:

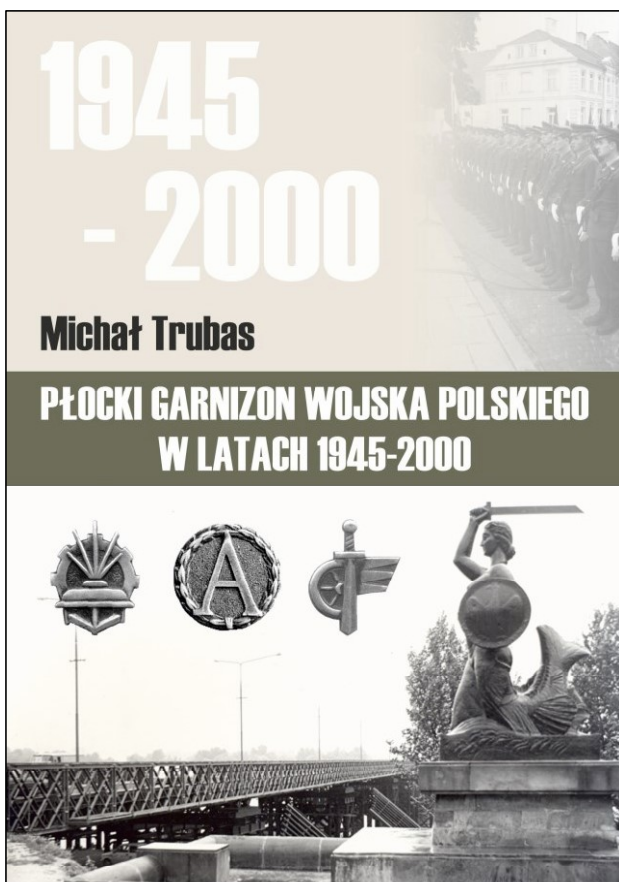
<https://publikacje.pan.pl/book/153941/>

RAZEM: 76 arkuszy wydawniczych.

3. W lutym 2024 r. ukazał się drukiem przekład azerbejdżański książki autorstwa prof. Andrzeja Chodubskiego (1952–2017) pt. *Górnik, geolog Witold Zglenicki (1850–1904). Polski Nobel*, wydanej przez Towarzystwo Naukowe Płockie w 2011 r. Edycja azerbejdżańska powstała z inicjatywy Ambasady RP w Baku, która w tym celu zawarła stosowną umowę licencyjną z TNP, podpisaną 8 listopada 2022 r.

Wersja cyfrowa książki dostępna na stronie internetowej Ambasady pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/azerbejdzan/azerbejdzanskie-wydanie-biografii-witolda-zglenickiego-jednego-z-ojcow-branzy-naftowo-gazowej-azerbejdzanu>

Dzięki dofinansowaniu przez Miasto Płock w 2024 r. Towarzystwo Naukowe Płockie wydało książkę prof. Michała Trubasa pt.
Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000

**DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW
MIASTA PŁOCK**

VIII. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEKI IM. ZIELIŃSKICH TNP

Biblioteka Naukowa im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadała księgozbiór liczący 418 980 jednostek bibliotecznych. W roku sprawozdawczym zgromadziła 598 pozycji w ramach wymiany i darów.

Bez wątpienia najważniejszym przedsięwzięciem w działalności placówki było wdrożenie programu bibliotecznego Koha. System Koha to profesjonalny zintegrowany system informatyczny dla bibliotek oparty na licencji *open source*. Odpowiednio zainstalowany i skonfigurowany program umożliwił opracowanie zbiorów zgodnie z obowiązującymi standardami, zaś czytelnikom ułatwił bieżący dostęp do informacji o zasobie. W latach 2014–2017 Biblioteka korzystała z systemu bibliotecznego Aleph 500, jednak w związku z brakiem stałego finansowania działalności utraciła dotację na opłacanie licencji. W ostatnich latach nabytki opracowywano wyłącznie w wewnętrznej bazie placówki. Towarzystwo Naukowe Płockie pokryło realizację przedsięwzięcia z własnych środków finansowych.

Biblioteka im. Zielińskich kontynuowała współpracę z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina w Warszawie w ramach projektu *Dziedzictwo muzyki polskiej*. Muzykalia ze zbiorów specjalnych Biblioteki, które Instytut zdigitalizował i opracował w latach 2021–2022, w sumie 515 jednostek, w roku 2023 zostały udostępnione w otwartym dostępie na portalu Dziedzictwo Muzyki Polskiej prowadzonym przez NIFC (<https://polish.musicsources.pl/pl/lokalizacje>) z możliwością przeszukiwania źródeł wg metadanych oraz elementów muzycznych.

W roku sprawozdawczym wykonano konserwację trzech starodruków (w czterech wol.) z XVII–XVIII wieku. Były to: A. Albizio, *Principum christianorum stemmata...*, Augsburg 1612 (cenny druk zawierający drzewa genealogiczne rodów królewskich, w tym polskiego monarchy Zygmunta III); D. de Melfort, *Traité sur la cavalerie*, t. 1–2, Drezno 1786; polonik [A.Ch. Załuski], *Epistolarum historico-familiarum*, t. 1, Braniewo 1709. Konserwację dofinansowała Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.

Czytelnia zbiorów nowszych Biblioteki im. Zielińskich czynna była w każdą środę w godz. 10.00–15.00. Placówkę odwiedziło 150 osób, którym udostępniono 820 jednostek bibliotecznych, w tym 245 wol. książek, 180 wol. czasopism i 395 jednostek cyfrowych w czytelni multimedialnej.

Czytelnia zbiorów specjalnych dostępna była dla użytkowników każdego dnia roboczego (w godz. 8.00–15.00), zgodnie z Regulaminem Biblioteki po wcześniejszym uzgodnieniu terminu i określeniu potrzeby badawczej. Ze zbiorów specjalnych skorzystało 38 osób, którym udostępniono 172 jednostki. Prowadzono odrębny rejestr czytelników i zbiorów udostępnionych. Czytelnia zbiorów specjalnych pełni jednocześnie funkcję czytelni Archiwum TNP.

Zrealizowano 71 kwerend dotyczących księgozbioru Biblioteki, w tym 21 z zakresu zbiorów nowszych, a 50 dotyczyło zbiorów specjalnych.

Strona Płocka Biblioteka Cyfrowa (www.tnp.org.pl/biblioteka/dlibra) liczy 597 pełnotekstowych pozycji, w roku sprawozdawczym powiększyła się o jedną jednostkę. Stronę odwiedziło 304 991 czytelników. W związku z zakupem nowego serwera dla Biblioteki ważnym działaniem dla dostępności bazy była realizacja migracji danych oprogramowania dLibra, w oparciu o które działa biblioteka cyfrowa. Na internetową stronę z katalogiem bibliotecznym odnotowano 308 296 wejść.

Zbiory specjalne Biblioteki prezentowane były w czasie sześciu lekcji bibliotecznych, w których uczestniczyli głównie uczniowie szkół średnich. Zrealizowano też sześć specjalnych pokazów dla gości odwiedzających TNP, np. 11 marca pokaz cennych zabytków piśmiennictwa obejrzał ówczesny minister nauki Dariusz Wiczorek, natomiast 25 marca ówczesna sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Joanna Scheuring-Wielgus, a ponadto delegacja łódzkiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich (17 maja), grupa bibliotekarzy z Płońska (19 czerwca) i prof. prawa Andrzej Dziadzio z UJ (11 października). Ogółem w lekcjach i pokazach udział wzięło 229 osób.

Zbiory specjalne Biblioteki popularyzowano podczas okolicznościowych wystaw. Czternaście starodruków z XVIII wieku – dzieł autorstwa Immanuela Kanta – pokazano podczas ekspozycji, która towarzyszyła odczytowi dr. Bartosza Działoszyńskiego *Dzieła Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP* (25 kwietnia). Kolejna wystawa prezentowała starodruki odrestaurowane w ramach dotacji Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka” w czasie spotkania stanowiącego finał projektu (27 września). Zbiory Biblioteki im. Zielińskich zostały również użyte w celu ekspozycji dla Muzeum Mazowieckiego w Płocku (XIX-wieczne wydania bajek Stanisława Jachowicza) oraz dla Książnicy Płockiej (pierwsze paryskie wydanie *Pana Tadeusza* z 1834 r.).

W roku sprawozdawczym zrealizowano grant celowy ze środków Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”.

Informacja finansowa

Lp.	Wykaz zrealizowanych zadań	Poniesione koszty w złotych		Udział % kol. 4:3
		ogółem	w tym dotacja	
1	2	3	4	5
1.	Konserwacja starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP	26 450,40 zł	21 100 zł	79,77%

Stan posiadania zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP

Rodzaj zbiorów	Stan w dniu 31.12.2023 r.	Nabytki 2024 r.	Stan w dniu 31.12.2024 r.
druki zwarte nowsze	262 992	242	263 234
czasopisma	123 729	366	124 095
stare druki (w tym inkunabuły)	13 366 (93)	-	13 366 (93)
kartografia	831	-	831
ikonografia	82	-	82
muzykalia	67	-	67

rękopisy	1997	-	1997
dokumenty życia społecznego	3487	-	3487
Razem	406 551	608	407 159
mikrofilmy / mikrofisz	2837	-	2837
digitalizacja	8984 jednostki	-	8984 jednostki
Razem	418 372	608	418 980

1. Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów.

W roku 2024 Biblioteka im. Zielińskich TNP zgromadziła 608 wol. o wartości 15 640,00 zł

Nabytki Biblioteki im. Zielińskich TNP

Ogółem:

książki	242 wol.
<u>czasopisma</u>	<u>366 wol.</u>
RAZEM	608 wol. za kwotę 15 640,00 zł

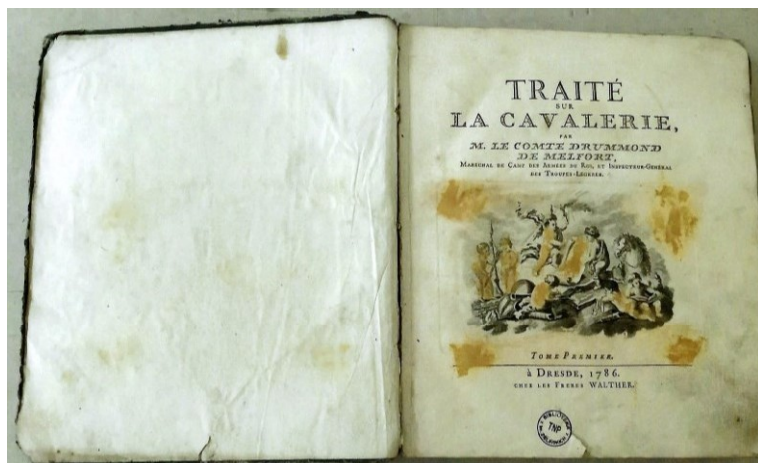
w tym:

Wymiana

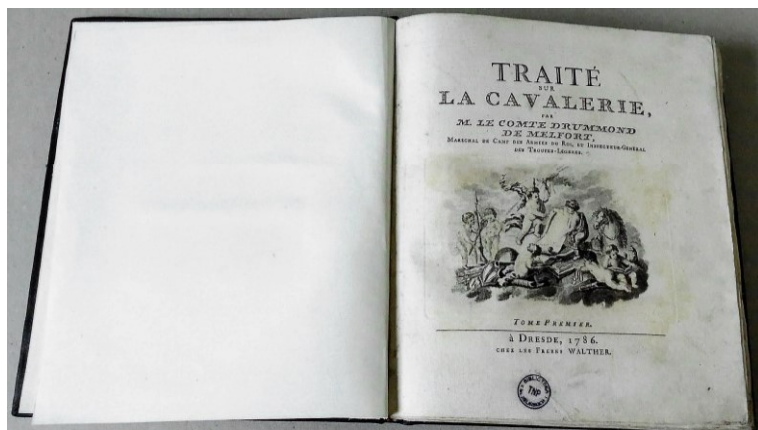
książki	5 wol.
<u>czasopisma</u>	<u>5 wol.</u>
RAZEM	10 wol. za kwotę 301,00 zł

Dary

książki	237 wol.
<u>czasopisma</u>	<u>361 wol.</u>
RAZEM	598 wol. za kwotę 15 339,00 zł

Durmmmond de Melfort, *Traité sur la cavalerie*, Drezno 1786 – jeden ze starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP poddanych konserwacji w 2024 r. dzięki dofinansowaniu Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
Stan przed (zdjęcie górne) i po zabiegach konserwatorskich (zdjęcie dolne)

W zakresie prac bibliotecznych:

- przyjęto, wyselekcjonowano i wyceniono dary od osób fizycznych i instytucji oraz sporządzono pisemne ich wykazy,
- naniesiono akcesję nabytków (ceny, numery akcesji, pieczątki),
- prowadzono księgę akcesji oraz księgi inwentarzowe,
- opracowano 131 wol. Now52ych nabytków książek w systemie bibliotecznym Koha,
- dostarczono z magazynów i ponownie włączono do księgozbioru 425 wol. książek i czasopism,
- prowadzono ewidencję udostępnienia zbiorów na miejscu i wypożyczenia na zewnątrz przez osoby uprawnione,
- pełniono dyżury w czytelni, realizowano zamówienia czytelnicze, wykonywano wydruki komputerowe i kopie kserograficzne, udzielano informacji o zasobie i zasadach korzystania z księgozbioru stacjonarnie, telefonicznie oraz e-mailowo,
- przygotowano 130 pozycji ze zbiorów specjalnych Biblioteki na lekcje biblioteczne oraz specjalne pokazy,
- prowadzono korespondencję w zakresie darów i wymiany zbiorów, w tym sporządzono 19 pism z podziękowaniami dla ofiarodawców oraz potwierdzenia odbioru,
- zrealizowano użyczenia zbiorów specjalnych dla: Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy (ul. Koszykowa), Książnicy Płockiej im. Wł. Broniewskiego, Muzeum Mazowieckiego w Płocku, Centralnej Biblioteki Wojskowej w Warszawie,
- aktualizowano zasób materiałów regionalnych tzw. *plocianów* i *masovianów* w ramach księgozbioru podręcznego,
- załączono jedną nową pozycję do bazy Płockiej Biblioteki Cyfrowej,
- systematycznie przeglądano ofertę dubletów Biblioteki Jagiellońskiej pozyskując nabytki,
- prowadzono prace porządkowe w magazynach zbiorów specjalnych,
- przygotowywano ogłoszenia dla czytelników dotyczące funkcjonowania Biblioteki.

Dary i wymiana następujących czasopism:

Biezuńskie Zeszyty Historyczne, Biuletyn Muzealny, Folia Toruniensia, Forum Dziennikarzy, GO! Magazyn Wewnętrzny Grupy Orlen, Gość Niedzielny, Infos. Biuro Analiz Sejmowych, Kronika Sejmowa, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, Mariawita, Mazowiecki Rynek Pracy, Mazowsze. Serce Polski, Mazowsze: Studia Regionalne, Meritum, Miejski Zeszyt Statystyczny, Miesięcznik Pastorski Płocki, Myśl Polityczna. Political Thought, Nasz Sierpc, Nasza Gmina. Informator Gminy Stara Biała, Nasze Korzenie, Nauka, Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny, Polityka, Przegląd Historyczno-Wojskowy, Przegląd Polityczny, Przegląd Sejmowy, Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego, Studia Biura Analiz Sejmowych, Tygodnik Płocki, Watykańska Fundacja Jana Pawła II, Wiadomości Bocheńskie, Wieści Muzealne, Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie, Zeszyt Muzeum Romantyzmu, Zeszyty Prawnicze.

2. Opracowano:

- Sprawozdanie do GUS z działalności Biblioteki im. Zielińskich TNP za 2023 r.,
 - Ankietę dla Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
3. Pozyskano dotację i zrealizowano, w tym przygotowano umowy, protokoły, dokumentację projektu, sprawozdanie końcowe zadania *Konserwacja starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP* dofinansowanego przez Fundację „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
4. Współpracowano przy wdrożeniu systemu bibliotecznego Koha, konsultowano i sprawdzano wersje testowe programu przed zastosowaniem na serwerze.
5. Prace konsultacyjne w ramach zadania *Dziedzictwo muzyki polskiej* realizowanego we współpracy z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina w Warszawie.
6. Zrealizowano wywiad dla telewizji Info Płock TV na temat projektu *Konserwacja starodruków ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP*.

7. Koordynowano działanie strony Płocka Biblioteka Cyfrowa prezentującej pozycje zdigitalizowane ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich.
8. Przygotowywano pisma i notatki dotyczące realizowanych grantów, księgozbioru oraz działalności Biblioteki dla: Zarządu TNP, grantodawców, wykonawców usług, innych instytucji.
9. Uczestniczono w przeglądach czujek pożarowych oraz systemu alarmowego Biblioteki.
10. Zakupiono nowy serwer wraz z oprogramowaniem Windows Server 2022.
11. Wymieniono kompleksowo oświetlenie na energooszczędne w magazynie książek oraz czasopism (siedziba Biblioteki, pl. Narutowicza 2, parter i 2. piętro).
12. Firma Biuromax zrealizowała naprawę zasilacza awaryjnego typu UPS.
13. W czytelni zbiorów specjalnych (pl. Narutowicza 8) wymieniono trzy okna w ramach projektu *Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej gotyckiej XV-wiecznej kanonii, siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku – etap V.*

Kierownik Biblioteki im. Zielińskich TNP Agnieszka Ciechomska (z lewej) udziela wyjaśnień do wystawy prezentującej efekty konserwacji starodruków, dofinansowanej przez Fundację „Fundusz Grantowy dla Płocka”

Prace dodatkowe:

- Obsługiwano Walne Zebranie Członków Towarzystwa Naukowego Płockiego 3 czerwca 2024 r.
- Sporządzono protokół z Walnego Zebrania TNP odbytego 3 czerwca 2024 r.
- Obsługiwano następująco zatytułowane odczyty/spotkania organizowane przez TNP w 2024 r. oraz sporządzono ich dokumentację fotograficzną: Spotkanie promujące tomik poezji *Słowa jak kłosy* (21 marca), *Dopuszczalność odbywania posiedzeń...spółdzielni mieszkaniowej* (4 kwietnia), *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowski* (18 kwietnia), *Dzieła Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP* (25 kwietnia), *Europa jaką lubimy 20 lat później...* (24 maja), *Zaginiony zbiór inkunabułów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku* (6 czerwca), *PRL – państwo sukcesu czy porażki...* (13 czerwca), *Początki farmacji stosowanej na ziemiach płockich* (20 czerwca), *Ludwik Pyrowicz – rzebiarz nagrobków z Płocka* (5 września), *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia” w odnalezionym fragmencie rękopisu z Płocka* (9 września), Spotkanie promujące książkę *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000* (24 września), *Zbiory specjalne Towarzystwa Naukowego Płockiego jako cenne dziedzictwo kulturowe* (27 września), *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich w Polsce 1989–2024* (28 listopada).
- Udział w uroczystości rozdania grantów Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka” w ramach XII edycji konkursu grantowego (14 czerwca).
- Opracowano artykuł pt. *Wspomnienia Bolesława Jędrzejewskiego z pobytu w więzieniu w latach 1950–1956* do „Notatek Płockich” 2024, nr 4.
- Kolportowano zaproszenia na wybrane imprezy TNP.

IX. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ARCHIWUM TNP

1. W roku sprawozdawczym ze zbiorów Archiwum Towarzystwa Naukowego Płockiego skorzystało 6 czytelników, którym udzielono informacji o zbiorach i udostępniono 13 jednostek archiwaliów. Prowadzono rejestr użytkowników i zbiorów udostępnionych. Ze zbiorów Archiwum można było korzystać każdego dnia roboczego (w godz. 8.00–15.00) po wcześniejszym uzgodnieniu terminu i określeniu potrzeby badawczej. Czytelnia Archiwum TNP pełni jednocześnie funkcję czytelni zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich.

2. Udzielano informacji telefonicznych i e-mailowych na temat zbiorów.

Prace wydawnicze i związane z kwartalnikiem TNP „Notatki Płockie”

1. Pozyskano dotację i zrealizowano, w tym przygotowano umowy, protokoły, dokumentację projektu, sprawozdanie końcowe zadania *Publikacja na temat historii płockiego garnizonu w latach 1945–2000* dofinansowanego przez Prezydenta Miasta Płocka.

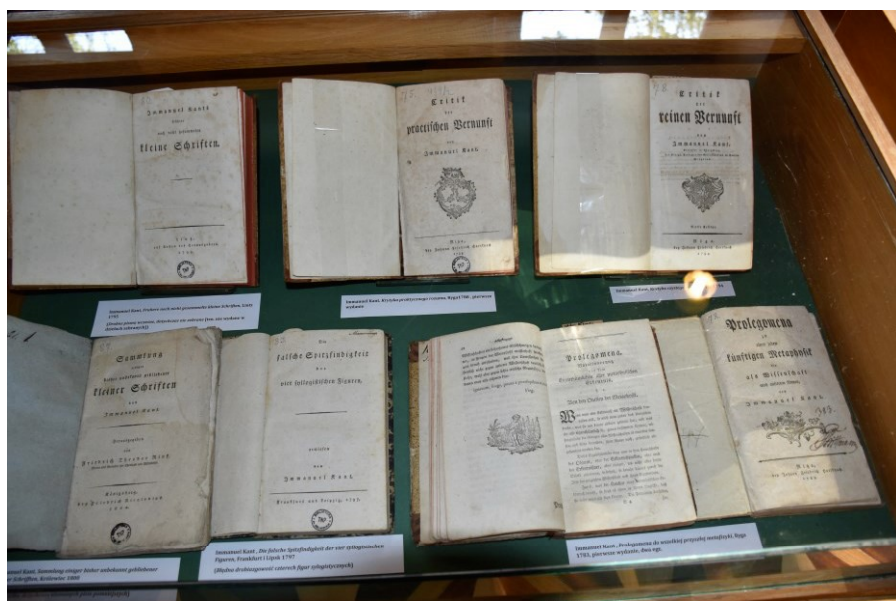
2. Wykonano redakcję techniczną oraz korektę książki: M. Trubas, *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000*, wyd. Towarzystwo Naukowe Płockie, Płock 2024. Prowadzono prace konsultacyjne z drukarnią podczas wydania publikacji.

3. Opracowano i złożono wniosek *Wydanie publikacji „Dzieje Płocka” tom 2* w konkursie dla organizacji pozarządowych Prezydenta Miasta Płocka.

4. Prowadzono sekretariat redakcji „Notatek Płockich” – organu naukowego TNP. Wykonano prace takie jak: koordynowanie procesu wydawniczego czterech kolejnych numerów czasopisma, konsultacje z redaktorem naczelnym i drukarnią, korespondencja z autorami, recenzentami, kolegium redakcyjnym, autorką rysunków, informatykiem.

5. Prowadzono prace związane z opracowaniem redakcyjnym artykułów pod względem formalnymi i dostosowaniem tekstów do wymogów redakcji, a także wykonywano korektę po składzie.

6. Zredagowano cyfrowo i zamieszczono na Platformie Biblioteka Nauki wraz z eksportem do bazy Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH) artykuły z czterech numerów kwartalnika „Notatki Płockie”: 4/2023, 1/2024, 2/2024, 3/2024.
7. Prowadzono współpracę z redakcją BazHum oraz administratorem strony internetowej TNP w zakresie zamieszczania bieżących numerów cyfrowej wersji kwartalnika w internecie.
8. Prowadzono korespondencję w sprawach merytorycznych z redakcjami portali BazHum i Biblioteka Nauki.
9. Zaktualizowano dane dotyczące strony redakcyjnej „Notatek Płockich” na stronie Biblioteka Nauki.

Fragment wystawy dzieł Immanuela Kanta (1724–1804) ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP, zaprezentowanej w związku z 300. rocznicą urodzin filozofa

X. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM TNP

1. Realizowano zadania związane z organizacją i obsługą działalności merytorycznej TNP – wydarzenia naukowe, popularnonaukowe, kulturalne i inne: 2 sesje naukowe, 25 odczytów i wykładów, 3 promocje książek, 1 wystawa.
2. Uczestniczono w organizacji i obsłudze Walnego Zebrania, w tym m.in. opracowano biogramy zmarłych członków oraz przygotowano dyplomy okolicznościowe dla członków-jubilatów.
3. Prowadzono działania w zakresie promocji działalności merytorycznej i organizacyjnej TNP:
 - redagowanie i opracowanie graficzne materiałów, druk, kolportaż,
 - promocja w formie elektronicznej poprzez mailing, serwis sms, stronę internetową i media społecznościowe,
 - współpraca z mediami – przygotowywanie informacji i serwisu fotograficznego.
4. Prowadzono dokumentację fotograficzną i audio działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego.
5. Współpracowano z informatykiem w zakresie aktualizacji informacji na stronie internetowej.
6. Administrowano profil TNP na Facebooku – przygotowano i opublikowano 79 wpisów o charakterze informacyjnym, okolicznościowym i popularyzatorskim.
7. Realizowano zadania w zakresie działalności wydawniczej TNP, m.in.: redakcja, korekta i przygotowanie do druku corocznego sprawozdania z działalności Towarzystwa oraz książki *Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Sześćdziesiąt lat aktywności społecznej*; administrowanie kontem TNP w serwisie e-ISBN; prowadzenie wymiany wydawnictw z Muzeum Mazowieckim w Płocku oraz innymi wydawcami.
8. Administrowano konta TNP w portalu Organizacji Pozarządowych www.ngo.pl oraz w Wikipedii i aktualizowano dostępne tam dane dotyczące TNP.

9. Prowadzono akcję promocyjną pozyskiwania 1,5% podatku dla TNP (ulotki, informacje e-mail, SMS, Facebook).
10. Aktualizowano bazy danych adresowych członków TNP oraz przedstawicieli instytucji i osób prywatnych (rozdzielnik zaproszeń).
11. Zrealizowano pięć kwerend i udzielano informacji mailowych dotyczących zbiorów i działalności TNP.
12. Współpracowano przy sprawozdaniu z wykonania zadania *Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej gotyckiej XV-wiecznej kanonii, siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku – etap V* dofinansowanego przez Samorząd Województwa Mazowieckiego (opracowanie dokumentacji fotograficznej, promocja).
13. Sfinalizowano współpracę z Ambasadą RP w Baku w Azerbejdżanie dotyczącą wydania przez Ambasadę książki Andrzeja Chodubskiego poświęconej Witoldowi Zglenickiemu, której pierwotnym wydawcą było TNP.
14. Zrealizowano dwie umowy licencyjne na wykorzystanie wizerunków dzieł sztuki ze zbiorów TNP:
 - portret Mikołaja „Czarnego” Radziwiłła (1515–1565), autor nieznany, XIX w., olej, płótno – dla Muzeum Pałacu Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie, Litwa;
 - portret Józefa Feliksa Zielińskiego, autor nieznany, poł. XIX w., olej, płótno – interesant prywatny.
15. Zrealizowano jedną umowę użyczenia dzieła sztuki ze zbiorów TNP: obraz pt. *Nie rozdziobią nas kruki i wrony*, autor Tadeusz Zaremba, 1975, olej, płótno – dla Muzeum Mazowieckiego w Płocku.
16. Prowadzono prace biurowe związane z bieżącym funkcjonowaniem TNP, w tym m.in.: zadania na rzecz działalności naukowej członków Zarządu; prowadzenie korespondencji mailowej z członkami Towarzystwa dotyczącej sprawozdań, planów pracy, bieżącej działalności, spraw członkowskich, działalności naukowej i innych spraw oraz z interesantami zewnętrznymi na temat organizowanych wydarzeń, wydawnictw, współpracy oraz zbiorów; przygotowywanie adresów gratulacyjnych oraz zawiadomień dotyczących zmian w funkcjonowaniu Biura TNP; obsługa wizyt gości odwiedzających TNP.

XI. WIZYTY GOŚCI W TNP

1. 11 marca 2024 r.: Dariusz Wieczorek, ówczesny minister nauki w towarzystwie m.in. Arkadiusza Iwaniaka, współprzewodniczącego Mazowieckiej Rady Wojewódzkiej Nowej Lewicy i Wiesławy Rybickiej-Bogusz, prezeski regionu mazowieckiego stowarzyszenia Kobiety w Centrum. Po siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego gości oprowadzał prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski, a pokaz zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP przygotowała kierownik Agnieszka Ciechomska.
2. 25 marca 2024 r.: Joanna Scheuring-Wielgus, ówczesna wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego, dla której przygotowano prezentację wybranych starodruków Biblioteki im. Zielińskich. Gospodarzem spotkania był prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski.
3. 25 kwietnia 2024 r.: prof. Przemysław Saganek (Instytut Nauk Prawnych PAN), dr Bartosz Działoszyński (Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego) i Piotr Jeute. Gości oprowadzał skarbnik TNP Jan Milner.
4. 17 maja 2024 r.: Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Łodzi (ok. 20 osób). Historię i wnętrza Towarzystwa Naukowego Płockiego zaprezentował sekretarz generalny dr Tomasz Piekarski, a pokaz zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP przeprowadziła kierownik Agnieszka Ciechomska.
5. 19 czerwca 2024 r.: bibliotekarze z bibliotek powiatu płońskiego (ok. 15 osób).
6. 2 sierpnia 2024 r.: Towarzystwo Naukowe Płockie zwiedzali goście z Włoch – Gaetano Friano, nauczyciel z Frosinone oraz dr Jakub Woźniak z Pontificio Istituto Leoniano w Anagni, dla których przygotowano pokaz *Boskiej Komedii* Dantego, inkunabułu z 1487 r. ze zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP. Po siedzibie Towarzystwa oprowadzał wiceprezes TNP ks. prof. Daniel Brzeziński.

25 marca 2024 r. Joanna Scheuring-Wielgus – ówczesna wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego (w środku) ogląda starodruki, które prezentują prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski i kierownik Biblioteki im. Zielińskich TNP Agnieszka Ciechomska

17 maja 2024 r. Dr Tomasz Piekarski – sekretarz generalny TNP prezentuje wnętrza i archiwalia przedstawicielom Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Łodzi

7. 4 września 2024 r.: przedstawiciele Europejskiej Fundacji na rzecz Osób Potrzebujących, którą reprezentowały m.in. członkini Zarządu Joanna Bürger i członkini Rady Fundacji Janina Kawalczevska wraz z gośćmi z Evangelisches Jugend und Fürsorgewerk z Berlina (organizacja działająca na rzecz potrzebujących). Gospodarzem spotkania był skarbnik TNP Jan Milner.
8. 11 października 2024 r.: prof. dr hab. Andrzej Dziadzio, kierownik Katedry Powszechnej Historii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z małżonką Marią Bobowską-Dziadzio, którym towarzyszył prof. Rafał Kania, dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Akademii Mazowieckiej w Płocku. Historię i siedzibę Towarzystwa prezentował prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski. Dla gości przygotowano również pokaz starodruków ze szczególnym uwzględnieniem piśmiennictwa prawniczego.

Skarbnik TNP Jan Milner prezentuje gościom stałą wystawę planszową poświęconą historii Towarzystwa Naukowego Płockiego. Od prawej: dr Bartosz Działoszyński, Jan Milner, prof. Przemysław Saganek i Piotr Jeute

XII. SPRAWY RÓŻNE

1. Prof. dr hab. Iwona Hofman, członek honorowy TNP, była przewodniczącą Rady Towarzystw Naukowych Polskiej Akademii Nauk.
2. Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego prof. SWPW dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski był zastępcą przewodniczącej Rady Towarzystw Naukowych Polskiej Akademii Nauk.
3. Wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski i sekretarz generalny TNP dr Tomasz Piekarski byli członkami Płockiej Rady ds. Kombatanów oraz Ochrony Miejsc Pamięci Walk i Męczeństwa przy Prezydencie Miasta Płocka. W skład Rady wchodził również członek TNP: Joanna Banasiak oraz Ireneusz Szychowski (z funkcją przewodniczącego Rady).
4. W okresie luty – marzec 2024 r. wielkoformatowy obraz ze zbiorów TNP autorstwa Tadeusza Zaremby pt. *Nie rozdziobią nas kruki i wrony* był prezentowany w Muzeum Mazowieckim w Płocku na wystawie monograficznej pt. *Tadeusz Zaremba (1940–2013). Konserwator zabytków, muzealnik, artysta malarz*.
5. 21 marca 2024 r. Muzeum Mazowieckie w Płocku w ramach cyklu Spotkania z Historią zorganizowało wydarzenie pt. *Kiedy w płockim grodzie, przed dwoma wiekami, Jachowicza książkę wydano z bajkami* z okazji 200. rocznicy pierwszego, płockiego, wydania *Bajek i powieści* Stanisława Jachowicza. Przygotowano okolicznościową wystawę XIX-wiecznych wydań dzieł pisarza ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego, a wykład wygłosił członek TNP dr Marcin Lutomierski, filolog polski z UMK w Toruniu. Za organizację spotkania był odpowiedzialny pracownik Działu Historii MMP Michał Sobociński, również członek TNP.
6. W czerwcu 2024 r. prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski wystąpił w programie poświęconym Towarzystwu Naukowemu Płockiemu, emitowanym później na antenie i w mediach społecznościowych Radia Płock FM, natomiast wiceprezes TNP dr Grzegorz Gołębiewski

wziął udział w nagraniu filmu dokumentalnego *Płock 1920*, zrealizowanego przez Centralną Bibliotekę Wojskową w Warszawie.

7. 29 czerwca 2024 r. w bazylice katedralnej w Płocku, w pierwszą rocznicę śmierci ks. prof. Michała Mariana Grzybowskiego (1937–2023), w latach 2002–2018 wiceprezesa, a od roku 2015 członka honorowego TNP, odbyła się Msza święta, której przewodniczył bp prof. Jacek Grzybowski, biskup pomocniczy Diecezji Warszawsko-Praskiej.
8. Msza święta za zmarłych członków i pracowników Towarzystwa Naukowego Płockiego (Zaduszki TNP) została odprawiona 12 listopada 2024 r. w bazylice katedralnej w Płocku. Mszę świętą pod przewodnictwem ks. prof. Daniela Brzezińskiego koncelebrowali: ks. prof. Wojciech Góralski i ks. prof. Andrzej Gretkowski.
9. TNP wypłacało Stypendium Naukowe Rektora Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku – jeden uczeń.
10. TNP wypłacało Stypendium Naukowe im. Jakuba Chojnackiego przeznaczone dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. marsz. Stanisława Małachowskiego w Płocku – sześciu uczniów.

XIII. SPRAWY ADMINISTRACYJNE I GOSPODARCZE

1. Realizowano zadania związane z organizacją, funkcjonowaniem oraz nadzorowaniem pracy Biura Zarządu TNP.
2. Prowadzono sekretariat Biura Zarządu TNP.
3. Prowadzono korespondencję dotyczącą działalności Biura Zarządu TNP. Zarejestrowano w dzienniku korespondencji 507 pozycji.
4. Przygotowano oraz podpisano 52 umowy z partnerami zewnętrznymi oraz 27 protokołów.
5. Przygotowano dokumenty, zapewniono obsługę i sporządzono 11 protokołów z posiedzeń Zarządu TNP.
6. Przygotowano materiały i uczestniczono w organizacji i obsłudze Walnego Zebrania TNP.
7. Przygotowano materiały i uczestniczono w kontroli prowadzonej przez Komisję Rewizyjną.
8. Przygotowano i złożono dokumenty do KRS.
9. Przygotowano i złożono dokumenty do bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami – BDO.
10. Przygotowano i złożono dokumenty do Repozytorium Dokumentów Finansowych Ministerstwa Sprawiedliwości.
11. Opracowano i złożono sprawozdanie z działalności organizacji pożytku publicznego do Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.
12. Przygotowano i złożono Sprawozdanie z działalności do GUS.
13. Prowadzono sprawy kadrowe.
14. Prowadzono sprawy związane ze stypendiami naukowymi.
15. Obsługiwano wydarzenia naukowe organizowane przez TNP.
16. Prowadzono magazyn, sprzedaż i dystrybucję wydawnictw. Sporządzono inwentaryzację wydawnictw. Prowadzono bieżące prace porządkowe w magazynie wydawnictw TNP.
17. Prowadzono kalendarz wydarzeń oraz rezerwację sal konferencyjnych.

18. W zakresie obsługi finansowo-księgowej Towarzystwa Naukowego Płockiego, m.in.:
- przyjęto i skontrolowano pod względem formalno-rachunkowym dokumenty księgowe,
 - przygotowano operacje bankowe i kasowe,
 - prowadzono ewidencję operacji bankowych,
 - prowadzono raporty kasowe,
 - przygotowano i przekazano do biura księgowego dokumenty dotyczące ustalenia zobowiązań podatkowych (faktury sprzedaży, faktury zakupu, wyciągi bankowe, raporty kasowe),
 - prowadzono ewidencję przekazanych dokumentów,
 - prowadzono ewidencję składek członkowskich,
 - przygotowano oraz wystawiono dokumenty sprzedaży,
 - współpracowano z biurem księgowym, uzgadniano salda oraz rozrachunki.
19. W ramach administracji i zarządzania nieruchomościami Towarzystwa Naukowego Płockiego, m.in.:
- prowadzono książki obiektów budowlanych,
 - zabezpieczono i archiwizowano wszelką dokumentację związaną z nieruchomościami,
 - prowadzono nadzór nad terminowością przeglądów specjalistycznych,
 - zlecono wykonanie protokołów z okresowej kontroli obiektów budowlanych – przegląd roczny: Płock, ul. Kościuszki 3, Płock, pl. Narutowicza 8, Płock, pl. Narutowicza 2. Sprawowano nadzór nad stanem technicznym budynków w ramach prowadzonych przeglądów technicznych, m.in.: przegląd i konserwacja systemu sygnalizacji pożarowej, przegląd i konserwacja gaśnic i sieci hydrantowej, konserwacja systemów alarmowych, konserwacja i naprawy sieci elektrycznej, przeglądy kominiarskie,
 - organizowano i nadzorowano prace remontowe, konserwacyjne i naprawcze (udzielanie zleceń i rozliczeń) w nieruchomościach TNP,

W ramach piątego etapu zadania *Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej...* dofinansowanego przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, m.in. wymieniono trzy okna na poddaszu. Stan przed (zdjęcie górne) i po wymianie (zdjęcie dolne)

- zarządzano i nadzorowano dostawców usług, takich jak firmy sprzątające, konserwatorskie, ochroniarskie itp.,
 - prowadzono wszelkie sprawy związane z administrowaniem nieruchomościami,
 - utrzymywano relację z najemcami, rozwiązywano problemy oraz reagowano na zgłoszenia,
 - nadzorowano działania naprawcze w przypadku awarii instalacji technicznych, np. wodociągowych, grzewczych, elektrycznych,
 - sprawowano bieżący nadzór nad należyтым użytkowaniem wynajętych lokali,
 - prowadzono miesięczne rozliczanie najemców za zużyte media,
 - negocjowano oraz zawierano umowy oraz aneksy najmu,
 - organizowano i kontrolowano polisy ubezpieczeniowe nieruchomości,
 - obsługiwano sprawy związane z roszczeniami z firmami ubezpieczeniowymi oraz wypadkami na terenie nieruchomości.
20. Pozyskano dotację oraz rozliczono zadanie pn. *Prace konserwatorskie i restauratorskie przy wymianie stolarki okiennej i drzwiowej gotyckiej XV-wiecznej kanonii, siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego w Płocku – etap V* dofinansowane przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.
21. Koordynowano sprawy związane z demontażem i montażem okien (jedna sztuka na parterze, trzy sztuki na poddaszu) oraz drzwi (dwie sztuki) w budynku przy pl. Narutowicza 8.
22. Koordynowano sprawy związane z pracami remontowymi oraz budowlanymi.
23. Zlecono wykonanie projektu wykonawczego pn. dostawa i montaż systemu sygnalizacji pożarowej w budynku przy pl. Narutowicza 2 (część od ul. Małachowskiego).
24. Zlecono i koordynowano montaż systemu sygnalizacji pożarowej w budynku przy pl. Narutowicza 2 (część od ul. Małachowskiego).
25. Zlecono i koordynowano prace porządkowe i pielęgnacyjne w ogrodzie przy pl. Narutowicza 8.

W 2024 r. przeprowadzono prace naprawcze oraz malowanie elewacji od strony ogrodu w budynku przy pl. Narutowicza 8. Stan przed (zdjęcie górne) i po remoncie (zdjęcie dolne)

26. Zlecono wykonanie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku przy pl. Narutowicza 2.
27. Zlecono i koordynowano prace naprawcze oraz malowanie elewacji od strony ogrodu w budynku przy pl. Narutowicza 8.
28. Zlecono naprawę rynny oraz wymianę rury spustowej w budynku przy pl. Narutowicza 8.
29. Zlecono naprawę oraz konserwację bramy wjazdowej przy ul. Kościuszki 3.
30. Zlecono wymianę oświetlenia w magazynach książek, pl. Narutowicza 2.
31. Zorganizowano odbiór zużytych świetlówek – sporządzono karty przekazania odpadu oraz kartę ewidencji odpadów w systemie BDO.
32. Uczestniczono w spotkaniach organizacyjnych i komisjach odbioru prac.
33. Współpracowano ze specjalistami branżowymi.
34. Współpracowano z kancelarią prawniczą.
35. W zakresie obsługi informatycznej Towarzystwa Naukowego Płockiego firma Biuromax z Płocka zrealizowała następujące działania:
 - przegląd, naprawa, konserwacja i modernizacja infrastruktury komputerów pracowników TNP,
 - utrzymanie systemów bibliotecznych,
 - backup danych na nośniki zewnętrzne TNP,
 - modernizacja i aktualizacja strony internetowej TNP,
 - zakup nowego serwera baz danych, konfiguracja i migracja oprogramowania wraz z dostosowaniem do współpracy z systemem bibliotecznym Koha.

XIV. DOTACJE I DAROWIZNY

DOTACJE

Samorząd Województwa Mazowieckiego	99 975,00 zł
Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”	21 100,00 zł
Gmina Miasto Płock	8000,00 zł

DAROWIZNY

Darowizny od osób fizycznych	2248,55 zł
Darowizny od osób prawnych	4486,18 zł

SKŁADKI CZŁONKOWSKIE

Składki od osób indywidualnych	8805,00 zł
--------------------------------------	------------

1,5% PODATKU ZA ROK 2023 PRZEKAZANY NA RZECZ TNP

(zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie)

15 764,40 zł

Środki finansowe pozyskane w ramach 1,5% podatku Towarzystwo Naukowe Płockie przeznacza na działalność statutową.

DARY RZECZOWE I CZYNY SPOŁECZNE

1. Ks. prof. dr hab. Amantius Akimjak (Słowacja) – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
2. Wiktoria Bęczkowska – odczyt *Początki farmacji stosowanej na ziemiach płockich*.
3. Prof. dr hab. Romuald Brazis (Litwa) – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
4. Ks. prof. UMK dr hab. Daniel Brzeziński:
 - praca w Zarządzie TNP,
 - kierowanie Proseminarium Naukowym przy TNP,

- członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”,
 - odczyt *Zbiory specjalne Towarzystwa Naukowego Płockiego jako cenne dziedzictwo kulturowe*,
 - prelekcja prezentująca książkę ks. kan. Mariana Ofiary *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau*,
 - referat *Najstarsze świadectwa liturgii diecezji płockiej podczas debaty Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej...*,
 - organizacja i przewodniczenie Mszy świętej za zmarłych członków TNP,
 - przyjmowanie oficjalnych gości.
5. Dr Marian Chudzyński – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
 6. Anna Dłużewska-Sobczak – praca w Zarządzie Oddziału TNP w Łęczycy.
 7. Teresa Dobrosielska – kierowanie pracami Komisji Rewizyjnej TNP.
 8. Andrzej Doliński – odczyt *Historia Żydów łęczyckich* w Oddziale TNP w Łęczycy.
 9. Małgorzata Duch – działalność w Redakcji „Notatek Płockich” (redaktor językowy).
 10. Dr Andrzej Dwojnych:
 - praca w Komisji Rewizyjnej TNP,
 - działalność w Redakcji „Notatek Płockich”.
 11. Dr Bartosz Działoszyński – odczyt *Dziela Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP*.
 12. Dr Paweł Figurski – odczyt *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia” w odnalezionym fragmencie rękopisu z Płocka*.
 13. Dr Arkadiusz Fordoński – odczyt *Instrumentalizacja problematyki światopoglądowej przez ugrupowania polityczne w Polsce*.

9 września 2024 r. Dr Paweł Figurski wygłasza odczyt pt.
Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia”...

14. Paulina Gołębiewska:

- odczyt *Ludwik Pyrowicz – rzeźbiarz nagrobków z Płocka i symbolika jego twórczości*,
- przygotowanie wystawy fotografii A. Sierockiej *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny*.

15. Dr Grzegorz Gołębiewski:

- praca w Zarządzie TNP,
- kierowanie działalnością Sekcji Historycznej,
- kierowanie pracą Redakcji „Notatek Płockich” (redaktor naczelny),
- odczyt *PRL – państwo sukcesu czy porażki? Próba bilansu w 35-lecie upadku komunizmu w Polsce*,
- organizacja i prowadzenie odczytu dr. T. Stolarczyka *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowski*,

- organizacja i prowadzenie odczytu W. Bęczkowskiej *Początki farmacji stosowanej na ziemiach płockich*,
 - organizacja i prowadzenie odczytu P. Gołębiewskiej *Ludwik Pyrowicz – rzeźbiarz nagrobków z Płocka i symbolika jego twórczości*,
 - prowadzenie spotkania promującego książkę prof. M. Trubasa *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000*,
 - organizacja odczytu J. Waneckiego *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich...*,
 - organizacja i prowadzenie otwarcia wystawy fotografii A. Sierockiej *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny*,
 - przyjmowanie oficjalnych gości.
16. Ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski:
- referat *Kapituły i instytucje diecezjalne* podczas debaty *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej...*,
 - koncelebracja Mszy świętej za zmarłych członków TNP.
17. Ks. prof. dr hab. Waldemar Graczyk – odczyt *Zaginiony zbiór inkunabulów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku*.
18. Ks. prof. dr hab. Andrzej Gretkowski – koncelebracja Mszy świętej za zmarłych członków TNP.
19. Dr Anita Grzegorzewska – referat *Psychodynamika wtórnej oralności „Łęczyckiego bajania o Borucie Panie” Wiktoryna Grąbczewskiego* podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
20. Dr hab. Henryka Ilgiewicz (Litwa) – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
21. Dr Teresa Kaczorowska – odczyt *Maciej Kazimierz Sarbiewski – polski Horacy z Mazowsza*.
22. Prof. SWPW dr hab. Małgorzata Kamińska:
- kierowanie działalnością Sekcji Pedagogicznej,

- organizacja i prowadzenie sesji tematycznej *Badania pedagogiczne studentów – przykłady i dobre praktyki*,
 - współorganizacja i współprowadzenie wykładu prof. L. Żwanko *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa...*,
 - współorganizacja i współprowadzenie szkolenia *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku*.
23. Prof. AMP dr hab. Rafał Kania – działalność w Redakcji „Notatek Płockich”.
24. Prof. AMP dr hab. Andrzej Kansy – praca w Zarządzie TNP.
25. Ks. Hubert Komorowski – spotkanie *Słowa jak kłosa* promujące tomik poezji pt. *Tandem literacki*.

21 marca 2024 r. Spotkanie *Słowa jak kłosa* promujące tomik poezji pt. *Tandem literacki*. Na zdjęciu autorzy: Anna Zmysłowska i ks. Hubert Komorowski

26. Prof. UŁ dr hab. Anna Kowalska-Pietrzak – odczyt *Opowieści z piastowskich dworów – życie książęcych rodzin w okresie rozbitcia dzielnicowego* w Oddziale TNP w Łęczycy.
27. Prof. SWPW dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski:
- kierowanie pracami Zarządu i całokształtem działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego,
 - członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich” (przewodniczący),
 - współprowadzenie obrad Zwyczajnego Walnego Zebrania TNP,
 - prowadzenie spotkania *Europa jaką lubimy. 20 lat później. Polska*,
 - prowadzenie spotkań i przyjmowanie oficjalnych gości.
28. Dr Agnieszka Krzętowska – działalność w Redakcji „Notatek Płockich” (redaktor statystyczny).
29. Ks. dr Wojciech Kućko:
- współorganizacja odczytu ks. prof. W. Graczyka i prof. J.M. Marszałskiej *Zaginiony zbiór inkunabułów...*,
 - współorganizacja odczytu dr. P. Figurskiego *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia”...*,
 - współorganizacja prezentacji książki ks. kan. M. Ofiary *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau*,
 - współorganizacja i prowadzenie debaty *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej. Debata o historii i jej znaczeniu dla współczesności*.
30. Ks. dr Krzysztof Lis SDB – odczyt *Historia i teraźniejszość działalności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą*.
31. Prof. AFiB Vistula dr hab. Radosław Lolo – referat *Szkolnictwo i kształcenie duchowieństwa podczas debaty Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej...*
32. Roma Ludwicka – prelekcja *U źródeł pamięci...*

33. Dr Marcin Lutomiński:
- szkolenie *Dziedzictwo szlacheckie w kulturze i edukacji polskiej XXI wieku*,
 - współorganizacja i współprowadzenie wykładu prof. L. Żwanko *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa...*,
 - konsultacje w zakresie poprawności stylistycznej i językowej.
34. Alicja Łosińska – praca w Zarządzie Oddziału TNP w Łęczycy.
35. Prof. dr hab. Henryk Malewski (Litwa) – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
36. Prof. PW dr hab. inż. Andrzej Marciniak – praca w Zarządzie TNP.
37. Prof. dr hab. Jolanta M. Marszalska – odczyt *Zaginiony zbiór inkunabułów z Biblioteki Seminarium Duchownego w Płocku*.
38. Anna Michalak – rysunki na okładki „Notatek Płockich”.
39. Dr inż. Grzegorz Michalak – przewodniczenie obradom Zwyczajnego Walnego Zebrania TNP.
40. Kazimierz Mieszczyński – praca w Komisji Rewizyjnej TNP.
41. Jan Milner:
- praca w Zarządzie TNP,
 - bieżący nadzór nad finansami Towarzystwa,
 - współorganizacja i prowadzenie odczytu dr. B. Działoszyńskiego *Dzieła Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP*,
 - prowadzenie spotkań i przyjmowanie oficjalnych gości.
42. Marek Mokrowiecki – recytacja poezji podczas spotkania *Europa jaką lubimy. 20 lat później. Polska*.
43. Dr Małgorzata Agata Panek – odczyt nt. walnych zgromadzeń spółdzielni mieszkaniowych.
44. Stanisław Pawlak – kierowanie działalnością Oddziału TNP w Łęczycy oraz organizacja i prowadzenie odczytów i innych spotkań organizowanych przez Oddział.

4 kwietnia 2024 r. Odczyt dr Małgorzaty Agaty Panek nt. walnych zgromadzeń spółdzielni mieszkaniowych. Obok prelegentki przewodniczący Sekcji Nauk Społecznych dr Waldemar Podel

45. Dr Tomasz Piekarski:

- praca w Zarządzie TNP,
- działalność w Redakcji „Notatek Płockich”,
- współprowadzenie obrad Zwyczajnego Walnego Zebrania TNP,
- przyjmowanie oficjalnych gości.

46. Prof. dr hab. Jacek Pietrzak – odczyt *General Władysław Anders 1892–1970* w Oddziale TNP w Łęczycy.

47. Dr Waldemar Podel:

- kierowanie działalnością Sekcji Nauk Społecznych,
- organizacja i prowadzenie odczytu adw. dr. S. Wolframa *Błędy medyczne przy zabiegach medycyny estetycznej...*,
- współorganizacja i prowadzenie odczytu dr M.A. Panek nt. walnych zgromadzeń spółdzielni mieszkaniowych,

- współorganizacja odczytu dr. B. Działoszyńskiego *Dziela Kanta w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP*,
 - prowadzenie odczytu J. Waneckiego *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich...*,
 - działalność w Redakcji „Notatek Płockich”.
48. Anna Sierocka – udostępnienie fotografii i przygotowanie wystawy *Przydrożne kapliczki Lubelszczyzny*.
49. Dr Tomasz Stolarczyk:
- praca w Zarządzie Oddziału TNP w Łęczycy,
 - odczyt *Mazowsze w Kronice Polskiej, Litewskiej i Żmudzkiej Macieja Strykowskiego*,
 - odczyt *Łęczycza w kronice Polski, Litwy i Żmudzi Macieja Strykowskiego* w Oddziale TNP w Łęczycy,
 - referat *Prywatne Muzeum Diabła Polskiego „Przedpiekle” – Wiktoryna Grąbczewskiego kolekcja rzeźb ludowych* podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
50. Adam Struzik – prelekcja podczas spotkania *Europa jaką lubimy. 20 lat później. Polska*.
51. Dr Monika Sulejewicz-Nowicka – referat *Wiktoryn Grąbczewski, „Ekslibrisy Wojsk Obrony Powietrznej Kraju” (Warszawa 1979) – charakterystyka zbioru*, podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
52. Doc. dr Oleksii Sysoiev (Ukraina) – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
53. Dr Mariola Szewczyk-Jarocka:
- organizacja i prowadzenie odczytu dr. A. Fordońskiego *Instrumentalizacja problematyki światopoglądowej...*
 - współorganizacja odczytu dr M.A. Panek nt. walnych zgromadzeń spółdzielni mieszkaniowych.
54. Paweł Śliwiński – praca w Komisji Rewizyjnej TNP.

55. Prof. US dr hab. Michał Trubas – autorstwo książki *Płocki garnizon Wojska Polskiego w latach 1945–2000* oraz prelekcja podczas spotkania promującego publikację.
56. Prof. PW dr hab. inż. Renata Walczak – działalność w Redakcji „Notatek Płockich”.
57. Jan Waluś – praca w Komisji Rewizyjnej TNP.
58. Jarosław Wanecki – odczyt *Płocki wkład w rozwój izb lekarskich w Polsce 1989–2024*.

28 listopada 2024 r. Odczyt nt. izb lekarskich wygłasza lek. Jarosław Wanecki

59. Dr Urszula Wich-Szymczak – referat *Wiktoryna Grąbczewskiego śpiewniki harcerskie i żołnierskie* podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
60. Prof. dr hab. Maria Wichowa:
 - odczyt *Zbiór Wiktoryna Grąbczewskiego „Łęczyckie bajanie o Borucie Panie” – dzieło przyjaciela diabelskiego hetmana. Parę uwag historyka literatury* w Oddziale TNP w Łęczycy,

- referat *Zarys życia i twórczości literackiej Wiktoryna Grąbczewskiego* podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
61. Adw. dr Sławomir Wolfram – odczyt *Błędy medyczne przy zabiegach medycyny estetycznej. Aspekty prawne.*
 62. Prof. dr hab. inż. Janusz Zieliński – członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”.
 63. Anna Zmysłowska – spotkanie *Słowa jak kłosy* promujące tomik poezji pt. *Tandem literacki.*
 64. Prof. PANS dr hab. Leszek Zygmunt:
 - kierowanie działalnością Sekcji Dialogu,
 - współorganizacja i prowadzenie odczytu ks. prof. W. Graczyka i prof. J.M. Marszałskiej *Zaginiony zbiór inkunabułów...*,
 - współorganizacja i prowadzenie odczytu dr. P. Figurskiego *Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia”...*,
 - współorganizacja i prowadzenie prezentacji książki ks. kan. M. Ofiary *Martyrologium duchowieństwa polskiego i osób zakonnych w niemieckim obozie zagłady Soldau,*
 - współorganizacja debaty *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej. Debata o historii i jej znaczeniu dla współczesności,*
 - referat *Początki diecezji płockiej i Kościoła na Mazowszu* podczas debaty *Kamienie milowe. 950 lat diecezji płockiej...*
 65. Dr Wioletta Żórawska:
 - kierowanie działalnością Sekcji Nauk Humanistycznych,
 - organizacja i prowadzenie prelekcji R. Ludwickiej *U źródeł pamięci...*,
 - organizacja i prowadzenie odczytu ks. dr. K. Lisa SDB *Historia i teraźniejszość działalności Salezjanów w Czerwińsku nad Wisłą,*
 - organizacja i prowadzenie spotkania *Słowa jak kłosy,*
 - organizacja i prowadzenie odczytu dr T. Kaczorowskiej *Maciej Kazimierz Sarbiewski – polski Horacy z Mazowsza.*

66. Dr Kamila Żukowska – referat *Wiktoryn Grąbczewski w oczach własnych i w oczach prasy* podczas konferencji naukowej poświęconej Wiktorynowi Grąbczewskiemu, zorganizowanej przez Oddział TNP w Łęczycy.
67. Prof. dr hab. Lubow Żwanko (Ukraina):
- członkostwo w Radzie Naukowej „Notatek Płockich”,
 - wykład *Wkład Polaków w rozwój nauki i edukacji Charkowa...*
68. Mirosława Żydek – praca w Zarządzie Oddziału TNP w Łęczycy.
69. Studentki kierunków pedagogicznych Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku prezentujące wyniki swoich badań podczas sesji tematycznej *Badania pedagogiczne studentów – przykłady i dobre praktyki* (Paulina Dubiel, Maria Leszczyńska, Joanna Świechowicz, Michalina Cendrowska, Alicja Walczak, Kinga Banach-Pawlicka, Marta Prusińska, Katarzyna Bochińska).
70. Autorzy artykułów i recenzji w „Notatkach Płockich”.

25 stycznia 2024 r.: Roma Ludwicka wygłasza prelekcję poświęconą bohaterom II wojny światowej

DARY KSIĄŻKOWE DLA BIBLIOTEKI IM. ZIELIŃSKICH TNP

▪ Darczyńcy prywatni:

Magdalena Bilska-Ciećwierz, Zofia Boglewska-Hulanicka, Stanisław Gajewski, Grzegorz Gołębiewski, Makary Górzyński, Waldemar Graczyk, Czesław Hajduk, Marek Jabłonowski, Jan Ryszard Kalinowski, Bożena Koredczuk, Aleksandra Kozłowska, Mirosław Krajewski, Aneta M. Krawczyk, Małgorzata Król, Zbigniew Kruszewski, Roman Krzywy, Krzysztof Lis, Marcin Lutomierski, Jolanta Marszalska, Sergiusz Michalski, Jan Milner, Wiesław J. Mikulski, Marian Nowak, Marian Ofiara, Mariusz Olbromski, Monika Patrowicz, Mirosław Pisarkiewicz, Jarosław Płachecki, Mariusz Portalski, Wiesława Rybicka-Bogusz, Marcin Sadowski, Teodozja Wiśniewska, Krzysztof Wiśniewski, Maciej Wróbel, Lubow Żwanko.

▪ Darczyńcy instytucjonalni:

Akademia Mazowiecka w Płocku, Archiwum Państwowe w Płocku, Biblioteka Raczyńskich, Biblioteka Jagiellońska, Centralna Biblioteka Wojskowa, Instytut De Republica, Instytut Strat Wojennych im. J. Karskiego, John Paul II Foundation, Książnica Kopernikańska, Książnica Płocka, Książnica Pomorska, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kuria Diecezjalna Płocka, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Miejska Biblioteka Publiczna w Płońsku, Muzeum Mazowieckie w Płocku, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, PKN Orlen S.A, Polska Akademia Nauk, Redakcja „Gościa Niedzielnego”, Redakcja „Tygodnika Płockiego”, Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszenie Kolegium Gdańskie, SP im. Gustawa Zielińskiego w Markowicach, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Włocławskie Towarzystwo Naukowe, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Wojskowe Biuro Historyczne, Wydawnictwo Naukowe UMK w Toruniu, Wydawnictwo Sejmowe, Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku, Urząd Gminy Stara Biała, Urząd Miasta Płocka, Urząd Miejski w Sierpcu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

XV. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

BILANS

sporządzony na dzień 31 grudnia 2024 r.

jednostka obliczeniowa: . . . zł . . .

AKTYWA		Stan na dzień kończący		PASywa		Stan na dzień kończący	
		rok bieżący	rok poprzedni			rok bieżący	rok poprzedni
A	Aktywa trwałe	1 333 680,87	1 331 574,40	A	Kapitał (fundusz) własny	4 847 375,26	5 050 375,49
I	Wartości niematerialne i prawne	14 141,72	14 141,72	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	790 338,87	790 338,87
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych			II	Kapitał (fundusz) zapasowy, w tym:	4 425 055,59	2 866 682,18
2	Wartość firmy				– nadwyżka wartości sprzedaży (wartości emisyjnej) nad wartością nominalną udziałów (akcji)		
3	Inne wartości niematerialne i prawne	14 141,72	14 141,72				
4	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne						
II	Rzeczowe aktywa trwałe	1 309 360,40	1 307 649,50				
1	Środki trwałe	1 309 360,40	1 307 649,50				
a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	508 137,24	508 137,24				
b)	budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	785 003,48	785 003,48	III	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, w tym:	2 107,45	2 107,45
c)	urządzenia techniczne i maszyny	6 231,08	4 520,18		– z tytułu aktualizacji wartości godziwej		
d)	środki transportu			IV	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, w tym:		
e)	inne środki trwałe	9 988,60	9 988,60		– tworzone zgodnie z umową (statutem) spółki		
f)					– na udziały (akcje) własne		
	– w tym:						
g)							
2	Środki trwałe w budowie						
3	Zaliczki na środki trwałe w budowie						
III	Należności długoterminowe	10 178,75	9 783,18				
1	Od jednostek powiązanych			V	Zysk (strata) z lat ubiegłych	-167 126,42	1 558 373,41
2	Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale						
3	Od pozostałych jednostek	10 178,75	9 783,18				
IV	Inwestycje długoterminowe	0,00	0,00				

1	Nieruchomości						
2	Wartości niematerialne i prawne						
3	Długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00	VI	Zysk (strata) netto	-203 000,23	-167 126,42
a)	w jednostkach powiązanych	0,00	0,00				
	– udziały lub akcje						
	– inne papiery wartościowe			VII	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		
	– udzielone pożyczki			B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	31 336,42	22 603,33
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			I	Rezerwy na zobowiązania	0,00	0,00
b)	w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00	1	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
	– udziały lub akcje			2	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	0,00	0,00
	– inne papiery wartościowe				– długoterminowa		
	– udzielone pożyczki				– krótkoterminowa		
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			3	Pozostałe rezerwy	0,00	0,00
c)	w pozostałych jednostkach	0,00	0,00		– długoterminowe		
	– udziały lub akcje				– krótkoterminowe		
	– inne papiery wartościowe			II	Zobowiązania długoterminowe	0,00	0,00
	– udzielone pożyczki			1	Wobec jednostek powiązanych		
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			2	Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
4	Inne inwestycje długoterminowe			3	Wobec pozostałych jednostek	0,00	0,00
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00	a)	kredyty i pożyczki		
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
2	Inne rozliczenia międzyokresowe			c)	inne zobowiązania finansowe		
B	Aktywa obrotowe	3 545 030,81	3 741 404,42	d)	zobowiązania wkslowe		
I	Zapasy	416 545,70	419 002,40	e)	inne		
1	Materiały	416 545,70	419 002,40	III	Zobowiązania krótkoterminowe	31 336,42	22 603,33
2	Półprodukty i produkty w toku			1	Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
	– w tym:			a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,00	0,00
	– w tym:				– do 12 miesięcy		
3	Produkty gotowe				– powyżej 12 miesięcy		
4	Towary			b)	inne		
5	Zaliczki na dostawy i usługi			2	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	16 652,43	6 178,62
				a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	16 652,43	6 178,62
					– do 12 miesięcy	16 652,43	6 178,62
II	Należności krótkoterminowe	161 747,99	145 529,24		– powyżej 12 miesięcy		

1	Należności od jednostek powiązanych	0,00	0,00	b)	inne		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0,00	0,00	3	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	14 683,99	16 424,71
	– do 12 miesięcy			a)	kredyty i pożyczki		
	– powyżej 12 miesięcy			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
b)	inne			c)	inne zobowiązania finansowe		
2	Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00	d)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,00	0,00
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0,00	0,00		– do 12 miesięcy		
	– do 12 miesięcy				– powyżej 12 miesięcy		
	– powyżej 12 miesięcy			e)	zaliczki otrzymane na dostawy i usługi		
b)	inne			f)	zobowiązania wekslowe		
3	Należności od pozostałych jednostek	161 747,99	145 529,24	g)	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	14 503,99	13 794,71
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	128 136,11	111 917,36	h)	z tytułu wynagrodzeń	0,00	2 450,00
	– do 12 miesięcy	128 136,11	111 917,36	i)	inne	180,00	180,00
	– powyżej 12 miesięcy			4	Fundusze specjalne		
b)	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych			IV	Rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
c)	inne			1	Ujemna wartość firmy		
d)	dochodzone na drodze sądowej	33 611,88	33 611,88	2	Inne rozliczenia	0,00	0,00
III	Inwestycje krótkoterminowe	2 964 641,03	3 174 910,05		– długoterminowe		
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	2 959 156,82	3 169 425,84		– krótkoterminowe		
a)	w jednostkach powiązanych	0,00	0,00	3			
	– udziały lub akcje						
	– inne papiery wartościowe						
	– udzielone pożyczki						
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
b)	w pozostałych jednostkach	0,00	0,00				
	– udziały lub akcje						
	– inne papiery wartościowe						
	– udzielone pożyczki						
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
c)	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	2 959 156,82	3 169 425,84				
	– środki pieniężne w kasie i na rachunkach	2 959 156,82	3 169 425,84				
	– inne środki pieniężne						
	– inne aktywa pieniężne						
2	Inne inwestycje krótkoterminowe	5 484,21	5 484,21				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	2 096,09	1 962,73				
	– w tym:						
C	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy						
D	Udziały (akcje) własne						
	AKTYWA razem (suma poz. A i B i C i D)	4 878 711,68	5 072 978,82		PASYWA razem (suma poz. A i B)	4 878 711,68	5 072 978,82

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

sporządzony za okres 1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2024 r.
(wariant porównawczy)

jednostka obliczeniowa: ... zł ...

Wiersz	Wyszczególnienie	Dane za	
		rok bieżący	rok poprzedni
A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	570 321,42	520 393,07
	– od jednostek powiązanych		
	–		
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów	570 321,42	520 393,07
	– w tym: usług	570 321,42	520 393,07
	– w tym:		
	– w tym:		
II	Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)		
	– w tym:		
III	Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki		
IV	Przychody netto ze sprzedaży towarów		
B	Koszty działalności operacyjnej	1 034 061,26	1 012 236,98
	– w tym:		
I	Amortyzacja	15 563,10	4 350,04
II	Zużycie materiałów i energii	279 956,62	277 149,58
	– w tym:		
III	Usługi obce	324 354,21	366 873,96
IV	Podatki i opłaty, w tym:	77 934,41	70 557,50
	– podatek akcyzowy		
V	Wynagrodzenia	247 045,23	243 171,55
VI	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	44 653,23	37 761,17
	– emerytalne		
VII	Pozostałe koszty rodzajowe	6 843,48	7 580,46
VIII	Wartość sprzedanych towarów	37 710,98	4 792,72
C	Zysk (strata) ze sprzedaży (A – B)	-463 739,84	-491 843,91
D	Pozostałe przychody operacyjne	161 879,13	198 256,27
I	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	0,00	0,00
II	Dotacje	153 074,13	189 570,27
III	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
IV	Inne przychody operacyjne	8 805,00	8 686,00
E	Pozostałe koszty operacyjne	0,02	0,00
I	Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		
II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III	Inne koszty operacyjne	0,02	0,00
F	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C + D – E)	-301 860,73	-293 587,64
G	Przychody finansowe	98 860,50	126 461,22
I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		
	a) od jednostek powiązanych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	b) od jednostek pozostałych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
II	Odsetki, w tym:	98 800,50	80 302,59
	– od jednostek powiązanych		
III	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
IV	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
V	Inne	60,00	46 158,63
H	Koszty finansowe		
I	Odsetki, w tym:		
	– dla jednostek powiązanych		
II	Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
III	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
IV	Inne		
I	Zysk (strata) brutto (F + G – H)	-203 000,23	-167 126,42
	– w tym:		
J	Podatek dochodowy		
	– w tym:		
K	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
L	Zysk (strata) netto (I – J – K)	-203 000,23	-167 126,42
	– w tym:		

XVI. REJESTR CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH

Stan w dniu 31 grudnia 2024 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Stopień lub tytuł naukowy	Rok przyjęcia do TNP
1.	Adamiak Piotr	dr n. rolniczych, zootechnik	2017
2.	Agaciński Waldemar	mgr	1986
3.	Alabrudziński Zbigniew	dr n. technicznych	1971
4.	Antoszkiewicz Stanisław	mgr inż. rolnik	1978
5.	Babecki Jerzy	mgr inż. budownictwa	1991
6.	Badowska Krystyna	lekarz	1976
7.	Banasiak Joanna	dr	2010
8.	Bańka Krystyna	mgr historii, archiwista	2002
9.	Baraniuk Tadeusz	dr n. humanistycznych	2004
10.	Bartuś Ewa	dr n. humanistycznych	1998
11.	Bąkowski Mieczysław	lekarz	1984
12.	Bednarczyk Rafał	ks. prof. UKSW dr hab. n. teologicznych	2019
13.	Berger Jan	mgr historii	2011
14.	Berliński Marcin	dr n. społecznych	2014
15.	Bielecki Jan	prof. UKSW dr hab. psychologii	2004
16.	Bieńkowski Krzysztof	inż. mechanik	1986
17.	Bodał Tomasz	mgr historii	1989
18.	Bogdanienko Jerzy	prof. dr hab.	2011
19.	Bogdańska Edyta	dr n. prawnych	2015
20.	Bombrych Stanisław	mgr sztuki	1978
21.	Boszek Alicja	mgr fil. polskiej	1975
22.	Boszek Michał	mgr pedagogiki	1970
23.	Brinkmann Wilhelm	prof. dr, hydrolog	1993
24.	Bromgau Andrzej	mgr inż.	1986
25.	Brzeziński Daniel	ks. prałat, prof. UMK dr hab. liturgiki	2006
26.	Brzozowski Marek	mgr sztuki	2014
27.	Buczowski Krzysztof	dr n. humanistycznych	2002
28.	Burdyka Konrad	dr n. społecznych	2018
29.	Bylińska Magdalena	dr n. ekonomicznych	2018
30.	Chmielewska Maria	dr n. humanistycznych	2017
31.	Chojnacka Danuta	mgr psychologii	1988
32.	Chojnacki Jan	mgr inż. architekt	1980
33.	Chojnacki Jerzy	mgr administracji	1993
34.	Chudzyński Marian, czł. hon.	dr n. historycznych	1959
35.	Cieśleńska Beata	prof. AMP dr hab. n. społecznych	2018
36.	Cubrzyńska-Leonarczyk Maria	dr n. humanistycznych	2011
37.	Czapiewski Robert	mgr prawa	1974

38.	Damrosz Jerzy	prof. dr hab. n. humanistycznych	2014
39.	Dądzik Dorota	dr n. humanistycznych	1999
40.	Denczew Sławczo	prof. dr hab. inż. n. technicznych	2013
41.	Dłużewska-Sobczak Anna	mgr fil. polskiej	2000
42.	Dobak Danuta	dr geografii	1982
43.	Dobrosielska Teresa	mgr historii	2006
44.	Dobrosielski Kajetan	dr n. historycznych	1980
45.	Dobrosielski Lech	mgr historii	1974
46.	Domagała Jarosław	dr hab. sztuk muzycznych	2005
47.	Dorobek Andrzej	dr kulturoznawstwa	1986
48.	Duch Małgorzata	mgr fil. polskiej	1999
49.	Dumowska Bogumiła	dr n. humanistycznych	1995
50.	Dymek Benon	dr hab.	1969
51.	Dymek Henryk	dr n. humanistycznych, pedagog	1986
52.	Dwojnych Andrzej	dr n. humanistycznych	2004
53.	Fafiński Zbigniew	lek. wet.	2003
54.	Figurski Paweł	dr n. humanistycznych	2021
55.	Frąckowiak Anna	prof. KPSW dr hab. n. humanistycznych	2013
56.	Galkowski Andrzej	dr pedagogiki	2010
57.	Gizińska Ewa	dr n. humanistycznych	2010
58.	Głowacki Jerzy	mgr inż.	1972
59.	Głowacki Rajmund	mgr inż.	1989
60.	Głowała Agnieszka	dr n. humanistycznych	2017
61.	Godlewski Bohdan	dr inż., hydrotechnik	1968
62.	Gołębiewski Grzegorz	dr n. humanistycznych	1994
63.	Goryszewski Henryk Józef	dr n. prawnych	2023
64.	Gozdowska Elżbieta	dr n. humanistycznych	2017
65.	Górska Katarzyna	mgr fil. polskiej	2006
66.	Góralski Wojciech	ks. prof. dr hab.	1977
67.	Górecki Olgierd	dr n. prawnych	2019
68.	Górska-Sieradzka Jolanta	mgr, archiwista	2010
69.	Górzyński Maciej	mgr inż.	1971
70.	Grabecki Mirosław	mgr matematyki	1993
71.	Graczyk Waldemar	ks. prof. dr hab. historii	2002
72.	Gretkowski Andrzej	ks. prof. dr hab. n. humanistycznych	2011
73.	Grochowska-Iwańska Krystyna	dr n. humanistycznych	1981
74.	Gryczewski Wojciech	adwokat	1966
75.	Gryszpanowicz Piotr	dr n. humanistycznych, inż.	2018
76.	Grzegorezyk Robert	adwokat	1985
77.	Hanusz Marian	mgr polityki społecznej	1969
78.	Hapek Natalia Agnieszka	mgr orientalistyki, mgr prawa	2013
79.	Jachimiak Grzegorz	mgr n. społecznych	1969
80.	Jachowicz Stanisław	dr n. ekonomicznych	2002
81.	Jagiello Mirosław	ks. dr teologii	2011
82.	Jakubiak Andrzej	prof. dr hab. inż.	2008

83.	Jakubiak Marek	prof. PW dr hab. n. humanistycznych	2010
84.	Janczewska Danuta	dr n. o zarządzaniu, mgr inż.	2009
85.	Janczewski Jerzy	dr inż.	2009
86.	Jankowska Krystyna	dr inż. n. technicznych	1984
87.	Jarzębska Monika	dr n. ekonomicznych	2009
88.	Jaszczak Ewa	mgr inż.	2006
89.	Kacperska-Michota Joanna	dr n. społecznych	2014
90.	Kacprzak Michał	dr n. humanistycznych	2010
91.	Kaczanowska Wanda	mgr bibliotekoznawstwa i inf. naukowej	1978
92.	Kaczmarczyk Paweł	dr n. ekonomicznych	2015
93.	Kaczorowska Joanna	adwokat	1970
94.	Kamińska Małgorzata	prof. SWPW dr hab. n. humanistycznych	2015
95.	Kamiński Arkadiusz	dr hab. n. inżynierjno-technicznych, inż.	2021
96.	Kamiński Krzysztof	dr inż.	1986
97.	Kamiński Mieczysław	inż. budownictwa	1999
98.	Kania Rafał	prof. AMP dr hab. n. prawnych	2001
99.	Kansy Andrzej	prof. AMP dr hab. n. społecznych	1998
100.	Kasperkiewicz Kazimierz	mgr fil. germańskiej	1986
101.	Kasprzyk Damian	dr n. humanistycznych	2007
102.	Kawiecka Zofia	lekarz	1957
103.	Kazmierczuk Marcin	dr n. prawnych	2019
104.	Kaźmierczak Bogdan	mgr ekologii krajobrazu	2003
105.	Kempa Janusz	prof. PW dr hab.	2001
106.	Kielbasiewicz Emilia	mgr historii	2001
107.	Kłoczek Alina	dr n. humanistycznych	1984
108.	Kłobukowska Aniela	mgr inż. rolnik	1969
109.	Kłobukowski Stanisław	lek. wet.	1969
110.	Kłodawski Krzysztof	dr n. humanistycznych	2023
111.	Knedler-Korneszcuk Danuta	mgr prawa	2003
112.	Kołodziejczyk Maciej	prof. AMP dr hab. n. społecznych	2015
113.	Komorowski Hubert	ks. mgr teologii	2013
114.	Kordala Tomasz	dr archeologii	2018
115.	Korgul-Wyszatycka Iwona	mgr konserwatorstwa, muzeolog	2003
116.	Korneszcuk Piotr	mgr prawa	2003
117.	Kossakowska Anna	mgr administracji	2004
118.	Kotkiewicz Adam	mgr bibliotekoznawstwa	2012
119.	Kotowski Włodzimierz	prof. dr hab. inż.	1974
120.	Kowalczyk Agnieszka Ewa	mgr bibliotekoznawstwa i inf. naukowej	2007
121.	Kowalczyk Elżbieta	mgr ekonomii	2000
122.	Kowalczyk Jacek	mgr fizyki	1969
123.	Kowalczyk Zofia	mgr ekonomii	1977
124.	Kowska Hanna	mgr fil. polskiej	2006
125.	Kowska Marzena	mgr fil. polskiej	2000
126.	Kowalski Tomasz	dr n. humanistycznych	2017
127.	Koziorowski Leszek	mgr prawa	2016

128.	Krajewski Mirosław	prof. dr hab. historii	1979
129.	Krawczak Maciej	prof. dr hab. inż. n. technicznych	2017
130.	Kruszewski Tomasz	dr n. humanistycznych	2012
131.	Kruszewski Zbigniew	prof. SWPW dr hab. inż.	1982
132.	Krzesiński Marian	mgr ekonomii	1990
133.	Kubissa Jacek	prof. PW dr hab. inż.	1980
134.	Kućko Wojciech	ks. dr teologii	2020
135.	Kujawa Ewa	nauczyciel	1991
136.	Kunikowski Stanisław	prof. KSW dr hab. n. społecznych	1987
137.	Kupisz Anna	mgr	2002
138.	Kupniewski Zenon	mgr ekonomii	1997
139.	Kuźniewska Zofia	prof. AMP dr hab. historii	2001
140.	Kwiatkowski Krzysztof	mgr historii	1994
141.	Leidinger Paul	prof. dr	1985
142.	Lenart Andrzej	prof. dr hab.	1994
143.	Lenart Witold	dr geografii	1976
144.	Leszkiewicz Bartosz	ks. dr n. humanistycznych	2024
145.	Lewandowski Arkadiusz	prof. UKW dr hab. n. społecznych	2017
146.	Lipiński Zbigniew	prof. dr hab. n. rolniczych	2021
147.	Lorenz Torsten	doc. dr historii	2005
148.	Lubacz Zbigniew	mgr historii	1969
149.	Lutomierski Marcin	dr n. humanistycznych	2011
150.	Łosińska Alicja	mgr historii	1977
151.	Majzner Katarzyna	mgr prawa	1998
152.	Malesa Henryk	mgr prawa i administracji	2015
153.	Malinowski Piotr	mgr inż.	1980
154.	Marciniak Andrzej	prof. PW dr hab. inż. chemii	2020
155.	Marcinkowski Roman	prof. PW dr hab. inż.	2006
156.	Mariański Janusz	ks. prof. dr hab.	1970
157.	Matyszewski Adam	dr teologii liturgii	2008
158.	Mianecka Julia	dr n. humanistycznych	2012
159.	Michalak Grzegorz	dr inż. n. technicznych	2006
160.	Midura Franciszek	prof. dr n. humanistycznych	1972
161.	Mieczkowski Adam	prof. UWM dr hab. sztuk muzycznych	2016
162.	Mieszczyski Kazimierz	mgr inż.	1987
163.	Milner Jan	mgr ekonomii	1995
164.	Misiak Anna	dr inż.	1992
165.	Mroczkowska Małgorzata	mgr historii	1987
166.	Mroczkowski Marek	mgr historii	1987
167.	Noakowski Piotr	prof. dr hab. inż.	1999
168.	Nowacka Anna	dr n. ekonomicznych	2005
169.	Nowakowska Jadwiga	pracownik administracyjny	1991
170.	Nowakowski Tadeusz	mgr inż.	2019
171.	Nowosielski Michał	prof. ucz. dr hab. n. społecznych	2017
172.	Nycek Jan Bolesław	mgr historii	1980

173.	Okupna Danuta	mgr administracji	1996
174.	Okupny Andrzej	mgr inż. rolnik	1995
175.	Olbromski Mariusz	mgr fil. polskiej, mgr fil. klasycznej	2024
176.	Olejnicki Krzysztof	mgr	2010
177.	Olejniki Tadeusz	prof. dr hab. n. humanistycznych	1986
178.	Ostrowska Anna	mgr bibliotekoznawstwa	1983
179.	Pabiniak-Konarska Barbara	dr n. humanistycznych	1974
180.	Pacewska Barbara	prof. dr hab. inż. n. chemicznych	1971
181.	Panek Małgorzata	dr n. prawnych	2018
182.	Paradowska-Olkowska Iwona	mgr socjologii	1986
183.	Pardecki Stanisław	mgr n. społecznych	1972
184.	Parzęcki Ryszard	prof. dr hab. pedagogiki	1991
185.	Pawlak Stanisław	mgr inż. elektryk	1986
186.	Peszyński Szczepan	mgr ekonomii	2000
187.	Piekarska Henryka	dr n. humanistycznych	1989
188.	Piekarski Tomasz	dr n. humanistycznych	2013
189.	Piekut Czesław	mgr inż.	1976
190.	Piotrowski Andrzej	mgr ekonomii	1982
191.	Piotrowski Paweł	dr n. humanistycznych	2012
192.	Plachecki Jarosław	dr n. humanistycznych	2010
193.	Pluciennik Halina	mgr fizyki	1978
194.	Podawca Konrad	dr n. rolniczych	2005
195.	Podel Waldemar	dr n. społecznych, radca prawny	2006
196.	Podgórski Stefan	mgr prawa	1977
197.	Poniewski Mieczysław	prof. dr hab. inż.	2012
198.	Portalska Jadwiga	mgr biologii	1971
199.	Portalski Mariusz	mgr inż. elektroniki	1975
200.	Pruszkowski Leszek	dr n. ekonomicznych, inż.	2005
201.	Raczyńska Ewa	mgr ekonomii	2000
202.	Radomski Grzegorz	prof. dr hab. n. humanistycznych	1994
203.	Radomski Wojciech	prof. dr hab. inż.	1996
204.	Raniszewski Jerzy	mgr inż.	1980
205.	Regel Janusz	dr n. medycznych	1976
206.	Rode Henryk	dr inż. n. technicznych	2006
207.	Rumianowska Agnieszka	prof. AMP dr hab. n. humanistycznych	2018
208.	Rybicka Marianna	lekarz	1969
209.	Sadowski Marcin	ks. dr teologii	2023
210.	Sarniak Mariusz	prof. PW dr hab. inż. n. inżynierjno-tech.	2022
211.	Schulz Anna	dr n. humanistycznych	1985
212.	Serafinowicz Włodzimierz	mgr inż. budownictwa	1991
213.	Sęczkowska Maria	mgr fil. polskiej	1994
214.	Siemiątkowski Zbigniew	dr hab. n. humanistycznych	2013
215.	Sikora Renata	dr psychologii	2024
216.	Skalny Władysław	mgr inż. chemii	1978
217.	Skonieczny Wiesław	ks. prałat mgr teologii	1999

218.	Ślódki Maciej	prof. dr hab. n. medycznych	2017
219.	Sobociński Michał	mgr historii	2019
220.	Stachurski Jerzy	mistrz rzemiosła artystycznego	1993
221.	Stanisławski Lech	mgr inż. arch.	1997
222.	Staniszewska Magdalena	mgr inf. naukowej i bibliotekoznawstwa	2017
223.	Stefanowicz Bogdan	prof. dr hab.	2001
224.	Stogowska Anna Maria	dr hab. n. humanistycznych	1982
225.	Stolarczyk Tomasz	dr n. humanistycznych	2004
226.	Struzik Adam, czł. hon.	lekarz	1992
227.	Sumliński Andrzej	mgr pedagogiki instrumentalnej	2020
228.	Szczepański Janusz	prof. dr hab. n. historycznych	1982
229.	Szczepek Hubert	mgr inż. chemii	1977
230.	Szczepek Krystyna	mgr inż. chemii	1977
231.	Szczodrowski Piotr	mgr matematyki	1994
232.	Szczygielski Marek	adwokat	1968
233.	Szewczyk-Jarocka Mariola	dr n. ekonomicznych	2005
234.	Szubska-Bieroń Elżbieta	dr n. humanistycznych	2011
235.	Szulc Maria	sędzia	1977
236.	Szychowski Ireneusz	mgr inż.	2006
237.	Szymanowski Arkadiusz	mgr historii, mgr psychologii	2017
238.	Szymańska Iwona	mgr	2000
239.	Szymański Ryszard	mgr fil. polskiej	2009
240.	Śliwiński Paweł Tomasz	mgr inż.	2006
241.	Tomaszewska Liliana	dr pedagogiki	2004
242.	Torbus Sławomir Andrzej	prof. UKW dr inż. n. technicznych	2018
243.	Trąbczyński Wojciech	dr	1977
244.	Trojanek-Gago Irena	mgr pedagogiki	1984
245.	Trubas Michał	prof. US dr hab. n. humanistycznych	2003
246.	Tymińska-Góralczyk Jolanta	adwokat	1995
247.	Urbańska Irena	mgr prawa	1977
248.	Urbański Piotr	mgr historii	1996
249.	Uździcki Piotr	mgr inż.	2011
250.	Walczak Ewa	mgr historii	2002
251.	Walczak Renata	prof. PW dr hab. inż. n. rolniczych	2001
252.	Waluch Kazimierz	dr n. humanistycznych	1999
253.	Waluś Jan Henryk	mgr inż.	2008
254.	Waluś Konrad Jan	dr n. technicznych, inż.	2012
255.	Wanecki Jarosław	lekarz	2022
256.	Wasilewski Wojciech	dr n. o bezpieczeństwie	2024
257.	Wąsiewski Grzegorz	dr n. humanistycz., mgr inż. techn. żywności	2003
258.	Wichowa Maria	prof. dr hab. n. humanistycznych	2023
259.	Wiciński Stanisław	mgr matematyki	2004
260.	Wielgus Agnieszka	dr n. humanistycznych	2004
261.	Wierzbicka Iwona	mgr inż. architekt	2010
262.	Wiśniewska Maria	mgr bibliotekoznawstwa	1988

263.	Wiśniewski Remigiusz	prof. SWPW dr hab. inż.	2014
264.	Włodarski Łukasz	dr n. humanistycznych	2022
265.	Wodtke Piotr	mgr inż. mechanik	2012
266.	Wojtera Zbigniew	mgr ekonomii	2003
267.	Wójtowicz Norbert	dr n. humanistycznych	2000
268.	Wysocka Bożena	mgr	1991
269.	Zagórski Dariusz	ks. prof. dr hab.	2010
270.	Zdziarski Wojciech	inż. geodeta	2000
271.	Zieliński Janusz	prof. dr hab. inż. chemii	1999
272.	Zombirt Tadeusz	mgr geografii	1970
273.	Zygner Leszek	prof. PANS dr hab. n. humanistycznych	2012
274.	Żak Ludwik	inż. technolog	1975
275.	Żak Robert	dr inż.	2006
276.	Żemigala Maria	dr archeologii	1977
277.	Żochowski Jerzy	mgr fil. polskiej	1973
278.	Żółtowska Maria Anna	mgr fil. polskiej	2007
279.	Żórawska Wioletta	dr n. humanistycznych	2000
280.	Żuchewicz Tomasz	mgr ekonomii, mgr fil. polskiej	1999
281.	Żuk Daniela	prof. dr hab. inż. n. technicznych	1981
282.	Żuławnik Mariusz	dr n. humanistycznych	2016
283.	Żydek Mirosława	mgr wychowania plastycznego	1995

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY

1. PERN S.A., 09-410 Płock, ul. Wyszogrodzka 133 (od 1995 r.).

Ad 1: Zarząd zatwierdził *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za rok 2024* oraz propozycję porządku obrad Walnego Zebrania i postanowił zgodnie z § 22 pkt 3 i § 24 Statutu TNP zwołać Zwyczajne Walne Zebranie Członków Towarzystwa 2 czerwca 2025 r. (poniedziałek) o godz. 16.45, a w drugim terminie o godz. 17.00.

Zbigniew Kruszewski*

**Etos naukowy zasadą funkcjonowania regionalnych
ogólnych towarzystw naukowych.
Towarzystwo Naukowe Płockie****

Nauka w Polsce jest niedoceniana. Dotyczy to ogółu społeczeństwa, jak i polityków. Często niezrozumienie złożoności nauki związane jest z politykami stojącymi na czele resortów za to odpowiedzialnych. W tej sytuacji trudno się dziwić, że organizacje wspierające działalność naukową i ją promujące, tj. towarzystwa naukowe, są marginalizowane.

Tymczasem, w obliczu niebywałych wyzwań, przed którymi stoi dzisiejszy świat, na szereg pytań, zagrożeń, niebezpieczeństw może odpowiedzieć tylko nauka.

W ostatnim tysiącleciu liczba ludności na świecie wzrosła z 250 milionów do 8 miliardów. Wzrost ten ma charakter wykładniczy, a w latach 1900–2000 średnioroczne tempo wynosiło 1,5 proc. W ostatnich latach spadło do 1,3 proc. Prognozy ONZ przewidują do roku 2050, że ludność świata wzrośnie do 10 miliardów. Przyrost ludności nie będzie równy w różnych częściach świata. Najwyższy przyrost będzie w Azji i Afryce. Przewiduje się, że Polaków w 2050 roku będzie o 4,2 miliona mniej niż dzisiaj.

* Zbigniew Kruszewski, prof. – prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, zastępca przewodniczącej Rady Towarzystw Naukowych Polskiej Akademii Nauk, rektor Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku.

** Referat wygłoszony podczas konferencji naukowej pt. *Rola towarzystw regionalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów*, która odbyła się 14 czerwca 2024 r. we Włocławku, a została zorganizowana przez Radę Towarzystw Naukowych PAN oraz Włocławskie Towarzystwo Naukowe z okazji 45-lecia WTN.

Mamy obecnie do czynienia z bezprecedensową skalą aktywności gospodarczej człowieka (wytwarzany w ciągu roku PKB jest dziś niemal 40 razy większy niż w roku 1900)¹. Tak duży wzrost produkcji nastąpił w wyniku postępu naukowo-technicznego. Uważa się, że przez pierwsze 1800 lat naszej ery wzrost ten wynosił średniorocznie ok. 0,1 proc. i praktycznie niezauważalnie wpływał na wzrost poziomu życia ludności. Prawdziwe przyspieszenie rozwoju, do obecnych 3,5 proc. średniorocznie, nastąpiło dopiero w ciągu ostatnich 220 lat, dzięki czterem kolejnym rewolucjom. Pierwszą rewolucję wywołała maszyna parowa, drugą symbolizuje elektryczność, trzeciej symbolem jest komputer i rozpoczętej czwartej to Internet i sztuczna inteligencja.

Skala działalności gospodarczej człowieka jest dziś nieporównywalna z czymkolwiek, co występowało w minionych wiekach. Ten wzrost wiąże się z niewiarygodną ingerencją człowieka w środowisko naturalne. Oczywistym jest, że ta działalność ściśle związana jest z rozwojem nauki i techniki.

„Dzięki postępowi, początkowo bardzo powolnemu i bazującemu na przypadkowych obserwacjach, potem (zwłaszcza od końca XIX wieku) silnie wspomaganemu przez naukę np. produkcja żywności zwiększała się znacznie szybciej niż liczba ludności świata (przykładowo, w ciągu 50 lat produkcja żywności wzrosła trzykrotnie, przy dwukrotnym wzroście liczby ludności)”².

Działania człowieka nie są jednak obojętne dla planety, środowiska naturalnego. Przez wieki człowiek bał się natury, był zdany na jej kaprysy. Dziś to człowiek jest w stanie niszczyć planetę, zmierza do zagłady. Nie ma wątpliwości, że istnieje problem wyczerpywania się wielu surowców, ale może nie jest to najistotniejsze. Surowce te prawdopodobnie będzie można zastąpić innymi, np. lit i nikiel niezbędne do produkcji baterii. O wiele większym problemem, który

¹ W.M. Orłowski, *Czy widać już granice wzrostu gospodarczego? Co w tej sprawie może zrobić nauka*, w: *Wystąpienia i wykłady inauguracyjne rok akademicki 2022/2023*, Wyd. Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Warszawa 2023, s. 152.

² W.M. Orłowski, *Czy widać już granice...*, dz. cyt., s. 154.

wywołał wzrost gospodarczy i przyrost ludzi na świecie, są zachodzące od ponad wieku zmiany klimatyczne. Od początku XX wieku temperatura powierzchni Ziemi podniosła się o 1,2 stopnia Celsjusza, przy czym największe wzrosty odnotowano w Europie, na Bliskim Wschodzie, na Syberii i na terenach arktycznych. Powszechnym akceptowanym w świecie naukowym wytłumaczeniem tego zjawiska jest wzrost emisji gazów cieplarnianych.

Nie ma jednak jednoznacznej odpowiedzi czy światowy rozwój nauki i techniki będzie mógł skutecznie przeciwstawić się wyzwaniom i potrzebom, które kreuje człowiek. Jednak warto zwrócić uwagę, że postęp naukowo-techniczny ma charakter wykładniczy, co powinno pozwolić na zmniejszenie zasobochłonności produkcji. Zjawisko to widać wyraźnie w technologiach informatycznych: w ciągu minionych 50 lat, dzięki postępowi w nauce efektywność energetyczna mierzona w MIPS (milionach informacji na sekundę) uzyskana z 1 wata mocy rosła rocznie średnio o 34 proc., a koszt mierzony ceną 1 MB (megabajta) pamięci co roku spadał o 30 proc. Sztuczna inteligencja potrzebuje ogromnej ilości energii elektrycznej.

Współpraca nauk humanistyczno-społecznych i technicznych może wypracować zmiany w systemie gospodarczym, które ograniczać będą negatywny wpływ na środowisko. Zmiany te mogą prowadzić do pożądanej (optymalnej) struktury konsumpcji i technologii wytwarzania. Jak też, mogą podążać w stronę energetyki neutralnej dla klimatu (wg. planów Unii Europejskiej możliwe to jest już w roku 2055), a także gospodarki obiegu zamkniętego, minimalizującej zużycie zasobów nieodnawialnych niezbędnych do produkcji. Postęp w medycynie będzie wpływał na wydłużenie życia. Wszystkie te działania związane są z rozwojem nauki. Ludzie muszą świadomie korzystać z dobrodziejstw rozwoju gospodarczego i danego im dobrostanu życia, w zamian za zmieniony styl życia dający się pogodzić ze zrównoważoną konsumpcją dóbr planety.

Potrzebujemy mądrości, by wiedzieć jak żyć i jakie podejmować decyzje. Wiemy jednak, że możemy mówić tylko o dążeniu do mądrości, a nie jej posiadaniu. Nie można być mądrym i jednocześnie o tym wiedzieć. Stąd moje wystąpienie nie może być zbyt mądre, gdyż

jedną z cech mądrości jest niepewność. Tadeusz Kotarbiński twierdził: „Mądrość sama sobie nie ufa, głupota sama sobie udziela kredytu bez granic”³.

Kolejną cechą mądrości jest pokora. Pokora jest podstawą mądrości pomimo, że u wielu jest cnotą skompromitowaną. Można rzec, że pokora jest prawdą o sobie⁴. Mądrość nie mądry się wiele. Mądrość to rozumne, czyli rozumiejące, rozeznanie co do dobra własnego i innych. To praktyczna umiejętność określania miar i granic. Być rozumnym, czyli mądrym, to być zdolnym do otwartej rozmowy, zrozumienia innych i podejmowania rozważnych decyzji. Mądrość, w przeciwieństwie do głupoty ma odwagę myśleć. Stanisław Jerzy Lec stwierdził kiedyś: „Ludzie lubią takie myśli, które nie zmuszają do myślenia”. Myślenie jest czymś tak oczywistym jak procesy życiowe człowieka. Arystoteles uznawał myślenie za istotę życia ludzkiego.

Mądrość to myślenie, które kieruje się dobrem: wobec najbliższych i ogółu ludzkości, zwierząt, planety. Potrzebujemy mądrych relacji osobistych, stosunków społecznych, instytucji i prawa, polityki: która nie wyklucza, lecz łączy, która nie akceptuje nierówności, która nie wyprowadza poza kategorie moralne całych grup społecznych – kobiet, imigrantów, osób rasowo i kulturowo odmiennych. Potrzebujemy polityki i działań, które czynią dobro w sposób przemyślany. Bo tak, jak myślenie potrzebuje dobra, tak dobro – myślenia.

Działania te zachodzą w obrębie szeroko rozumianej kultury, gdyż edukacja i nauka są w jej obrębie oddziaływania. Wydaje się, że kultura jest najważniejsza w paradygmacie bycia. Wyjaśnia to dobitnie anegdota: w trakcie II wojny światowej, minister wojny w rządzie Winstona Churchilla narzeka na brak środków na produkcję broni i amunicji. Churchill pyta go, które fundusze chciałby przesunąć, minister proponuje, by zabrać je z kultury. Churchill pyta: „To po co będziemy toczyć tę wojnę?”.

³ T. Kotarbiński, *Myśl i słowa*, wyb. L. Kiejzik, T. Hańczuk, Wyd. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, Zielona Góra 1991, s. 9.

⁴ T. Gadacz, *O mądrości*, w: *Wystąpienia i wykłady inauguracyjne rok akademicki 2022/2023*, dz. cyt., s. 54–55.

„W rozwoju cywilizacji znaleźliśmy się współcześnie w sytuacji szczególnej. Szeroki dostęp do wiedzy, olbrzymi rozwój nauki i nowych technologii nie tylko nie wyhamował bezmyślności, ale wręcz ją pogłębił, a może tylko ujawnił. Można mieć wrażenie, że doświadczamy obecnie jakiejś wyjątkowej intensyfikacji irracjonalizmu, braku krytycznego myślenia, naiwności, kwestionowania naukowych autorytetów...⁵”, dobrym przykładem może być stosunek wielu osób do szczepionek, do ocieplenia planety, do praw fizyki, itp.

Trwałość, relatywizm, wybór, powstawanie wartości uwarunkowane są sytuacją polityczną, społeczno-ekonomiczną, poziomem kultury, przyjętym światopoglądem, a także wzorcami osobowymi. Każdy człowiek kieruje się przyjętymi przez siebie wartościami. Na ich wybór wpływa wychowanie, a następnie samowychowanie – swoista korekta systemu wartości. Między człowiekiem a jego środowiskiem, otoczeniem, zachodzi ustawiczna wymiana informacji, wiedzy – zachodzi proces edukacji. Uznawane wartości silnie związane są z kulturą⁶.

W Polsce po 1989 roku systematycznie zmieniamy paradygmat bycia na paradygmat posiadania. Przestało się liczyć to, kim jesteśmy, a liczy się to, co posiadamy. Forma bycia dla drugiego, staje się często zapomniana współcześnie. Przestaje ona nadawać sens działaniom bezinteresownym, całkowicie dobrowolnym. Współczesny Polak „zachłyśnięty” jest wartościami materialnymi, wzrostem gospodarki, pragnie w tym procesie uczestniczyć i być jego beneficjentem. W tworzonym, nastawionym konsumpcyjnie społeczeństwie zapomina o wartościach wyższych, np. badania IBRIS przeprowadzone w 2024 roku wskazują, że coraz mniej Polaków jest skłonnych przelać krew za wolność ojczyzny⁷.

Dziś w erze mobilności i kosmopolityzmu, coraz większa liczba ludzi uważa, że może żyć wszędzie, że spokój i dostatek są ważniejsze

⁵ Tamże, s. 56.

⁶ Z. Kruszewski, *Aksjologiczny wymiar funkcjonowania towarzystw naukowych*, w: Z. Kruszewski, *Towarzystwa naukowe – niedoceniane organizacje*, Wyd. TNP, WNN Novum, Płock 2000, s. 126–127.

⁷ I. Kacprzak, *Pokolenie katastrof*, „Rzeczpospolita”, z 9 III 2024.

od języka czy miejsca na Ziemi⁸. Dla Polaków obce stają się słowa Władysława Broniewskiego, urodzonego i mieszkającego wiele lat w Płocku: „Są w ojczyźnie rachunki krzywd, obca dłoń ich nie przekreśli, ale krwi nie odmówi nikt”. Tylko 16 proc. badanych zgłosiłoby się na ochotnika do wojska, a jedna trzecia chciałaby być wolontariuszami w przeróżnych pracach na rzecz frontu, ale poza nim. Za granicę wyjazd w razie napaści na Polskę, deklaruje 33,4 proc. Nie inaczej jest w Europie. Z sondażu Gallupa dla Politico wynika, że w przypadku, gdyby ich kraj brał udział w wojnie, tylko 32 proc. Europejczyków byłoby skłonnych walczyć. Zapominamy, że Cesarstwo Rzymskie padło pod naporem barbarzyńców. Wysoko rozwinięte Cesarstwo Bizantyjskie zostało zawojowane przez niżej rozwiniętych Turków Osmańskich. Wielka, bogata i cywilizacyjnie stojąca wysoko Ruś Kijowska została wzięta w długą niewolę przez hordy mongolskich koczowników.

Dziś w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, teoretycznie państwa europejskie są wielokrotnie silniejsze pod względem gospodarczym i wojskowym, gdyby się zjednoczyły i przyjęły wspólny front, ale czy jest to możliwe? Jednak poszczególne kraje Europy, jak i indywidualne osoby dbając o partykularne interesy bezrefleksyjnie nie przywiązują do tego zagrożenia większej uwagi.

Postęp cywilizacyjny stopniowo wyzwolił osobę ze zbiorowości i z podporządkowania jej regułom. Ludzie indywidualnie coraz bardziej stawiają na samorealizację, karierę i dobrobyt osobisty. Przywiązanie do ojczyzny ma w dużym stopniu charakter deklaracyjny. Konsument przestaje być obywatelem – zauważył to przed laty Zygmunt Bauman.

Dla polityków społeczeństwo zatamizowane i bierne, skupione wyłącznie na potrzebach materialnych, jest wygodne. Utrwała *status quo*, w którym dominują obecne elity polityczne. Praktyka polityczna z lewa i prawa wyeliminowała więzi wspólnotowe, zastąpiła je plemiennymi wojenkami, jako formą rozrywki. Wyparty został prawdziwy patriotyzm, przywiązanie do tożsamości narodowej. Nie wymaga się wysiłku dla ambitnych celów, całościowych wizji.

⁸ M. Strzembosz, *Kultura walutą niepodległości*, „Rzeczpospolita”, z 8 V 2024.

Wystarcza wzrost gospodarczy, by jak najwięcej mieć. Zaistniał fundamentalny błąd, polegający na tym, że politykę uznano za część nauki. Poseł, senator, radny, burmistrz, wójt wypowiada ostateczne prawdy, uważa, że ma monopol na wiedzę. Chce uznania swoich racji i decyzji. My jako społeczeństwo zapominamy o kulturze i nauce.

W Polsce XXI wieku kultura i nauka jest na ostatnim miejscu, politycznie pogardzana i nieistotna. Prowadzi to, jak zauważa prof. Andrzej Białas do sytuacji: „Obserwuję ze zgrozą, jak w kształtowaniu opinii nauka jest zastępowana przez gusła, uczeni przez szalbierzy, a fakty przez złudzenia”⁹. Ale te czasy się kończą. Albo Polska odbuduje wspólnotę, albo ryzykujemy, że Polska będzie zmarginalizowana i nie licząca się w obliczu zagrożeń występujących w pierwszym ćwierćwieczu XXI wieku.

Niebagatelną rolę w naszych czasach powinny odgrywać towarzystwa naukowe. To one przez swoją działalność przybliżają znaczenie nauki i kultury w życiu człowieka. Są one osadzone w długiej historii państwa polskiego. Ograniczając się tylko historycznie do towarzystw ogólnych, które zrzeszają ludzi nauki z różnych dziedzin, powstały one już w XIX wieku. Najstarsze z nich działają do dziś, jak Towarzystwo Królewskie Warszawskie Przyjaciół Nauk powstałe w 1800 roku, dziś Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Towarzystwo Naukowe Krakowskie (1816), z którego wyrosła Polska Akademia Umiejętności, Towarzystwo Naukowe Płockie, zawiązane w 1820 roku, czy ponad 30 lat później Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk powstałe w 1857 roku. Dalsze powstawały w początkach XX wieku czy po II wojnie światowej. Znakomitym przykładem towarzystw ogólnych regionalnych jest powstałe w ostatnich latach tj. w 1979 roku – Włocławskie Towarzystwo Naukowe. Szacuje się, że obecnie w Polsce funkcjonuje 38 towarzystw regionalnych ogólnych.

⁹ A. Białas, *Polskie towarzystwa naukowe jako skarb narodowy*, w: *Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*, pod red. A. Gulczyńskiego i Z. Kruszewskiego, Wyd. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań 2019, s. 19.

Towarzystwa naukowe w Polsce ogółem skupiają ok. 500–600 tysięcy osób. Naukowców zatrudnionych na uczelniach, w instytutach badawczych, klinikach jest ok. 70 tysięcy. Można więc przyjąć, że towarzystwa naukowe powiększają dziesięciokrotnie liczbę osób, która w Polsce jest zainteresowana bezpośrednio sprawami szeroko rozumianej nauki i kultury. A przecież powinno być dla każdego zrozumiałe, że obywatele, narody potrzebują nie tylko osób zawodowo związanych z nauką ale również społeczników, którzy działają w tej sferze. To członkowie towarzystw stanowią największą siłę w kraju, która propaguje i wyjaśnia, przybliża wyniki badań i osiągnięcia naukowe. Należy ubolewać, że niezależnie od opcji politycznej, rządy i politycy nie znajdują zrozumienia dla ważności w życiu społecznym edukacji naukowej.

We współczesnym świecie Polska znacząco odstaje w inicjatywach naukowych, własnych rozwiązaniach technicznych i technologicznych. Bez szerokiego zrozumienia zagrożeń wynikających z niedoceniań nauki, politycy i społeczeństwo nie będzie skłonne do przeznaczania większych środków z budżetu państwa i Unii Europejskiej na rozwój i promocję nauki i kultury. Polacy, jako świadomi obywatele powinni postrzegać i rozumieć sens oraz cel tych wydatków. W państwie, mieście, ważny jest chodnik, ulica, droga, plac, ale one nic nie wymyślą, nie wniosą nic do rozwoju, nie będą w stanie konkurować z krajami, które rozwijać będą sztuczną inteligencję, opiekę zdrowotną czy mądrze zarządzać swoimi zasobami. Przekonanie społeczeństwa do zmiany priorytetów wymaga zaangażowania i pracy wielu instytucji. Naprzeciw tym potrzebom wychodzą towarzystwa naukowe, jako organizacje niezależne od uczelni, instytutów naukowych i innych organizacji znajdujących się w strukturach państwa. Towarzystwa w swojej działalności kierują się etosem naukowym, związanymi z nim wartościami wzorów i norm wyrastających z kultury akademickiej. Szczególnego znaczenia nabiera postępowanie zgodnie z określonymi zasadami w przypadku regionalnych ogólnych towarzystw naukowych. Skupiają one osoby z różnych dziedzin naukowych, teoretyków i praktyków, miłośników i hobbystów nauki. Zasady ich postępowania lub pewne jego elementy wynikają ze zwyczajów akademickich.

Wspólnota towarzystwa regionalnego ogólnego to jest grupa ludzi, która przyjęła określone wartości i chce je wspólnie realizować. Proces kształtowania wartości ulegał przeobrażeniom na przestrzeni lat w wyniku przemian polityczno-społecznych w Polsce. Inny był w okresie zaborów, w warunkach utraty niepodległości, inny w okresie odradzania się państwa polskiego przed stu laty, inny jest po kolejnych przemianach ustrojowych, w tym sprzed trzydziestu pięciu lat, jeszcze inny – w ostatnich latach.

Stowarzyszenia naukowe prowadząc działalność, dostosowują się do warunków społecznych, politycznych, gospodarczych. Są one istotnym elementem nauki i kultury charakteryzującym się wielością celów, funkcji, form. Podlegają ciągłym procesom zmiany.

Towarzystwa naukowe ogólne – od zarania były miejscem kształtowania różnego rodzaju wartości ludzi nauki, jak też swoich członków. Organizacje te były i są odpowiedzialne za budowanie wspólnoty, tworzonej przez kulturę. Wpływają na swoje otoczenie społeczne i na jego rozwój. Aspirują do podnoszenia poziomu lub rozszerzenia zakresu mądrości i wiedzy osób z otoczenia swojego oddziaływania.

Za aplikację przedstawionych rozważań posłuży jedno z najstarszych funkcjonujących regionalnych towarzystw naukowych – Towarzystwo Naukowe Płockie.

Na początku XIX wieku w Królestwie Polskim ożywił się ruch kulturowo-umysłowy, który wpisywał się w ruch Oświecenia. Na czele ministerstwa oświaty stał Stanisław Kostka Potocki, człowiek o bardzo nowoczesnych poglądach, tworzący instytucje naukowe i szkoły. Rodziła się idea łącząca ze sobą wartości narodowości, regionalizmu, obywatelskości oraz nauki. Zjawiska te trafiły na bardzo korzystny grunt w Płocku, liczącym wówczas ok. 6300 mieszkańców. Wynikało to z sytuacji społeczno-politycznej miasta, jak też istnienia bardzo dobrej, z tradycjami od 1180 roku Szkoły Wojewódzkiej liczącej ok. 300 uczniów, z rektorem Kajetanem Morykonim. K. Morykoni podjął inicjatywę utworzenia przy Szkole Wojewódzkiej towarzystwa naukowego, którego zadaniem miało być: „[...] upowszechniać

i wznowić, ile możliwość dozwoli oświecenie w kraju”. Pierwsze założycielskie zebranie odbyło się 3 czerwca 1820 roku w Szkole Wojewódzkiej Płockiej; zaakceptowano Statut i wybrano władze. Prezesem został biskup ordynariusz płocki, senator, Adam Prażmowski, a sekretarzem K. Morykoni. W rozdziale pierwszym Statutu zapisano: „[...] towarzystwo za główny cel staranności postanawia zebrać i opisać dokonany obraz Województwa Płockiego. Wzywając przeto pomocy wszystkich obywateli, zamyśla:

- a) zgromadzić wiadomości wyjaśniające pomniki dziejów rodowych...
- b) opisać rzeczy godniejsze uwagi, mogące służyć do publicznego użytku albo do pomnażania dotychczasowej z nich korzyści...”.

Towarzystwo podjęło aktywną działalność, włączając w nią młodzież. K. Morykoni w 1821 roku uzyskał zgodę na prowadzenie biblioteki pod nazwą Biblioteka Publiczna i Szkolna Województwa Płockiego oraz muzeum jako Muzeum Publiczne i Szkolne Województwa Płockiego, które dało początek obecnemu Muzeum Mazowieckiemu w Płocku. Jednak klimat polityczny pogarszał się z każdym rokiem funkcjonowania, a władze carskie zaostrzyły represje w stosunku do wszystkich zamierzeń związanych z obroną narodowych wartości. Śmierć K. Morykoniego w grudniu 1830 roku i klęska powstania listopadowego w 1831 roku oraz nasilające się prześladowania władz carskich stały się przyczyną zamarcia działalności Towarzystwa.

Wartością ponadczasową z pierwszego okresu funkcjonowania Towarzystwa Naukowego w Płocku było rozbudzenie uczuć patriotycznych, potrzeb oświatowych oraz podtrzymanie kultu narodowego w sytuacji wzrostu ucisku zaborcy i faktycznego nieistnienia polskiej państwowości. Wartością też są prace badawcze i opracowania K. Morykoniego i Hipolita Gawareckiego, które dały początek badaniom historycznym nad dziejami Płocka i regionu.

Na początku XX wieku sytuacja społeczno-polityczna radykalizowała się. Nastroje niezadowolenia objawiły się w latach 1905–1907 przeciwko rusyfikacji i uciskowi ekonomicznemu. Zamieszki na Mazowszu wskazywały, że była to walka o wyzwolenie narodu z elementami wydarzeń rewolucyjnych robotników.

Działania te jednak nie przyniosły pogorszenia stanu politycznego Polaków. Zahamowały proces rusyfikacji i zapoczątkowały tworzenie się polskiego szkolnictwa. Przykładowo w 1906 roku powstało Gimnazjum Męskie w Płocku – dzisiejsze Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły z polskim językiem nauczania. Walka o polską oświatę stała się dla ówczesnej ludności, broniącej podstaw kultury narodowej naczelnym zadaniem. Był to czas formowania narodu w coraz większym stopniu świadomego swojej podmiotowości, jak i tożsamości opartej na wartościach własnej kultury.

W roku 1902 Józef Zieliński, w obliczu bankructwa (majątku w okolicach Skępego) zdecydował się przekazać do Płocka w darze cenne zbiory w liczbie ok. 20 tysięcy woluminów, które przez 30 lat gromadził jego ojciec Gustaw Zieliński. Księgozbiór Skępski zawierał m.in. *Statut* Jana Łaskiego z 1506 roku, pierwsze wydanie *De revolutionibus orbium coelestium* Mikołaja Kopernika z 1543 roku wydane w Norymberdze, komplet *Los Caprichos* Francisca Goi z 1799 roku i wiele, wiele innych cennych obiektów. Klimat społeczno-polityczny i potrzeba zabezpieczenia zbiorów Biblioteki Skępskiej sprzyjały reaktywacji funkcjonowania towarzystwa naukowego. Społecznicy skupieni wokół 30-letniego lekarza Aleksandra Macieszy, który przyjechał do Płocka z Tomska na Syberii w grudniu 1906 roku, zgłosili Statut Towarzystwa Naukowego Płockiego do rejestracji.

Pierwsze zebranie organizacyjne reaktywowanego Towarzystwa odbyło się 23 marca 1907 roku, przyjęto 33 osoby. Prezesem został A. Maciesza, który tę funkcję sprawował do swojej śmierci w 1945 roku. W swojej notatce autobiograficznej w 1929 roku, A. Maciesza napisał: „Zamiłowania i zapału do badań i pracy regionalnej szczególnie nabrałem po bliższym poznaniu dziejów Towarzystwa Naukowego, które istniało od roku 1820... Było ono instytucją wybitnie regionalistyczną... Przy pierwszej sposobności postaraliśmy się powtórnie powołać do życia tę instytucję pod dawną nazwą...”¹⁰.

¹⁰ M. Kieffer, *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Płockiego*, w: *Towarzystwo Naukowe Płockie 1820–1830 – 1907–1957. Szkice i materiały*, Wyd. TNP, Płock 1957, s. 25.

Dr Maciesza nadawał ton pracy, swoją pasją i zaangażowaniem zarażał innych, potrafił skupiać wokół siebie ludzi zamiłowanych do pracy społecznej. Wszystkich ich charakteryzowała chęć ratowania dóbr kultury i narodowości polskiej. Rozwijano wszechstronną działalność regionalną. Gromadzono pamiątki rodzinne m.in. okresu powstania listopadowego i styczniowego. Za obowiązek Towarzystwa uważano krzewienie nauki, w tym gromadzenie danych naukowych dotyczących guberni płockiej. Zdaniem A. Macieszy badania naukowe powinny być prowadzone głównie do celów praktycznych. Prezes był aktywnym działaczem Macierzy Polskiej, stąd Towarzystwo realizowało zadania oświatowe, nie wyłączając nawet nauczania początkowego. Uważano edukację za obowiązek patriotyczny, chociaż praca ta zabierała dużo czasu i energii.

Dzięki kredytom w 1908 roku Towarzystwo nabyło ze sumę 24 tysięcy rubli budynek zabytkowy z XV wieku przy Rynku Kanonicznym 8. Jest to najstarszy budynek mieszkalny w Płocku, który pozostaje siedzibą stowarzyszenia do dziś¹¹. W dniach odzyskania niepodległości przez Polskę Płock liczył ok. 30 tysięcy mieszkańców. Był miastem zniszczonym z ogromnymi problemami żywnościowymi i bezrobociem. Trudności gospodarcze i społeczne Płocka miały cechy trwałości. Członkowie Towarzystwa starali się rozwiązywać problemy gospodarcze. Wartością stało się zaspokoić podstawowe problemy egzystencjonalne ludności. Pomimo tych trudności, członkowie Towarzystwa uważali sprawy oświaty i edukacji za równie ważne. Zakładano, że „Płock winien być miastem uniwersyteckim, wojewódzkim i przemysłowym”¹². Do sukcesów Towarzystwa w tamtym okresie należy zaliczyć otwarcie w 1932 roku pracowni naukowej przy Bibliotece im. Zielińskich. Na regularny zakup książek w zasadzie zawsze brakowało pieniędzy. Zbiory powiększano dzięki darom instytucji, np. Polskiej Akademii Umiejętności, Poznańskiego

¹¹ M. Kieffer-Kostanecka, *Towarzystwo Naukowe Płockie*, w: *Dziesięć wieków Płocka. Wybrane tematy*, pod red. J. Chojnackiego, wyd. 3, Wyd. TNP, Płock 1969, s. 107.

¹² M.M. Stogowska, *Rola intelektualna i kulturotwórcza Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1820–1830, 1907–1939*, Wyd. TNP, Płock 1998, s. 161.

Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Biblioteki Kórnickiej, Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Bałtyckiego i innych instytucji, jak też osób prywatnych, w dużej mierze członków Towarzystwa. Duże zbiory przekazał Władysław Smoleński i Ludwik Kunkiel.

Dzięki darom wzbogacało się również muzeum. Pozwalało to na organizowanie stałych, jak i okazjonalnych wystaw i pokazów. Tradycyjnie zbierano okazy przyrody, archeologii, numizmaty, meble, obrazy, broń, rzemiosło artystyczne. Brak pomieszczeń na zgromadzone zbiory wymusił potrzebę nabycia kolejnego budynku. Kupiono w 1927 roku XIX-wieczny klasycystyczny dom „Pod Opatrznością” przy Rynku Kanonicznym 2, za sumę 11 600 zł i 1100 dolarów, w którym do dzisiaj znajduje się Biblioteka im. Zielińskich. Środki pochodziły z darowizny Melanii Stokowskiej, L. Kukła, Kasy im. Mianowskiego oraz Wydziału Nauki Ministerstwa Oświecenia Publicznego i Funduszu Kultury Narodowej.

Znaczącym osiągnięciem Towarzystwa w tamtym okresie, było wydanie w latach 1929, 1931, 1934 „Rocznika Towarzystwa Naukowego Płockiego”, w którym zamieszczano opracowania naukowe i społeczno-kulturalne. Rocznik wydawany jest również obecnie.

W okresie międzywojennym podstawowymi formami działalności były posiedzenia, na których referowano własne prace członków. Tematyka tych opracowań była bardzo rozległa, ale główny nurt dotyczył regionalizmu, któremu A. Maciesza starał się nadać charakter naukowy.

Towarzystwo w tamtym okresie działalności, jak i później, miało wielkie kłopoty finansowe. Brak było stałych dochodów, a składki członkowskie i okazjonalne darowizny nie wystarczały. Pomimo życzliwości władz centralnych, nie udawało się uzyskać stałej dotacji z Funduszu Kultury Narodowej. Dotacje od władz samorządowych były sporadyczne. Środki wypracowano częściowo dzięki wydawnictwom, wynajmowi lokali i bardzo dużej działalności nieodpłatnej członków. Oprócz wypełniania ważnych funkcji zawodowych, członkowie Towarzystwa byli społecznikami „z krwi i kości”, świadczyli pomoc potrzebującym i głodnym mieszkańcom Płocka, angażowali się

w działalność edukacyjną i oświatową, a także gospodarczą i budowę infrastruktury miasta. Uważali, że nauka i edukacja społeczeństwa przyczynia się do poprawy jego warunków bytowania i znacząco wpływa na rozwój kultury i relacji międzyludzkich.

Przedstawione początki kształtowania się jednego z najstarszych funkcjonujących ogólnych regionalnych towarzystw naukowych, wskazują na mądrość i przewidywalność członków założycieli. Ludzie ci kierowali się i ich następcy kierują się myśleniem humanistycznym, traktując to jako służenie i rozumienie innych, ich pragnień i problemów. Jednak zawsze z poszanowaniem ich własnych dróg rozwoju, a w szczególności godności i wolności. Wartości te można odnaleźć w tematyce posiedzeń naukowych, w wydawanych publikacjach, w organizowanych wystawach, w działalności charytatywnej.

Chociaż środowisko członków Towarzystwa jest zróżnicowane, jednak zawsze przyświeca mu wspólny cel w działalności na rzecz dobra kraju, regionu, społeczności lokalnej, współpracy, wzajemnego szacunku, wychowania, poczucia misji. Misji wynikającej z etosu naukowego charakteru funkcjonowania organizacji. Towarzystwo stara się być miejscem kształtowania systemu wartości swoich członków, jak również osób ze swojego otoczenia. Działania te mają przyczynić się do szeroko rozumianego dobra: wiązania świata nauki ze społeczeństwem, ideą samorządności i odpowiedzialności, lokalnej pamięci historycznej i dziedzictwa narodowego, kultury, edukacji, budowania wspólnoty.

„W misję zapoczątkowaną u zarania Towarzystwa Naukowego Płockiego niewątpliwie wpisują się współczesne działania m.in.:

- 1) rozwoju edukacji i związanej z nią refleksji teoretycznej służącej potrzebom konkretnego środowiska Towarzystwa, regionu Płocka, ale też kraju;
- 2) udziału w obszarze edukacji wielu aktywnych, społecznie działających prelegentów (naukowców, nauczycieli, działaczy, kolekcjonerów);
- 3) w zakresie estetyki (różne formy poznawcze, m.in. muzyki, malarstwa, fotografii, rzeźby, architektury);

- 4) w zakresie prowadzenia prac naukowych, dotyczących różnych dziedzin i dyscyplin naukowych: oświaty, ekologii, politologii, historii czy ekonomii;
- 5) w zakresie wspierania osób ubiegających się o stopnie naukowe (seminarium doktoranckie, granty, możliwości publikacji, udostępnianie materiałów źródłowych, archiwalnych);
- 6) w obszarze wydawniczym, umożliwiającym publikowanie artykułów naukowych w kwartalniku „Notatki Płockie” lub w „Roczniku TNP” czy wydawanie zwartych monografii, opracowań naukowych (wsparcie finansowe jak i redakcyjne i wydawnicze);
- 7) w zakresie wspierania różnych środowisk lokalnych: integracji środowiska naukowego, szkół ponadgimnazjalnych, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji wolnego czasu i wypełniania go treściami kulturalnymi, poznawczymi, popularyzującymi wiedzę itp.;
- 8) propagujące wartości wielokulturowe, poznawanie kultur i obyczajowości innych narodów, osób mieszkających obok nas lub w sąsiednich krajach;
- 9) w zakresie poszanowania praw człowieka, wspólnych wartości, ideałów, odpowiedzialności za przyrodę i otaczające nas środowisko, zrównoważony rozwój przemysłu (szczególnie jest to ważne dla Płocka, w którym istnieje największy kombinat petrochemiczny w Polsce);
- 10) w udostępnianiu i popularyzowaniu książek, materiałów źródłowych, archiwalnych, dokumentów, przez Bibliotekę im. Zielińskich Towarzystwa. Biblioteka jest największą skarbnicą książki na Mazowszu z wyłączeniem bibliotek warszawskich;
- 11) innowacyjne w udostępnianiu materiałów biblioteki przez ich digitalizowanie, co pozwala na obcowanie ze starodrukami, unikalnymi publikacjami, (katalog w Bibliotece im. Zielińskich jest w pełni na nośnikach elektronicznych);
- 12) w obszarze samokształcenia – Towarzystwo stwarza szerokie możliwości, sprawiając, że samo uczenie się jest swoistą przyjemnością, uczenie staje się procesem ciągłym, ułatwiającym

pokonywanie trudności w rozwiązywaniu problemów, które niesie życie;

- 13) działalność w Towarzystwie i na rzecz Towarzystwa to szkoła umiejętności i twórczego działania dla społeczników, członków towarzystwa”¹³.

Przedstawiony powyżej katalog działalności nie wyczerpuje wszystkich podejmowanych inicjatyw, jak i z tym związanych oddziaływań na środowisko przestrzeni Towarzystwa. Należy podkreślić, że oddziaływania te dotyczą osób dorosłych spoza systemu formalnej edukacji, jak i dzieci i młodzieży, która jest w tym systemie. Obecne formowanie wartości napotyka szereg trudności, które wynikają z konsumpcyjnego modelu życia wielu osób, co zostało podkreślone wcześniej.

W podsumowaniu można uznać, że regionalne ogólne Towarzystwo Naukowe Płockie realizuje etos naukowy jako swoją zasadę funkcjonowania, przez: a) kształtowanie świadomości, więzi lokalnych oraz postaw regionalistycznych; b) umacnianie miejscowej tożsamości; c) przyczynianie się do przekazywania dziedzictwa kulturowego następnym pokoleniom; d) budowanie, utrwalanie i rozpowszechnianie miejscowej historii; e) kształtowanie kultury dialogu publicznego; f) upowszechnianie wiedzy o Płocku i Mazowszu Płockim, w kraju i za granicą; g) przyczynianie do budowania społeczeństwa wiedzy; h) funkcjonowanie samorządne, odpowiedzialne, autonomiczne, niezależne od władz państwowych i lokalnych przyczynia się do budowania społeczeństwa obywatelskiego, opartego na patriotyzmie do własnego regionu i ojczyzny; i) przyczynianie się do wzrostu dobrostanu społeczeństwa¹⁴.

Towarzystwo Naukowe Płockie wrosło w społeczeństwo Mazowsza i regionu Płockiego, należy mieć nadzieję, że mimo różnych trudności przetrwa i będzie służyło społeczeństwu przez kolejne pokolenia. A etos naukowy będzie zasadą funkcjonowania tego ogólnego Towarzystwa.

¹³ Z. Kruszewski, *Towarzystwa naukowe – niedoceniane organizacje*, dz. cyt., s. 375–376.

¹⁴ Tamże, s. 377–378.

Problemy towarzystw naukowych w świetle obowiązującego prawa**

Towarzystwa naukowe działające w Polsce mają bogatą tradycję, sięgającą historycznie do XVIII wieku i godne szacunku zasługi w podtrzymywaniu tożsamości narodowej w epoce zaborów. Towarzystwa stanowiły emanację społeczeństwa obywatelskiego, gdyż były najczęściej zakładane z pozytywistycznych i patriotycznych pobudek przez światłych obywateli i hojnych darczyńców zbiorów muzealnych i bibliotek. W ramach swojej działalności organizowały odczyty, akcje samokształceniowe, ruch biblioteczny i wymianę czasopism, umożliwiały popularyzację. Używane często określenie „społeczny ruch naukowy” w świetle historii towarzystw ma swoje głębokie uzasadnienie. Okres dwudziestolecia międzywojennego sprzyjał kontynuacji pracy towarzystw, szczególnie w aspekcie upowszechniania wiedzy i pielęgnowania tradycji regionalnych. Po 1945 roku współpraca towarzystw z instytucjonalnymi jednostkami naukowymi i samorządem terytorialnym układała się dość poprawnie. W latach 1952–1989 działalność około 90 towarzystw naukowych była finansowana przez Polską Akademię Nauk. Zmiana ustroju po 1989 roku nie wpłynęła na status społecznego ruchu naukowego w Polsce, postrzegany jako użyteczne hobby pasjonatów wiedzy. W polityce naukowej państwa nie docenia się naukowego, kulturowego i więziotwórczego potencjału towarzystw, co rzutuje na brak systemowego finansowania towarzystw i malejące zainteresowanie młodych pokoleń pracą w towarzystwach.

* Iwona Hofman, prof. – przewodnicząca Rady Towarzystw Naukowych Polskiej Akademii Nauk, prezes Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, członek honorowy TNP, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS w Lublinie.

** Przedruk z: I. Hofman, A. Grzywacz, Z. Kruszewski, T. Majsterkiewicz, *Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Sześćdziesiąt lat aktywności społecznej*, Warszawa 2024, s. 53–61.

Obecnie wszystkie towarzystwa naukowe działają w oparciu o ustawę z 1989 roku – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późniejszymi zmianami), a Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk funkcjonuje dzięki ustawie o Polskiej Akademii Nauk przyjętej w 2010 roku. Drugim filarem działalności towarzystw jest ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku i kolejne rozporządzenia do ustawy, w których to aktach prawnych nie wymienia się jednak towarzystw naukowych jako podmiotów nauki. Odnosząc się do ram prawnych funkcjonowania towarzystw, należy podkreślić, że przydatne do ich określenia mogą być także ustawy o samorządach terytorialnych, ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (obowiązująca od 1991 roku), ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (przyjęta w 2003 roku). W różnym stopniu implantacja litery tych ustaw dotyczy podstawowych problemów towarzystw naukowych, np. utrzymania zabytkowych siedzib, zbiorów muzealnych, dzieł sztuki, cennych księgozbiorów, itd. Wielość aktów prawnych „zapowiada” niejako problemy towarzystw, czego najświeższym dowodem są dyskusje o ich przyszłości w kontekście planowanych zmian ustaw o PAN oraz o nauce i szkolnictwie wyższym. Nadal aktualne są bowiem m.in. kwestie formalnego uregulowania kryteriów naukowości towarzystw niejako upoważniające do stałych subwencji państwa oraz animacja społecznego ruchu naukowego przez uruchomienie programów instytucjonalnej współpracy z uniwersytetami, instytutami badawczymi, itd.

RTN kilkakrotnie formalizowała postulaty w tych sprawach, m.in. podczas pierwszego, drugiego i trzeciego Kongresu Towarzystw Naukowych, projekcie ustawy przedłożonym Sejmowi VII kadencji, stanowisku z 30 maja 2008 roku, Uchwale I Kongresu Towarzystw Naukowych z 18 września 2013 roku, Uchwale z 16 czerwca 2014 roku w sprawie określenia kryteriów uznawania towarzystw za naukowe, Uchwale III Kongresu z 22 października 2022 roku i innych¹. Swoistą

¹ Szczegółowe informacje oraz przytaczane stanowiska i projekty regulacji znajdują się w książce Z. Kruszewskiego, S. Kunikowskiego, A. Kansego, T. Majsterkiewicza,

panoramę problemów towarzystw naukowych stanowiły zwłaszcza kongresy², a pełne, pierwsze odzwierciedlenie poruszanych kwestii znalazło się w Uchwale z 18 września 2013 roku. W dokumencie tym czytamy m.in.:

[...] towarzystwa naukowe i stowarzyszenia naukowo-techniczne jako społeczna, pozarządowa organizacja naukowa są integralną częścią i jednym z filarów kultury i nauki polskiej także w niepodległej Polsce, stanowiąc obywatelski fundament w środowisku nauki i nauczania.

Następnie w charakterystyce działalności towarzystw wymieniono takie cechy, jak: interdyscyplinarność, ponadlokalność, międzynarodowość, zdolność do inicjowania i weryfikowania badań naukowych, integralność w nauce i kształceniu. Na podstawie najczęściej wymienianych form działania towarzystw, sporządzono katalog celów i zadań:

[...] prowadzenie badań naukowych, w tym badań nad regionem; kształcenie ustawiczne; organizowanie konferencji i kongresów międzynarodowych, krajowych, regionalnych i lokalnych; prowadzenie działalności wydawniczej; prowadzenie bibliotek, muzeów, archiwów i innych; promowanie i popularyzacja kultury, nauki oraz techniki; podejmowanie audytu badań naukowych i eksperckich; podejmowanie projektów na rzecz innowacji w gospodarce; wspomaganie kadry naukowej i technicznej w jej rozwoju i zwiększeniu mobilności; dbanie o etykę zawodową³.

Společny ruch naukowy w Polsce. Historia i przyszłość, Warszawa, Wyd. PAN, 2014; zob. także Z. Kruszewski, *Dokąd zmierza społeczny ruch naukowy w Polsce?*, „Nauka” 2015, nr 2, s. 87–99.

² Po I Kongresie Towarzystw Naukowych w Warszawie ukazała się monografia pod red. Z. Kruszewskiego, *Towarzystwa naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie*, t. 1–2, Warszawa, Wyd. PAN, 2014. Publikacja po II Kongresie ukazała się pod red. A. Gulczyńskiego i Z. Kruszewskiego i była zatytułowana *Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*, Poznań, Wyd. PTPN, 2019. Dorobek III Kongresu zawiera monografia pod redakcją I. Hofman, J. Błażejowskiego, A. Kansego, *Společny wymiar działalności towarzystw naukowych*, Warszawa, Wyd. PAN, 2023.

³ Materiały wewnętrzne RTN, opublikowane w książce *Společny ruch naukowy w Polsce...*, dz. cyt., s. 112–113.

Należy zaznaczyć, że katalog podkreśla zróżnicowanie towarzystw pod względem tematyki zainteresowań, statusu materialnego, prestiżu w środowisku naukowym. Swoistą kontynuację przesłania I Kongresu stanowi Uchwała III Kongresu Towarzystw Naukowych z 22 października 2022 roku, w której zapisano m.in.:

Pomimo dużego znaczenia i wielu zasług dla polskiej nauki i narodowego dziedzictwa, towarzystwa naukowe nie zajmują należnego miejsca w polityce naukowej państwa. Brakuje bowiem systemowych rozwiązań, które zapewniłyby przetrwanie społecznego ruchu naukowego i jego ponadczasowego dorobku zawartego w publikacjach oraz w materialnych pomnikach, takich jak biblioteki, archiwa czy muzea⁴.

W 2023 roku Rada Towarzystw Naukowych obchodziła jubileusz 60-lecia pracy. Z tej okazji odbyły się dwie konferencje eksperckie poświęcone problemom towarzystw, w tym, 14 czerwca konferencja w Senacie RP z udziałem marszałka prof. dr. hab. Tomasza Grodzkiego. Podczas tego spotkania i kolejnego, 15 listopada, dyskutowano o kierunkach zmian w polityce naukowej państwa rzutujących na status towarzystw naukowych. Wiele uwag sformułowanych przez przedstawicieli wszystkich rodzajów towarzystw i dziedzin wiedzy dotyczyło kryteriów naukowości, które powinny być podstawą oceny ich działalności jako podmiotów polityki naukowej. Problem ten został ujęty w różnych stanowiskach Rady i projekcie ustawy⁵.

Wychodząc od podstawowej definicji towarzystwa naukowego w projekcie uchwały RTN w sprawie kryteriów uznawania towarzystw za naukowe, zapisano m.in.:

[...] że towarzystwa naukowe uważa się za dobrowolne, samorządne stowarzyszenia pracowników nauki, ludzi uprawiających działalność naukową niezawodowo i tzw. przyjaciół nauki (mecenasów, sponsorów, działaczy kulturalnych), zakładane w celu wspólnego prowadzenia działalności naukowej różnego typu (badań, dyskusji naukowych, konferencji itd.), popierania nauki przez stworzenie warunków jej

⁴ Zob. *Spoleczny wymiar działalności...*, dz. cyt., s. 10.

⁵ <https://rtn.pan.pl/pl/>

rozwoju, publikowania i upowszechniania jej wyników oraz reprezentowania jej interesów wobec władz i opinii publicznej⁶.

Posługując się wspólną klasyfikacją towarzystw naukowych, obejmującą towarzystwa ogólne i specjalistyczne, w świetle uaktualnionej inwentaryzacji towarzystw, można przyjąć, że kryteria formalne spełnia ok. 330 towarzystw naukowych w Polsce w grupach towarzystw ogólnych i regionalnych, specjalistycznych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, nauk biologicznych i rolniczych, nauk ścisłych i nauk o Ziemi, nauk technicznych, nauk medycznych, stowarzyszeń naukowo-technicznych NOT.

Towarzystwa naukowe wywiązują się ze swoich zadań statutowych, opisanych powyżej, wydając czasopisma indeksowane w bazach międzynarodowych, publikacje i materiały konferencyjne dystrybuowane w międzynarodowym środowisku specjalistów, tworząc sieci badawcze i federacje towarzystw sprzyjające umiędzynarodowieniu, inicjując projekty badawcze o walorach aplikacyjnych, utrzymując zbiory archiwalne i biblioteki o kapitalnym znaczeniu dla nauki europejskiej. Tym samym spełniają kryteria ustawowe charakteryzujące podmioty naukowe.

Problemy towarzystw naukowych mają podłoże formalno-prawne i wymiar materialny oraz symboliczny. Projekt ustawy o stowarzyszeniach, przygotowany przez RTN, odnosi się przede wszystkim do kwestii prawnych i materialnych, w tym definicji, klasyfikacji, funkcji i towarzystw, zwłaszcza w kontekście koniecznego uregulowania zasad tworzenia federacji towarzystw, włączaniu działalności naukowej lub popularyzującej naukę w obszary aktywności towarzystw, fundacji i stowarzyszeń komercyjnych.

Wstęp do ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668) zawiera następujący opis zasad i wartości:

Uznając, że dążenie do poznawania prawdy i przekazywania wiedzy z pokolenia na pokolenia jest szczególnie szlachetną działalnością

⁶ Zob. *Spółeczny ruch naukowy w Polsce...*, dz. cyt., s. 113.

człowieka oraz dostrzegając fundamentalną rolę nauki w tworzeniu cywilizacji, określa się zasady funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz prowadzenia działalności naukowej w oparciu o następujące pryncypia: – obowiązkiem władzy publicznej jest tworzenie optymalnych warunków dla wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, wolności nauczania oraz autonomii społeczności akademickiej – każdy uczony ponosi odpowiedzialność za jakość i rzetelność prowadzonych badań oraz wychowanie młodego pokolenia – uczelnie oraz inne instytucje badawcze realizują misję o szczególnym znaczeniu dla państwa i narodu, współkształtują standardy moralne obowiązujące w życiu publicznym.

Zdefiniowane pryncypia były i są właściwe dla społecznego ruchu naukowego w długim procesie jego trwania ze szczególnym uwzględnieniem założenia o misyjności podmiotów naukowych wobec państwa i społeczeństwa. Założenia te współgrają z omówionymi wcześniej charakterystykami RTN. Przepisy ogólne ustawy, zawarte w dziale I porządkują terminologię w zakresie misji i funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki, działalności naukowej (badania naukowe, praca rozwojowa, twórczość estetyczna), dziedzin i dyscyplin nauki, podmiotu odpowiedzialnego za politykę naukową państwa (Rada Ministrów), podmiotów systemu szkolnictwa wyższego. W artykule 7, ustęp 1 ustawy wymieniono osiem takich podmiotów: uczelnie, federacje, Polską Akademię Nauk, instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty naukowe, Centrum Łukasiewicz, instytuty funkcjonujące w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, Polską Akademię Umiejętności, „inne podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły”. Towarzystwa naukowe, chociaż nie wymienione w tym wyliczeniu, można zaliczyć do ostatniej wymienionej grupy podmiotów. Wydobycie cech samodzielności i ciągłości działania tzw. innych podmiotów jest mocną przesłanką do uznania towarzystw naukowych za równorzędne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Jednakże, ta kategoria podmiotów nie występuje w działach: VI, IX i XII ustawy, które określają zasady ewaluacji, instytucje przedstawicielskie oraz zasady finansowania.

Towarzystwa naukowe, nawet w formule opisowej, nie występują też w dziale I, rozdziale VI *Komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how*. Ten przypadek jaskrawo obrazuje niedocenienie potencjału towarzystw, które dzięki sieciom i federacjom oraz oddziaływaniu społecznemu mogą być pożądanym partnerem w procesie komercjalizacji badań podstawowych i rozwojowych. Można wskazać szeregi dobrych praktyk w tym zakresie, przykładowo propagowanie i pośredniczenie we wdrażaniu osiągnięć naukowych w szkolnictwie, profilaktyce zdrowotnej, budownictwie, rolnictwie i leśnictwie, transfer efektów badań z uczelni na poziom przemysłu (nauki ścisłe, techniczne, kadra inżynierska), aplikacja wyników badań w zakresie psychologii behawioralnej, komunikacji społecznej. Niezależnie od przepisów ustawy, towarzystwa pełnią rolę pasa transmisyjnego niekiedy w dwóch kierunkach, tj. popularyzacji oraz implementowania bezpośrednio do pracowników zawodów wymagających stałego podnoszenia kwalifikacji (nauczyciele, lekarze, farmaceuci, prawnicy itd.). Oddzielną płaszczyzną działalności towarzystw w tym kontekście jest zaangażowane promowanie polskiej nauki w sieciach, konfederacjach, stowarzyszeniach międzynarodowych, często fundowanych na działalności narodowych towarzystw zrzeszonych globalnie w celu usprawnienia przepływu wiedzy. Ta zdolność towarzystw, określana niekiedy jako scalająca lub integrująca jest szczególnie ważna w prowadzeniu badań inter- i transdyscyplinarnych oraz badań wymagających dużego kapitału finansowego lub unikatowej bazy (zbiory biblioteczne, muzealne, specjalistyczne oprogramowania, platformy, sprzęt o zaawansowanych technologiach).

W konsekwencji nieuznawania podmiotowości towarzystw w systemie szkolnictwa wyższego i nauki, towarzystwa nie występują w przepisach dotyczących ewaluacji jakości kształcenia, ewaluacji szkół doktorskich i ewaluacji jakości działalności naukowej (dział VI ustawy), co stanowi pewien dysonans. Członkowie towarzystw naukowych to w większości pracownicy nauki, często posiadający renomę międzynarodowych ekspertów. Jako tacy, uczestniczą w procedurach oceny i ewaluacji jednostek, ale ich głos zabrzmiałby mocniej, gdyby występowali również z poziomu towarzystw.

Okolicznością wzmacniającą ten postulat jest właściwa towarzystwom zdolność moderowania badań interdyscyplinarnych, a także możliwość pośredniczenia w transferze wiedzy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej z 22 lutego 2019 roku, ważnym elementem oceny jednostek są tzw. „opinie wpływu”. Paragraf 23, ustęp 1 rozporządzenia stanowi:

Ocenę wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki przeprowadza się na podstawie opisów związku między wynikami badań naukowych lub prac rozwojowych a gospodarką, funkcjonowaniem administracji publicznej, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska naturalnego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami wpływającymi na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa.

W rozporządzeniu przedstawiono wagę „opinii wpływu” na ogólną ocenę jednostki. Beneficjentami przepisów są jednostki ewaluowane w dziedzinach nauk: humanistycznych, społecznych i teologicznych, które mogą zgłosić dodatkowo 3 opinie wpływu (nauki inżynieryjne i techniczne – 2 opinie), niezależnie od wynikających z liczby N (N czyli liczba pracowników zatrudnionych w jednostce w poszczególnych latach przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych w ramach stosunku pracy, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, ustalona na podstawie oświadczeń, o których mowa w art. 4c ust. 11 ustawy, składanych przez tych pracowników do celów ubiegania się przez jednostkę o przyznanie środków finansowych na działalność statutową; nie większe niż 100 – 2 opinie wpływu). Przepisy te powinny być wykorzystane we współpracy ustawowych podmiotów nauki i towarzystw naukowych, z definicji, funkcji i praktyki, upoważnionych do wystawiania „opinii wpływu”. Towarzystwa naukowe, mając bardzo dobre rozeznanie w środowisku i rzeczywiste oddziaływanie społeczne, dysponują „narzędziami” pomiaru wpływu badań naukowych na jakość życia. Partnerstwo uczelni i towarzystw naukowych, wielokrotnie testowane w organizacji życia naukowego, tutaj przekształca się w instytucjonalną ramę współpracy. W takiej interpretacji rozporządzenia, dostrzegam szansę na właściwe,

wysokie pozycjonowanie towarzystw naukowych jako uczestnika procesów ewaluacji.

Mówiąc o ewaluacji, należy wskazać także skutki wprowadzenia wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Komunikat MNiSW z 31 lipca 2019 roku i 18 grudnia 2019 roku) i wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (Komunikat MNiSW z 18 stycznia 2019 roku i 17 grudnia 2019 roku). Oba wykazy, zdecydowanie krytycznie przyjęte w środowisku naukowym w Polsce i stale aktualizowane, premiując publikacje obcojęzyczne, skutecznie wyrugowały z obiegu naukowego m.in. czasopisma wydawane przez towarzystwa naukowe. Pominięto m.in. czasopisma o ponad 100-letnich tradycjach wydawania, pełniących rolę pośrednika w adaptacji osiągnięć naukowych w środowiskach zawodowych, dla których – ze względu na specyfikę obszaru zainteresowań – język polski jest jedynym możliwym do komunikacji⁷.

Ustawa nie przewiduje finansowania towarzystw naukowych, co jest oczywistą konsekwencją odmówienia statusu podmiotów nauki. Wzmiankowany wcześniej projekt ustawy o towarzystwach naukowych, przygotowany przez RTN w 2009 roku oraz projekt zmiany ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa przewidywały dualne ścieżki finansowania przez MNiSW, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Nauki i Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w formie dotacji na cele naukowe: statutowe lub inne, a także przyznawanie środków przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy samorządu terytorialnego każdego stopnia. Oddzielnie zapisano możliwość dofinansowania działalności

⁷ Zagadnienie to obszernie omawiam w artykule *Status prawny funkcjonowania społecznego ruchu naukowego w świetle ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 roku*, w: *Konferencja Przyszłość towarzystw naukowych w świetle postanowień ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Warszawa, Wyd. PAN, 2020, s. 23–26.

towarzystw przez fundusze pomocowe Unii Europejskiej, darowizny od osób prawnych i fizycznych⁸.

Zapowiedziane i oczekiwane zmiany w ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce, a także ustawy o Polskiej Akademii Nauk mogą sprzyjać uwzględnieniu stanowisk PAN i RTN w sprawie lokalizacji towarzystw w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Zaznaczenie obecności towarzystw jako równoprawnych podmiotów lub partnerów w polityce naukowej państwa byłoby sprawiedliwym i satysfakcjonującym gestem uznania dla historii i roli towarzystw naukowych.

Należy przyznać, że obecnie, wskutek braku rozwiązań prawnych dotyczących aktualnych problemów towarzystw naukowych, mogą one tylko częściowo wykorzystać swój potencjał jako podmioty inicjujące i prowadzące badania naukowe poprzez sieci i federacje, krajowe i międzynarodowe, będące właściwą formą działalności towarzystw. Kryteria ewaluacji jednostek naukowych stwarzają możliwość rozwoju współpracy towarzystw z tymi jednostkami przez formułę tzw. „opinii wpływu”. Towarzystwa i jednostki naukowe równie krytycznie odnoszą się do wykazów punktowanych czasopism i wydawnictw optując za wypracowaniem kryteriów ich oceny z uwzględnieniem m.in. prestiżu środowiskowego. Można przyjąć, że deprecjonowanie towarzystw naukowych odbywa się także na poziomie oceny pracowników naukowych, którzy nie otrzymują (lub otrzymują niewielką) punktację w karcie okresowej oceny pracownika za działalność na tym polu. Obserwowane przez wiele towarzystw naukowych odchodzenie młodych pracowników nauki lub wręcz brak zainteresowania ideą społecznego ruchu naukowego ma podłoże w takich rozwiązaniach ustawowych lub statutowych uniwersytetów. W pewnym sensie przedstawione problemy mają wymiar symboliczny, gdyż kruszą podstawy działalności towarzystw naukowych w sferze publicznej, gdy mowa o elitarności, renomie, marce towarzystw naukowych. Wymiar symboliczny problemów towarzystw postrzegam także w osłabieniu więziotwórczej działalności towarzystw, integrującej dotąd badaczy i popularyzatorów wiedzy ponad

⁸ Tamże, s. 93, 109–110.

uniwersytetami, zaś w odniesieniu do towarzystw ogólnych i regionalnych – w widoczniej mniejszej ich roli aktywizującej lokalne środowiska naukowe, społeczne i kulturalne (co tylko częściowo usprawiedliwiają globalne trendy łatwego dostępu do informacji i kultury przez zapośredniczenie medialne).

W wymiarze materialnym ważnym problemem, zarazem symbolicznie podkreślającym ciągłość społecznego ruchu naukowego jest utrzymanie zabytkowych siedzib, bibliotek, archiwów i zbiorów muzealnych, co wymaga synergicznego wsparcia ze strony m.in. MNiSW oraz MKiDN. W kompleksie tych problemów znajdują się także finansowanie konferencji, publikacji, opłacanie składek w międzynarodowych organizacjach lub towarzystwach, co jest szczególnie ważne dla towarzystw specjalistycznych.

Dążąc do optymalizacji zagadnienia statusu i funkcjonowania towarzystw naukowych należy stwierdzić, że ustawa o stowarzyszeniach, będąca dotychczas podstawą działalności towarzystw, uwzględniająca zmiany determinantów prawnych, instytucjonalnych, systemowych, kulturowych i społecznych jest konieczna jako element stabilizacji społecznego ruchu naukowego w polityce naukowej Polski. W tym kontekście warto zdefiniować uwarunkowania problemu, które można określić jako próbę analizy SWOT. Mocne strony to: tradycja, prestiż dziedziczony historycznie, tworzenie platform scalających działania wielu podmiotów i jednostek, współpraca międzynarodowa, jakość działalności naukowej i popularyzująca naukę, umiejętność komunikacji naukowej. Słaba strona: brak aktów prawnych regulujących aktualny status towarzystw, co powoduje ich marginalizację jako podmiotów polityki naukowej, podział i zróżnicowanie potrzeb towarzystw. Szanse: funkcje kulturotwórcze, społeczne, naukowe, dystrybucja wiedzy specjalistycznej, znaczenie lokalne i regionalne stymulujące obywatelskość. Zagrożenia: brak motywacji przynależności do towarzystw wskutek ich malejącej pozycji w sferze publicznej, brak naturalnego odtworzenia zasobów ludzkich, mała widoczność medialna.

Konkluzje dyskusji środowiskowych są od lat niezmiennie:

Towarzystwa naukowe i stowarzyszenia naukowo-techniczne stanowią ważny segment całego systemu instytucjonalnego nauki i z tego powodu zasługują na szczególną ochronę prawną. Towarzystwa naukowe, zarówno o charakterze ogólnym, regionalnym, specjalistycznym czy naukowo-technicznym, będące własnością działających i zrzeszonych w nich członków, są podmiotami życia publicznego i ze względu na ich rangę, posiadane zasoby, stanowią dobro narodowe, dobro społeczeństwa obywatelskiego⁹.

Bibliografia

- Kruszewski Z., Kunikowski S., Kansy A., Majsterkiewicz T., *Spółeczny ruch naukowy w Polsce. Historia i przyszłość*, Warszawa, PAN, 2014.
- Kruszewski Z., *Dokąd zmierza społeczny ruch naukowy w Polsce?*, „Nauka” 2015, nr 2.
- *Towarzystwa naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie*, pod red. Z. Kruszewskiego, t. 1–2, Warszawa, PAN, 2014.
- *Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*, pod red. A. Gulczyńskiego i Z. Kruszewskiego, Poznań, Wydawnictwo PTPN, 2019.
- *Spółeczny wymiar działalności towarzystw naukowych*, pod red. I. Hofman, J. Błażejowskiego i A. Kansego, Warszawa, PAN, 2023.
- Hofman I., *Status prawny funkcjonowania społecznego ruchu naukowego w świetle ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 roku*, w: *Konferencja Przyszłość towarzystw naukowych w świetle postanowień ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Warszawa, PAN, 2020.

⁹ Tamże, s. 67.

Halina Rutska (1868–1932) – pierwsza płożka muzealniczka**

W styczniu 1888 r. zamieszkała w Płocku dwudziestoletnia Halina Rutska, żona Stefana Maksymiliana Rutskiego, nauczyciela łaciny i greki w płockim rządowym gimnazjum męskim¹. Wychowana w rodzinie o tradycjach patriotycznych poszukiwała aktywności, w której mogłaby wprowadzać w życie pozytywistyczne ideały pracy u podstaw. Wraz z mężem zaangażowała się w działalność Towarzystwa Dobroczynności, Komitetu Opieki nad Chorymi Dziećmi, Komitetu Opieki nad Ubogą Matką i jej Dzieckiem, płockiego oddziału Związku Równouprawnienia Kobiet Polskich².

* Ewa Gizińska, dr – adiunkt w Politechnice Warszawskiej Filia w Płocku, członek Towarzystwa Naukowego Płockiego.

** Artykuł stanowi rozbudowaną wersję referatu wygłoszonego na interdyscyplinarnej konferencji naukowej pt. *Dlaczego nie było wielkich muzealniczek? Historia muzealnictwa w Polsce*, która odbyła się 9 października 2024 r. w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

¹ Halina (Helena) Zofia Ludwika Rutska, córka Józefa Horodyskiego i Joanny Izabeli Bemатовicz urodziła się 31 lipca 1868 r. w Kadyjówce na Podolu. Kształciła się w Warszawie na pensji Joanny Krzywobłockiej oraz na kursach Uniwersytetu Łatającego. Stale poszerzała swoją wiedzę poprzez samokształcenie oraz uczestnictwo w kursach oraz zjazdach dla muzealników i bibliotekarzy. Swoje życie wypełniła pracą społeczną i oświatową, przede wszystkim w TNP. Zmarła 24 kwietnia 1932 r. w Warszawie.

Stefan Maksymilian Rutski (1855–1932), urodził się w majątku Prudy na Litwie. Ukończył Wydział Historyczno-Filologiczny Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Nauczał łaciny i greki w płockich gimnazjach. Skarbnik, a od 1908 r. także wiceprezes TNP; dyrektor Biblioteki im. Zielińskich TNP; pierwszy dyrektor Archiwum Państwowego w Płocku w latach 1919–1922.

² A. Maciesza, *Śp. Halina z Horodyskich Welamin Rutska. Wspomnienie pośmiertne*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego w Płocku” 1931–1934, t. 3, s. 6; K. Grochowska-Iwańska, *Płocczanki na drogach do niepodległej*, [w:] *Tak rodziła się niepodległość. W 100-lecie powstania wolnej Polski*, pod red. Z. Kruszeńskiego i Z. Zasady, Płock–Włocławek 2018, s. 122; E.B. Gizińska, *Halina Rutska – życie i udział w tworzeniu płockiego środowiska kulturalno-naukowego od schyłku XIX w. do lat trzydziestych XX w.*, Uniwersytet w Białymstoku, 2022 (praca niepublikowana), s. 133–136.

Kiedy około 1904 r. do Płocka zaczęły napływać podarowane miastu, liczące kilkanaście tysięcy woluminów, bibliofilskie zbiory tzw. Biblioteki Skępskiej Gustawa Zielińskiego, małżonkowie Rutscy zajęli się społecznie ich porządkowaniem i zabezpieczaniem. Pani Rutcka wykazywała przy tym duże zdolności organizatorskie³.

Nowe możliwości przed płockimi społecznikami stworzyła liberalizacja restrykcyjnych carskich przepisów dotyczących stowarzyszeń, spowodowana wydarzeniami rewolucyjnymi 1905 r. i klęską Rosji w wojnie z Japonią. Umożliwiła ona zawiązywanie pierwszych polskich organizacji społecznych na terenie zaboru rosyjskiego. Szczególne ważne dla tworzenia polskich bibliotek oraz zbiorów muzealnych było utworzenie Polskiej Macierzy Szkolnej (1905), Towarzystwa Kultury Polskiej (1906), Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości (1906), a zwłaszcza Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (PTK), którego oddziały wkrótce zaczęły otwierać muzea krajoznawcze.

W Płocku grupa miejscowej inteligencji, a wśród nich małżonkowie Halina i Stefan Rutscy doprowadziła w 1907 r. do reaktywacji Towarzystwa Naukowego, które w swojej działalności uwzględniało działalność biblioteczną i muzealną. W 1908 r. na wniosek Haliny Rutckiej, dzięki staraniom członków Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego (TNP) oraz poparciu życzliwych osób, na siedzibę Towarzystwa zakupiono średniowieczną kamienicę przy Rynku Kanonicznym (obecnie Plac Gabriela Narutowicza) 8. W niej gromadzono okazy muzealne, którymi od początku zajmowała się społecznie Halina Rutcka⁴.

Oprócz pieczy nad zbiorami Halina Rutcka intensywnie włączyła się w działalność instytucji. Zakres wykonywanych przez nią obowiązków poszerzał się z biegiem lat. Pełniła funkcję członka Zarządu, sekretarza Towarzystwa i skarbnika. Prowadziła kancelarię

³ A. Maciesza A., *Śp. Halina...*, op. cit., s. 6.

⁴ A. Maciesza, *Stefan i Halina Rutscy. Zaslugi ich na polu organizacji nauki w Płocku. Odczyt wygłoszony na uroczystym posiedzeniu Towarzystwa Naukowego Płockiego w dniu 23 kwietnia 1933 r.*, Płock 1933, s. 20.

TNP, zabiegała o sprzymierzeńców. Promowała placówkę, której splendor dodawały zawarte oraz podtrzymywane przez nią znajomości z ważnymi postaciami życia kulturalnego i naukowego. Wraz z mężem porządkowała, organizowała i prowadziła Bibliotekę im. Zielińskich TNP, ponadto zajmowała się administrowaniem nieruchomością TNP. Zdaniem niektórych z jej współczesnych, to ona faktycznie kierowała całą instytucją⁵.

W trosce o majątek TNP spędzała wiele czasu w siedzibie instytucji, a od 1918 r. zamieszkała wraz z mężem w najstarszej części budynku, co umożliwiało całodobowy nadzór nad obiektem. Podczas Wielkiej Wojny oraz najazdu bolszewickiego na Płock w sierpniu 1920 r. małżonkowie przebywali w Płocku zabezpieczając i chroniąc zbiory TNP przed rozgrabieniem i jednocześnie opiekując się powierzonym im mieniem kulturalnym mieszkańców Płocka i okolic. W latach 1914–1916 Halina Rutska wzięła udział w pracach Polskiego Czerwonego Krzyża, zaś w okresie walk o ustalenie granic niepodległego państwa jako członkini Służby Narodowej Kobiet Polskich, Komitetu Obrony Lwowa i przewodnicząca sekcji werbunkowej, organizowała wyposażenie i utrzymanie ochotników⁶.

W latach 1918–1919 dzięki jej osobistemu zaangażowaniu w akcję zabezpieczania księgozbiorów oraz lokalnych archiwaliów i registratur władz zaborczych i okupacyjnych, wzbogaciła zarówno zbiory TNP, jak i powstające Archiwum Państwowe w Płocku, którego pierwszym dyrektorem został Stefan Rutski⁷.

⁵ Biblioteka Narodowa w Warszawie, Archiwum Jana Karola Kochanowskiego, Biblioteka Ordynacji Zamojskich w Warszawie, Rps 9652 III, J.K. Kochanowski, *Moje wspomnienia* [ok. 1932–1940], k. 224; B. Jędrzejewski, *Moje wspomnienia i refleksje z pracy w Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1932–1939 i 1945–1949*, „Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku” 1986 nr 11, s. 113; idem, *Towarzystwo Naukowe Płockie w latach 1919–1947*, „Notatki Płockie” 1970, nr 3, s. 10.

⁶ H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe Płockie 1820–1830 – 1907–1928. Notatka historyczna*, Płock 1929, s. 9–10; A. Maciesza, *Śp. Halina...*, op. cit., s. 7–8; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 135–138.

⁷ E. Horodyska-Gizińska, *Stefan Welamin Rutski – pierwszy kierownik i dyrektor Archiwum Państwowego w Płocku w latach 1919–1922*, „Płocki Rocznik

W celu aktywizacji i integracji plockiej inteligencji Halina Rutska utworzyła w 1922 r. przy TNP wydział: Koło Miłośników Płocka. Jako przewodnicząca Koła organizowała pogadanki i odczyty, którym towarzyszyło promowanie zbiorów Towarzystwa. W latach 1924–1926 wystąpiła z sześcioma referatami. Podejmowała również działania prowadzące do podkreślenia walorów miasta i podniesienia jego prestiżu. Doprowadziła do powołania miejskiego komitetu plantacyjnego, którego zadaniem było pielęgnowanie zieleni miejskiej i brała udział w jego pracach. Aktywnie uczestniczyła w posiedzeniach Rady Miejskiej z udziałem prezydenta miasta Płocka, współpracowała z architektem powiatowym. Swoje sugestie i opinie wyrażała w memoriałach⁸.

W dużej mierze dzięki jej staraniom TNP stało się miejscem naukowej i społecznej aktywności mieszkańców regionu. Nie bez powodu warszawski historyk, prof. Jan Karol Kochanowski określił Płock (jako jedyne miasto prowincjonalne), mianem „polskich Aten”, co opatrzył wymownym komentarzem pod adresem Haliny Rutskiej: *Magna pars tui*⁹.

Przede wszystkim jednak tworzyła wielodziałowe muzeum – dzieło jej życia. Pełniła funkcję kustosa (dyrektora) placówki, która w 1912 r. została otwarta dla zwiedzających pod nazwą Muzeum Ziemi Płockiej, następnie Muzeum Mazowsza Płockiego, zaś od 1928 r. Muzeum Mazowsza Płockiego im. prof. Ignacego Mościckiego, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Realizowało ono postulat

Historyczno-Archiwalny” 2019, t. 11, s. 30–34; A.M. Stogowska, *Rola intelektualna i kulturotwórcza Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1820–1830, 1907–1939*, Płock 1998, s. 119.

⁸ Archiwum Towarzystwa Naukowego Płockiego (dalej: ATNP), Akta Towarzystwa Naukowego Płockiego (dalej: Akta TNP), Koło Miłośników Płocka, sygn. 20, passim; Akta TNP, Referaty i odczyty TNP w latach 1820–1830, 1907–1957, sygn. 189, k. 8, 13, 15–16; Archiwum Państwowe w Płocku, Akta Miasta Płocka, sygn. 25416, Akta Magistratu Miasta Płocka o plantacjach miejskich, k. 16-16v-20-21; H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe...*, op. cit., s. 11; D. Kasprzyk, *Regionalizm plocki w II Rzeczypospolitej*, Płock 2008, s. 139; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 164–171.

⁹ ATNP, Akta TNP, Korespondencja Kochanowskiego Jana, historyka, sygn. 226, list J.K. Kochanowskiego do H. Rutskiej z 9 kwietnia 1925 r., k. 30.

gromadzenia, przechowywania i udostępniania przedmiotów charakterystycznych dla danego regionu oraz jego mieszkańców przedstawiony przez pierwszego prezesa TNP dr. Aleksandra Macieszę (1877–1945), członka PTK i teoretyka regionalizmu¹⁰.

Zbiory muzeum TNP pochodziły przede wszystkim z darów. Darczyńcami byli mieszkańcy Płocka i okolic wywodzący się z różnych warstw społecznych: ziemianie, inteligencja oraz włościanie. Pani Rutska potrafiła nakłonić do przekazów dla TNP artystów, m.in. Konrada i Michalinę Krzyżanowskich, Ignacego Łopieńskiego, Eugenię Godlewską, Wandę Szrajberównę, Wacława Żaboklickiego oraz znanych w środowisku polskim kolekcjonerów: rodzinę Witke-Jeżewskich, rodzinę Karnkowskich z Karnkowa, Stanisława Krosnowskiego, Józefa Morawskiego ze Smardzewa, Edwarda Neprosa, hr. Ursyna Rusieckiego, rodzinę Gustawa Zielińskiego oraz Marię Bronisławę Kondratowiczową. Wielką pomoc w dziele tworzenia placówki otrzymała od ks. prałata Ignacego Lasockiego, który nie tylko hojnie przekazywał jej dary, ale także słowem i piórem zachęcał do ofiarności na rzecz muzeum. Kustoszka sama wielokrotnie przemierzała ziemie północnego Mazowsza w poszukiwaniu interesujących obiektów do muzeum¹¹.

Przyjmowała osobiście zapisy testamentowe, darowizny i depozyty, wśród nich zbiory działacza społecznego, bibliofila i kolekcjonera Ludwika Kunkla (zm. 1918) oraz działaczki oświatowej i pisarki Zuzanny Morawskiej (zm. 1922). Jednym z cenniejszych,

¹⁰ A. Maciesza, *Zasady organizacji muzeów krajoznawczych*, „Ziemia” 1910, nr 35, s. 550; nr 36, s. 561–563; idem, *Zasady organizacji muzeów krajoznawczych w ogóle, a muzeum ziemi Płockiej w szczególności*, „Głos Płocki” 1912, nr 49 z 19 VI, s. 1; nr 50 z 22 VI, s. 1–2; nr 51 z 26 VI, s. 1.

¹¹ I. Lasocki, *Zbiory Muzealne Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1917. Tekst ukazał się również w „Kurierze Płockim” pt. *Zbiory Muzealne Towarzystwa Naukowego w Płocku* oraz *Zbiory Muzealne Towarzystwa Naukowego w Płocku (dokończenie)*, „Kurier Płocki” 1917, nr 117, s. 2; nr 118, s. 2; H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe...*, op. cit., s. 14–15; M.M. Grzybowski, *Wkład księdza Ignacego Lasockiego w powstanie i rozwój Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego w początkach XX wieku*, „Studia Mazowieckie” 2012, nr 2 (specjalny), s. 24–29; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., 215.

pozyskanych przez nią legatów była spuścizna jej byłego nauczyciela Władysława Smoleńskiego, którą w 1926 r. osobiście sprowadziła z Warszawy do Płocka i umieściła w odtworzonym przez nią gabinecie historyka¹².

Dzięki hojności darczyńców Halina Rutska budowała kolejne kolekcje muzealne, w których umieszczała obiekty mineralogiczne, geologiczne, paleontologiczne, okazy fauny i flory, eksponaty obrazujące hydroografię i klimatologię Mazowsza, zabytki archeologiczne, historyczne, etnograficzne i artystyczne. Zgromadziła fotografie powstańców 1863 r., pamiątki związane ze zrywami narodowymi oraz wojny światowej i najazdu bolszewickiego na Płock. Zebrała i opracowała bogatą kolekcję filokartystyczną odzwierciedlającą jej własną pasję kolekcjonerską (pocztówki krajoznawcze przedstawiające widoki miejscowości i okazy przyrody, typy ludowe, muzea, tkaniny i pisanki oraz karty patriotyczne, okolicznościowe i satyryczne), stanowiącą cenne źródło ikonograficzne. Pozyskiwane metodycznie obiekty dały początek dwóm merytorycznym działom muzeum: historyczno-kulturalnemu oraz fizjograficzno-etnograficznemu (przyrodniczo-ludoznawczemu), które z kolei stały się podwaliną Muzeum Mazowieckiego w Płocku¹³.

Muzeum TNP miało charakter wybitnie regionalny, jednak kustosz Rutska umieściła w nim również pozyskane przez siebie masonika, przedmioty sztuki Dalekiego Wschodu z daru Ludwika Kunkla, a także inne wartościowe obiekty, np. akwarelę „Farys” Juliusza Kossaka, w złożonych ramach, z przekazu Z. Morawskiej. Obserwując unicestwienie krainy swojego dzieciństwa, sprowadziła do Płocka kresowiana – przedmioty artystyczne i użytkowe, archiwalia, fotografie, relacje i wspomnienia¹⁴.

¹² Ibidem, 234–237.

¹³ H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe...*, op. cit., s. 14; M. Bilska-Ciećwierz, *Filokartystyka*, [w:] *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, pod red. L. Sobieraja, Płock 2024, s. 128.

¹⁴ H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe...*, op. cit., s. 14; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 192–193, 214.

W latach 1908–1930 liczba zgromadzonych w muzeum przedmiotów wzrosła z 780 do ponad 10 tysięcy. Zdecydowanie przyczyniły się tego jej zdolności organizacyjne i dyplomatyczne, szerokie kontakty osobiste i korespondencyjne oraz osobowość¹⁵.

Jej zainteresowania obejmowały różnorodne aspekty funkcjonowania miasta, regionu i jego mieszkańców. Świadczą o tym zgromadzone przez nią archiwalia dokumentujące przejawy życia gospodarczego, społecznego, kulturalnego i politycznego oraz pamiątki i spuścizny osób związanych z Płockiem i północnym Mazowszem. Zapoczątkowała w ten sposób bogaty dział historii. Obecność Pani Kustosza na ważnych dla miasta i społeczności lokalnej wydarzeniach i spotkaniach służyła promowaniu prowadzonej przez nią placówki. Współcześni uważali ją za autorytet, to do niej zwracano się po wiedzę o historii miasta, regionu i jego mieszkańców. Ks. Lasocki utrwalił popularne wśród jej współczesnych zdanie: „Zapytajcie pani Rutskiej – ona Was objaśni!”¹⁶.

Napływające do muzeum obiekty były w miarę możliwości przez nią opracowywane. Skrupulatnie zapisywała związane z ich historią wiadomości (niekiedy pozyskane z trudem) na pełniących funkcję metryczek kartonikach umieszczanych obok eksponatów, na skrawkach tkanin na wszywkach, na przywieszkach lub na kartonikach wetkniętych za ramy obrazów. Utrwalała proveniencję także bezpośrednio na obiektach, np. na ceramice artystycznej i użytkowej. Pozostawiła następcom unikalną z dzisiejszego punktu widzenia wiedzę, tym cenniejszą, że ewidencja nabytków z tego okresu zachowała się jedynie w stanie szczątkowym¹⁷.

Do bieżących obowiązków kustosz Rutskiej należało czasochłonne inwentaryzowanie zbiorów, prowadzenie sprawozdawczości oraz rejestrów darczyńców i depozytów, dokonywanie rozliczeń z dostawcami

¹⁵ T. Kordala, *Regionalizm historyczny w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, [w:] *Historia Mazowsza...*, op. cit., s. 21–22.

¹⁶ I. Lasocki, *Kochana Rusia (Halina z Horodyskich Stefanowa Welamin Rutka)*, Płock 1932, s. 15; D. Kasprzyk, *Regionalizm...*, op. cit., s. 106–107.

¹⁷ E.B. Gizińska, *Halina Rutka...*, op. cit., s. 199, 294, 298.

usług i materiałów. Zajmowała się także konserwacją obiektów korzystając z pomocy lokalnych rzemieślników i warszawskich specjalistów¹⁸.

Oprócz ekspozycji stałej kustoszka organizowała towarzyszące odczytom pokazy tematyczne oraz wystawy czasowe. Pozostały po niej bogate zbiory zaprezentowane na Wystawie Kościuszkowskiej w 1917 r. oraz na pierwszej pięciopowiatowej Okręgowej Wystawie Regionalnej w Płocku w 1929 r., gdzie urządziła poprzedzoną wielomiesięcznymi przygotowaniami ekspozycję etnograficzną (przemysł i sztuka ludowa). Jej aranżacje cechowało nie tylko bogactwo treści, ale również staranność w organizowaniu przestrzeni ekspozycyjnych, niekiedy z pomocą przebywających w Płocku artystek¹⁹.

W TNP, reprezentacyjnej płockiej instytucji, zapoznawała ze zbiorami muzealnymi dostojników, między innymi we wrześniu 1918 r. wizytatora apostolskiego Achillesa Rattiego (późniejszego papieża Piusa XI), w 1921 r. marszałka Józefa Piłsudskiego, a w 1928 r. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego. Po ekspozycjach oprowadzała delegacje urzędników, polityków i samorządowców, grupy nauczycieli i lekarzy, wycieczki szkolne i krajoznawcze oraz indywidualnych turystów. W 1924 r. przyjęła ponad pięć tysięcy zwiedzających²⁰.

Zbiory muzealne stały się bazą działalności edukacyjnej, na której kustosz Rutska, do roku 1930 jedyny merytoryczny, niepobierający wynagrodzenia pracownik muzeum TNP, prowadziła działalność oświatową. Zorganizowała cotygodniowe pogadanki muzealne dla uczennic Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Żeńskiego, a także regularne niedzielne wizyty wojska w muzeum. Edukowała

¹⁸ Ibidem, s. 198–199.

¹⁹ H. Rutska, *Towarzystwo Naukowe...*, op. cit., s. 10–11; D. Kasprzyk, *Regionalizm...*, op. cit., s. 290; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 172–173.

²⁰ ATNP, Akta TNP, Korespondencja Haliny Rutskiej, sygn. R.883, List H. Rutskiej do Bohdana i Heleny Bernatowiczów, pisany *od któregoś* do 22 grudnia 1924 r., k. 12; G. Gołębiewski, *Wizyty dostojników państwowych, wojskowych i kościelnych w Płocku 1918–1939*, Płock 2008, s. 44, 73, 92.

włościan, rzemieślników i dzieci z ochronek wiejskich. Jej umiejętności pedagogiczne i wychowawcze były wysoko cenione przez współczesnych²¹.

Ważnym aspektem jej pracy były działania konserwatorskie, udział w zabezpieczaniu wykopalisk archeologicznych, zabytków historycznych i etnograficznych. W tym celu wielokrotnie wyjeżdżała w teren, prowadziła korespondencję, interweniowała w urzędach. Rozwinęła współpracę z archeologiem Romanem Jachimowiczem oraz z wojewódzkim konserwatorem zabytków Zygmuntem Rokowskim. W 1926 r. otrzymała z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nominację na członka-korespondenta Komisji Konserwatorskiej przy Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie²².

Pomimo wypełniania różnorodnych i czasochłonnych obowiązków, Halina Rutska prowadziła działalność naukową, chociaż nie rozwinęła jej szeroko. Wspólnie z Aleksandrem Macieszą opracowała *Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego* z 1914 r. Spod jej pióra w 1919 r. wyszedł artykuł *Z życia nauki na prowincji. Płock* opublikowany w „Służbie Nauce” w 1925 r. oraz pierwsze opracowanie monograficzne poświęcone TNP: *Towarzystwo Naukowe Płockie 1820–1830 – 1907–1928. Notatka historyczna* (1929), do dzisiaj chętnie wykorzystywane źródło wiedzy o pionierskiej działalności Towarzystwa.

Nawiązywała współpracę naukową i wystawienniczą z innymi ośrodkami. W imieniu TNP występowała do instytucji lokalnych i centralnych, zabiegała o środki na działalność muzeum, samodzielnie załatwiała wiele służbowych spraw. Słynęła z konsekwencji, wytrwałości i uporu w dążeniu do celu. J.K. Kochanowski dostrzegł jej

²¹ ATNP, Akta TNP, Korespondencja ogólna TNP 1909–1919, sygn. 203, Brulion raportu H. Rutkiej dla MWRiOP z 11 marca 1919 r., k. 106v; *Przemówienie ks. prałata Wład. Mąkowskiego dyr. Biblioteki Sem. Duch. w Płocku*, „Dziennik Płocki” 1932, nr 99, s. 3; A. Maciesza, *Śp. Halina...*, op. cit., s. 7; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 204–206.

²² ATNP, Akta TNP, Ustawy – darowizny – zapisy 1907 do 1928, sygn. 315, Pismo Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nr V. PZ. 1483/26 z 25 maja 1926 r., k. 79; T. Kordala, *Z dziejów badań archeologicznych na Mazowszu*, Płock 2000, s. 44–45; E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 151.

wyjątkowe przymioty, które wyraził w swoich wspomnieniach: „Nie znałem w życiu moim działaczki (ani bodaj działacza obywatela), jakich mógłbym śmiało z nią zestawić, bez zastrzeżeń pod względem zarówno talentów i oddania się sprawie, jak poziomem”²³.

Nie wszystkie działania Haliny Rutskiej wieńczył sukces. Pomimo wieloletnich starań, nie zdołała pozyskać dla muzeum wartościowych zbiorów Franciszka i Władysława Tarczyńskich ani ulokować w Płocku bezcennych kolekcji Stanisława Krosnowskiego, przywiezionych z Rosji na początku lat 20. Wymarzona przez nią na potrzeby rozrastającego się muzeum średniowieczna kamienica „Pod (Trzema) Trąbami” trafiła w inne ręce. Starania te świadczą jednak o wizji rozwoju placówki i gotowości do przyjmowania nowych wyzwań²⁴.

Kustosz Rutska pracowała w niezwykle trudnych warunkach – w nieogrzewanych pomieszczeniach, przy notorycznym braku środków na działalność, zakupy i szkolenia, przy braku współpracowników. Nie ustawała jednak w wysiłkach uważając, że „[...] poczucie obowiązku społecznego bierze górę i nakazuje iść wytrwale dalej – *usque ad finem*. Pragnę wierzyć, że ci co po nas przyjdą, już za lat 50 może radośnie korzystać z naszej pracy będą i powiedzą: Bóg im zapłać, że drogi nam torowali, że co mogli, ocalili dla nas i zebrali”²⁵, napisała w 1917 r. do pochodzącego z Płocka kolekcjonera Władysława Tarczyńskiego.

Tworzone przez nią muzeum było wynikiem jej konsekwentnej, dobrze przemyślanej wizji placówki. Kustosz Halina Rutska kierowała muzeum jednoosobowo, a po zatrudnieniu w 1930 r. Kazimierza Gelinka jako kustosa działu przyrodniczo-ludoznawczego i administratora domu „Pod Opatrznością”, drugiej nieruchomości TNP, w nabyciu

²³ J.K. Kochanowski, *Moje wspomnienia...*, op. cit.

²⁴ E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 196–197, 215–227.

²⁵ Muzeum w Łowiczu, *Księga O zapoczątkowaniu muzeum / Władysława Tarczyńskiego / jego rozwoju i starania o własny lokal. / Korespondencja odnosząca się do muzeum i nabycie domu*, sygn. D-60-MŁ, List H. Rutskiej do W. Tarczyńskiego z 21 lutego 1917 r., k. 32b IIv.

której osobiście uczestniczyła, do końca życia prowadziła dział historyczno-kulturalny²⁶.

Ta niezwykła kobieta jest bezdyskusyjnym przykładem pozytywistycznej „siłaczki”. Jak sama wyznała w prywatnej korespondencji, świadomie wybrała „codzienną szarą robociznę, bo jest konieczna i bez niej nic nie będzie, ale jest niewidoczna”²⁷. W uznaniu niepodważalnego wkładu w tworzenie muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz w kreowanie wizerunku instytucji w mieście i regionie Halina Rutska została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1925 r. nadano jej Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (Polonia Restituta)²⁸.

Wśród zachowanych relacji uczestników i obserwatorów trudu i dzieła Haliny Rutskiej niezwykle znamienne są słowa bezpośredniego współpracownika i świadka jej dokonań – prezesa TNP Aleksandra Macieszy, który w 1932 r., we wspomnieniu pośmiertnym zamieszczonym w „Roczniku TNP” (t. 3, 1931–1934), napisał:

„Przez umiejętne nawiązywanie stosunków z instytucjami naukowymi, dzięki głównie zabiegom ś.p. Haliny Rutskiej, Biblioteka im. Zielińskich powiększona została prawie w dwójnasób i liczy obecnie około 45000 tomów a zbiory muzealne zapoczątkowane w roku 1912, wypełniły 19 sal w dwóch własnych nieruchomościach Tow.[arzystwa] Naukowego. [...]”

Obdarzona zdolnością żywego i ciekawego opowiadania świetnie oprowadzała po Muzeum i Bibliotece liczne wycieczki, krzewiąc wśród zwiedzających umiłowanie polskości i przywiązanie do Polski. [...]

Unikająca wszelkiego rozgłosu za życia, pozostawiła po sobie pomnik w murach Tow. Naukowego w postaci zbiorów bibliotecznych i muzealnych, świadczących o dawnej i obecnej kulturze Mazowsza Płockiego, nadających naszemu miastu charakter większego ośrodka kulturalnego”²⁹.

²⁶ E.B. Gizińska, *Halina Rutska...*, op. cit., s. 197.

²⁷ ANTP, Akta TNP, Korespondencja Szrajberówny Wandy, malarki-ceramiczki, sygn. 228, List H. Rutskiej do W. Szrajberówny z 18 stycznia 1930 r., k. 88.

²⁸ A. Maciesza, *Śp. Halina...*, op. cit., s. 8; Prasa lokalna o uroczystości: *Odnaczeni „Złotym Krzyżem zasługi”*, „Dziennik Płocki” 1931, nr 138, s. 2.

²⁹ A. Maciesza A., *Śp. Halina...*, op. cit., s. 6–8.

Kustosz Halina Rutska w niezwykle trudnych czasach sprawiła, że płockie muzeum regionalne zajęło ważne miejsce na muzealnej mapie Polski. Ceniono ją w środowisku muzealników polskich. Jej tytaniczną pracę i niezwykłą ofiarność w tworzeniu jednego z piękniejszych muzeów prowincjonalnych II Rzeczypospolitej podkreślił Roman Jakimowicz, dyrektor Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie:

„Na jednym z pierwszych miejsc wśród naszych muzeów prowincjonalnych bezsprzecznie możemy postawić Muzeum Mazowsza Płockiego. [...] Muzeum Mazowsza Płockiego przoduje wielu podobnym instytucjom. Zasluga bezinteresownej pracy przede wszystkim Pani Rutskiej. By taką rzecz stworzyć w warunkach ciężkich, na prowincji, nie mając w stolicy żadnej „metropolji”, przeżyć okres wielkiej wojny, okupacji niemieckiej i ataku bolszewickiego, ba nie tylko przeżyć, lecz rozwijać się w tym czasie — na to trzeba pracować tak, jak Pani Rutska z zapamiętaniem i entuzjazmem, często po 20 godzin na dobę.[...] Muzeum Mazowsza Płockiego jest jednym z nielicznych naszych muzeów prowincjonalnych, mających ściśle wytknięty plan pracy i stosujących się doń. [...] Wszystkie działy rozwijają się i są traktowane prawie równomiernie. Do każdego z nich Pani Rutska odnosiła się z jednakową sumiennością, podobnie jak i do każdego eksponatu, z macierzyńską troskliwością i przywiązaniem. [...] Trzeba dodać, że w Muzeum robiła wszystko sama”³⁰.

Władysław Mąkowski, wiceprezes TNP w latach 1932–1939, w mowie pożegnalnej nad grobem Haliny Rutkiej 26 kwietnia 1932 r. podkreślił: „Nie pomniejszając zasług osób innych, bo nie chcę ich chwalić za życia, mogę stwierdzić z tego miejsca, że Muzeum Towarzystwa Naukowego, ozdoba Płocka, jest przeważnie dziełem zmarłej śp. Haliny. Tam każdy kamyk, każdy okaz, każdy mebel, każda niemal książka, przywodzi nam na pamięć jej zabiegi, dreptania,

³⁰ R. Jakimowicz, *Pamięci Haliny Rutkiej*, „Służba Nauce” 1933, nr 2, s. 25–27. Pisownię uwspółcześniono.

przymówienia się, prośby, przedłożenia, listy. I sądzę, że w przyszłości zbiory owe jej imieniem zwać się będą”³¹.

Halina Rutska pozostawiła bezcenną spuściznę, z której miasto i region korzystają do dziś. Niekwestionowane dokonania tej wybitnej płockiej muzealniczki i członkini Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1909–1932 są warte przypominania i utrwalania w świadomości mieszkańców Płocka i regionu. Jej wkład w zachowanie dziedzictwa narodowego zasługuje na popularyzację zwłaszcza wśród współczesnych aktywistów Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz osób podziwiających dzisiejszą urodę Muzeum Mazowieckiego.

Bibliografia

Źródła archiwalne

- Archiwum Państwowe w Płocku
Akta Miasta Płocka, Akta Magistratu Miasta Płocka o plantacjach miejskich, sygn. 25416
- Archiwum Towarzystwa Naukowego Płockiego
Koło Miłośników Płocka, sygn. 20
Korespondencja Haliny Rutskiej, sygn. R.883
Korespondencja Kochanowskiego Jana, historyka, 1911–1931, sygn. 226
Korespondencja ogólna 1909–1919, sygn. 203
Korespondencja Szrajberówny Wandy, malarki-ceramiczki, sygn. 228
Listy Haliny Rutskiej do Bronisławy Kondratowicz, sygn. R.884
Referaty i odczyty w TNP w latach 1820–1830 i 1907–1957, sygn. 189
Ustawy – darowizny – zapisy 1907 do 1928, sygn. 315

³¹ *Przemówienie...*, op. cit.

- Muzeum w Łowiczu

Księga O zapoczątkowaniu muzeum / Władysława Tarczyńskiego / jego rozwoju i starania o własny lokal. / Korespondencja odnosząca się do muzeum i nabycie domu, sygn. D-60-MŁ

Prasa

„Dziennik Płocki” 1931, 1932

„Ziemia” 1910

„Głos Płocki” 1912

Pamiętniki i wspomnienia

- Biblioteka Narodowa w Warszawie

Kochanowski J.K., *Moje wspomnienia* [ok. 1932–1940], Archiwum Jana Karola Kochanowskiego, Biblioteka Ordynacji Zamojskich w Warszawie, Rps. 9652 III.

- Opublikowane

Jakimowicz R., *Pamięci Haliny Rutskiej*, „Służba Nauce” 1933, nr 2.

Jędrzejewski B., *Moje wspomnienia i refleksje z pracy w muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1932–1939 i 1945–1949*, „Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku” 1986, nr 11.

Jędrzejewski B., *Towarzystwo Naukowe Płockie w latach 1919–1947*, „Notatki Płockie” 1970, nr 3.

Lasocki I., *Kochana Rusia (Halina z Horodyskich Stefanowa Welamin Rutka)*, Płock 1932.

Maciesza A., *Stefan i Halina Rutscy. Zaslugi ich na polu organizacji nauki w Płocku. Odczyt wygłoszony na uroczystym posiedzeniu Towarzystwa Naukowego Płockiego w dniu 23 kwietnia 1933 r.*, Płock 1933.

Maciesza A., *Śp. Halina z Horodyskich Welamin Rutka. Wspomnienie pośmiertne*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego w Płocku” 1931–1934, t. 3.

Opracowania

- Bilska-Ciećwierz M., *Filokartystyka*, [w:] *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, pod red. L. Sobieraja, Płock 2024.
- Gizińska E.B., *Halina Rutska – życie i udział w tworzeniu płockiego środowiska kulturalno-naukowego od schyłku XIX w. do lat trzydziestych XX w.*, Uniwersytet w Białymstoku, 2022 (praca niepublikowana).
- Grochowska-Iwańska, *Płocczanki na drogach do niepodległej*, [w:] *Tak rodziła się niepodległość. W 100-lecie powstania wolnej Polski*, pod red. Z. Kruszeńskiego i Z. Zasady, Płock–Włocławek 2018.
- Grzybowski M.M., *Wkład księdza Ignacego Lasockiego w powstanie i rozwój Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego w początkach XX wieku*, „*Studia Mazowieckie*” 2012, nr 2 (specjalny).
- Horodyska-Gizińska E., *Stefan Welamin Rutski – pierwszy kierownik i dyrektor Archiwum Państwowego w Płocku w latach 1919–1922*, „*Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny*” 2019, t. 11.
- Kasprzyk D., *Regionalizm płocki w II Rzeczypospolitej*, Płock 2008.
- Kordala T., *Regionalizm historyczny w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, [w:] *Historia Mazowsza w działalności Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, pod red. L. Sobieraja, Płock 2024.
- Kordala T., *Z dziejów badań archeologicznych na Mazowszu*, Płock 2000.
- Lasocki I., *Zbiory Muzealne Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1917.
- Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego*, Płock 1917.
- Rutska H., *Towarzystwo Naukowe Płockie 1820–1830 – 1907–1928. Notatka historyczna*, Płock 1929.
- Stogowska A.M., *Rola intelektualna i kulturotwórcza Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1820–1830, 1907–1939*, Płock 1998.

